

אתרוקים

טונים ותוכן של הורים אוהבים

מטפטים תשפ"ה

מצוקה לגליון מספר 580

מצוקה למגזין
'טועמיה'

פנים מאירות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

025004569@Gmail.com

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

מעל 15,000 קוראים

קידוש השם! אלי שרעבי ששוררר משבי חמאס בעזה: "ציינו את כל החגים בשבי, צמנו ביום כיפור, קידוש בכל שישי - התפללנו להשם יתברך כל הזמן"

אותך לביטוח לאומי

כל אחד והתקציב שלו

לא בריא לשתות קפה! קופאין מזיק לבריאות גם סוכר מזיק לבריאות אבל אל תדאגו! לדאוג מזיק לבריאות..

בידידות ובחיבה ניר זאטלס

פרסום ראשון: כל תושב עזה שירצה להגר יצטרך להוכיח שהוא הגיע מבית הרוס

משה שהיה

נרות שבת

מדובר היה בילד כבן 10 שלא הצליח בלימודיו, ואפילו קראו וכתוב לא ידע על בוריו, היה מגיע לחדר בשעות הבוקר, אבל יושב בכיתה כ'בול-עץ' לכל דבר. הדבר השפיע גם על התנהגותו, ובהפסקות היה מפריע למשחקים במשחקיהם. ההורים הלכו לכמה מומחים, אבל אף אחד לא הצליח להעלותו על המסילה הנכונה. אין לשער את הכאב והיגון ששררו בבית בשלב מסוים, הבחין המלמד בשיפור משמעותי. הילד החל לקלוט את הלימודים, ואף השתתף במהלך השיעור והילד הולך ומתפתח בלימודיו, עד שהמלמד החליט להתקשר להוריו של הילד, ולשאול אותם מה הביא לשיפור המהותי הזה. על הקו היתה אימו של הילד, שהתרגשה לשמוע שהתפנית הרצויה מורגשת גם בכיתה. המלמד שאל מה הביא את הילד לתפנית זו, סיפרה האם: מזה כמה חודשים שהבן שלי החל לשפוך את ליבו, ובכה מאוד על מצבו העגום, וכיצד הוא נראה בכיתה, כשכל החברים משתתפים בשיעור, מקשים ומתריצים, והוא יושב דומם ואינו מצליח לקלוט מאומה. הילד בכה באומרו, עד מתי ימשך המצב הזה, ועד מתי יהיה המוח שלי סתום? הבכי שלו נגע מאוד לליבי, אמרתי לו: בני היקר! דע לך שלא אוכל לתאר בפניך עד כמה הדבר מייסר ומצער אותי. אבל, יש פעם אחת בשבוע, שבה אני מוצאת תנחומים, והיא שעת הדלקת הנרות בערב שבת, שעת ההדלקה היא עת רצון גדולה, ומסוגלת לתפילה על הצאצאים. לכן, החלטתי לייחד את התפילה הזו בעיקר עליך, ואני ומתפללת בדמעות לפני השם יתברך שיפתח את לבך. ויש לי הצעה בשבילך, בוא עמוד גם אתה לצדי בעת ההדלקה, ונשפוך את לבבנו בצוותא אל ה', שירחם עליך ויפתח את ליבך בתורתו הקדושה. הילד הסכים. בהגיע זמן ההדלקה בערב שבת, הוא ניצב לידי, וכשאני מליטה את פניי בידי ובוכה, פורץ גם הילד בבכי נסער ביותר, ושופך נפשו בדמעות שלישי של ממש, וכך אנחנו בוכים יחדיו, ומתחננים לפני בוראנו שיצליח את דרכו בתורה. כך נמשך הדבר כבר כמה חודשים רצופים. גם בני הבית האחרים מצטרפים לדמעות האלו, וכולם מתפללים על הצלחתו של הילד בתורה... אם אתה שואל אותי לפשר המהפכה החיובית המתרחשת אצל הילד, אמרה האם, נראה לי שהשומע תפילות עמו ישראל ברחמים, שמע את תפילותינו, ופתח את סגור-ליבו של הילד! מאז שהחילוננו להתפלל יחדיו, הוא התחיל להתעניין בלימודים, הכין שיעורי בית, הצליח במבחנים, וכך עלה והתעלה עד שהגיע להשיגים גבוהים, וליבו נפתח כפתחו של אולם...

וללמדנו בא שאולי לכן ניתנו הלוחות מאבן דוקא, בכדי ללמד, שגם מי שמוחו כשל אבן, שייך הוא לתורה!

פרשת השבוע

אָס 20 יוֹשֵׁעַ

מְשֻׁפְּטִים

ללכת לפי השפטי התורה

**דיסיון השובב עלול לגרום לנזק
אף אביו מחפש רק את הצדק**

"מה אתה מתפלל?" צחק כְּשֶׁרָאָה אֶת פְּנֵי הַנְּדָמָה שֶׁל אָבִיא, "הרי אנחנו יהודים, ומציתים לדין תורה".

ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם (שמות כא א)

סבא התפעל מאד מִמֵּר דִּיסוּן. "כְּלָנוּ מְצִיִּתִים לְדִינֵי תוֹרָה וּלְמִשְׁפָּטֵיהָ, אָבִל אֵינִי מְכִיר אֲנָשִׁים רַבִּים שֶׁשְּׂכַבְּאִים לְפָצוֹת אוֹתָם - הֵם הוֹלְכִים לְשָׂאֵל דִּין תוֹרָה, אוֹלֵי הַכֶּסֶף אֵינּוּ מְגִיעַ לָהֶם...

זֶה מְזִכִּיר לִי סִפּוּר מֵהַגְּמָרָא: רַבִּי גִידֵל, אֶחָד מֵהָאֲמוּרָאִים, רָצָה לְקַנּוֹת שְׂדֵה אֶחָד. עַל פִּי הַהֲלָכָה, בְּזִמְנוֹ שֶׁאָדָם כָּבֵר עָסוּק בְּקִנְיַת שְׂדֵה, אָסוּר לְאָדָם אַחֵר לְבוֹא וּלְחַטֹּף, לְקַנּוֹת אֶת הַשְּׂדֵה לְעַצְמוֹ. אוּלָם, בְּזִמְנוֹ שֶׁהֵרֵב גִּידֵל דָּן עִם הַמוֹכְרִים לְגַבִּי קִנְיַת הַשְּׂדֵה - בָּא רַבִּי אָבִיא וְקָנָה אֶת הַשְּׂדֵה לְפָנָיו.

קָרָא לוֹ רַבִּי גִידֵל לְדִין תוֹרָה אֶצֶל רַבִּי זִירָא, וְשֵׁם הַתְּבַרֵּר שְׂרַבִּי אָבִיא כָּלֵל לֹא יָדַע שְׂרַבִּי גִידֵל רוֹצֵה לְקַנּוֹת אֶת הַשְּׂדֵה.

כְּשֶׁרָאָה רַבִּי אָבִיא שְׂרַבִּי גִידֵל מְצַטְעֵר, רָצָה לְמַכֵּר לוֹ אֶת הַשְּׂדֵה שֶׁכָּבֵר קָנָה. אָבִל רַבִּי גִידֵל לֹא הִסְכִּים בְּשׁוּם אִפֹּן. הוּא אָמַר: לְפָנָי הַקְּנִיָּה אֲכֹן הִיתָה לִי זְכוּת לְמַנַּע אַחֵרִים מִלְקַנּוֹת, אָבִל עַתָּה, אַחֲרֵי שֶׁכָּבֵר קִנְיַת - עַל פִּי דִין תוֹרָה הַשְּׂדֵה שָׁלָה, וְאֵין זֶה צוֹדֵק שֶׁאֶקְחָהּוּ מִמֶּךָ. אָכֵן, מַעֲלָה גְדוֹלָה הִיא לְאָדָם, שֶׁאֵינּוּ מְבַרֵּר דִּין תוֹרָה רַק לְגַבִּי חוֹבְתָיו לְאַחֵרִים - אֶלָּא גַם לְוֹדָא שֶׁאֵינּוּ מְקַבְּלִים מִתְּנוּת שֶׁאֵינּוּ מְגִיעוֹת לוֹ!"

יְשַׁלַּם עַל מַה שֶׁהִזִּיק בְּנוֹ הַקָּטָן? הָאֵם אֵתָם הֵייתֶם מְשַׁלְּמִים?" וְשֵׁם אֲמוּרָא כִּתְּבֵהּ סָבֵא הֵרֵר. "שֶׁאֵלָה מְעַנְיָנָה. וְאָגַב, אֵלֵי זֶה לֹא קָשׁוּר, אֲנִי כָּבֵר אֵינִי אָב לִילְדִים שׁוֹכְבִים, אֲנִי סָבֵא, צִיָּן בְּחִיּוּף. "לְמַעֲשֵׂה, אִם הִיָּה קוֹרָה לִי - דוֹמְנִי שֶׁהֵייתִי לְפָחוֹת מִפְּצָה אֶת הַנֶּזֶק בְּמִתְּנָה הַגּוֹנָה."

עֲכָשׁוּ רָאָה סָבֵא אֶת אָבִיא, וְנִפְנָה אֵלָיו. "שְׁמַעְתָּ אֶת הוֹכֵחַ הַתּוֹרְנִי?" "שְׁמַעְתִּי וְלֹא שְׁמַעְתִּי", אָמַר אָבִיא. "לֹא הֵייתִי מְרַפֵּז בְּטַעֲנוֹת הַהֲלָכָתִיּוֹת, שְׁמַעְתִּי רַק שֶׁהִפְסְדוּ סְכוּם כֶּסֶף גְּדוֹל. אִם כִּי אוֹלֵי נִקְבַּל מִתְּנָה הַגּוֹנָה..." הוֹסִיף בְּנִסְיוֹן לְהַעֲלוֹת חִיּוּף.

וְסָבֵא הִבִּין. הוֹכֵחַ קָשׁוּר לְמַעֲשֵׂה שֶׁהָיָה, שֶׁקָּשׁוּר לְאָבִיא. "זֶה לֹא נָעִים", הוּא הִסְכִּים. "אָבִל שׁוּה לְוַתֵּר עַל סְכוּם כֶּפּוּל וּמְכַפֵּל, הַעֲקֹר לְלַכְתָּ בְּדָרָה הַתּוֹרָה."

כְּשֶׁחֲזַר אָבִיא הַבֵּיתָה, מְצָא אֶת אִמָּא נִסְעָרָה. "אֵינָה יוֹדַע מַה קָרָה הַבְּקָר!" "אֲנִי דִּיקָא יוֹדַע", נָחַשׁ אָבִיא. "הֵיִטְרִינָה נְשִׁבְרָה."

"לֹא!" הִפְתִּיעָה אִמָּא. "הֵיָתָה סְתִימָה בְּצִנְרָה. הִילְדִים שֶׁלָּנוּ לֹא נִזְהָרוּ בְּשִׁטְיָפָה, גִּרְכּוּ חֲלָקֵי צַעֲצוּעִים לְבוּר הַנְּקוּז וְגִרְמוּ לְסְתִימָה. מִי הַבֵּיּוֹב עָלוּ וְהִצִּיפוּ בְּבֵית מִשְׁפַּחַת דִּיסוּן."

"אוי ואבוי, נְצַטְרָה לְשַׁלַּם כֶּסֶף רַב. אֲגַשׁ לְמַר דִּיסוּן", אָמַר אָבִיא.

"הֵייתִי אֶצְלָם", אָמְרָה אִמָּא. "אִמְרָתִי שֶׁנְּשַׁלַּם, אִף מֵר דִּיסוּן אָמַר, מִי שֶׁגָּרַם לְסְתִימָה אֵלוּ הִילְדִים שֶׁלָּכֶם, לֹא אֵתָם - וְהִלֵּךְ לְבַרֵּר מַה הַהֲלָכָה בְּמִקְרָה כְּזֶה."

מֵר דִּיסוּן אָכֵן בְּרַר אֶת הַדִּין הֵיטֵב. "קָטָן שֶׁהִזִּיק, הוֹרְנִי פְטוּרִים מִלְשַׁלַּם", הוּא אָמַר. "תְּלַמֵּד חֶכֶם אֶחָד אָמַר לִי שֶׁהוּא עֲצָמוּ הָיָה קוֹנָה מִתְּנָה הַגּוֹנָה; וּבְכֹן, תּוֹכְלוּ לְקַנּוֹת לָנוּ בְּקִבּוּק יָוֵן לְשִׁבְתָּ, אָבִל בְּשׁוּם אִפֹּן לֹא אֲסָכִים לְקַבֵּל תְּשֻׁלוּם מִלֵּא עַל הַנֶּזֶק."

כְּדוּר נֶזֶק פְּתֵאוּם בְּחִזְקָה, עָף דָּרָה הַחֲלוּן לְתוֹךְ הַסֵּלוֹן וְכִמְעַט וּפְגַע בְּזוּגִיַת הַוִּיטְרִינָה.

מְבַט בַּחֲלוּן גִּלָּה אֶת הָאֵשֶׁם הַצִּפּוּי - יוֹסִי דִּיסוּן, הִילְד הַשׁוֹכֵב שֶׁל הַשְּׂכָנִים.

אָבִיא נָקַשׁ בְּבֵית דִּיסוּן, לְעַדְכָנָם בְּנֶזֶק שֶׁבָּנָם כְּמַעַט גָּרַם. "וּמָה אֶעֱשֶׂה?" הִגִּיב אָבִיא דִּיסוּן, "אֵינִי יוֹכֵל לְהִיּוֹת צְמוּד לְבֵן שְׁלֵי יוֹמָם וְלַיִל". כְּשֶׁאָבִיא בָקַשׁ לְמַחוֹת, הִמְשִׁיךְ דִּיסוּן: "אָבִל אֲנִי מְצִיִּת לְדִין תוֹרָה. אִם יִשְׁבֵּר לָכֶם מִשְׁהוּ, גִּלָּה לְבֵית דִּין."

אָבִיא לֹא שָׁט לְדִין תוֹרָה עִם מֵר דִּיסוּן, שֶׁיִּכּוֹל לְהָרִים בְּיָדוֹ מְכוֹנִיַת וְלְהִזְיָהּ מִמְקוּמָה. הוּא קוֹה שֶׁהִילְד לֹא יִצְלִיחַ לְגָרַם לְנֶזֶק.

כְּדוּרָיו שֶׁל יוֹסִי הִמְשִׁיכוּ לְפַל בְּסֵלוֹן מְדִי פַעַם, וְאָבִיא לֹא הִתְפַּלֵּא כְּשֶׁשָּׁמַע אֶת הַדִּיּוֹן שֶׁהֵעֵלָה דִּיסוּן בְּקֹר אֶחָד בְּבֵית הַכְּנֶסֶת:

"מָה הַדִּין אִם יִלְד פָּחוֹת מְגִיל בַּר מְצוּהָ גָרַם לְשִׁכּוֹ נֶזֶק שֶׁל אֲלָפֵי שְׁקָלִים?"

"שֶׁהָאֵב יְשַׁלַּם, לֹא כָּף?" תָּהָה אֶחָד הַנוֹכַחִים, "הָאֵם אֵין לָהּ רַחֲמִים עַל הַמְּסַפֵּן הַהוּא, שִׁיּוֹסִי שֶׁלָּהּ שְׁבֵר לוֹ אֶת הַלֵּא יוֹדַע מָה?"... בְּרַר בְּחִיּוּף.

אָבִל מֵר דִּיסוּן לֹא חָף. "בְּשִׁבִיל מָה קִבְּלָנוּ תוֹרָה? בְּשִׁבִיל שֶׁיִּגְלָה לְפָנָי רְגִשׁוֹת? אֲנִי רוֹצֵה לְדַעַת דִּין תוֹרָה."

וְאָבִיא הִבִּין. מֵר דִּיסוּן מְבַרֵּר בְּוַדָּאֵי לְגַבִּי הַוִּיטְרִינָה. יוֹסִי שְׁבֵר אוֹתָה כְּנֶרְאָה, בְּסוּפוֹ שֶׁל דָּבָר. סְכוּם כֶּסֶף לֹא מְבַטֵּל עוֹמֵד עַל כְּפוֹת הַמְּאֻזְנִים.

הָאֲבִירְכִים שֶׁקְעוּ בְּשֶׁאֵלָה הַהֲלָכָתִית. הֵם הִזְכִּירוּ קָטָן פְּגִיעָתוֹ רָעָה, 'קָטָן שֶׁהִזִּיק פְּטוּר מִלְשַׁלַּם'. "אוֹלֵי מְמַדַּת חֲסִידוֹת אֶפְשָׁר לְשַׁלַּם", הֵם הִפְטִירוּ.

"מְדַת חֲסִידוֹת", חָזַר מֵר דִּיסוּן. "נִשְׁאָל עוֹד מִיִּשְׁהוּ..." הוּא פָּנָה לְסָבֵא שֶׁנִּכְנַס לְבֵית הַכְּנֶסֶת, "מָה אֵתָם אוֹמְרִים?" שֶׁאֵל בְּקוֹל, "הָאֵם יֵשׁ עֲנָן שֶׁל מְדַת חֲסִידוֹת, שֶׁאָב

ואלה תולדות

הגאון המקביל רבי עובדיה הדאיה זצ"ל

דין ופוסק הלכה
וראש ישיבת המקבילים בית א-ל

בעל ספרי שו"ת 'ישכיל עבדי' וספרים נוספים
בנגלה ובנסתר
נולד בחנכה בשנת תר"ן, נפטר בכ' בשבט תשכ"ט

מעשה אבות לבנים // ר' בר חיים

שני חלומות שהתגשמו

כחלף זמן מה, שמע רבי עובדיה כי המלחמה הסתיימה, וכי הרפכת הראשונה עומדת לצאת מסוריה לארץ ישראל. ללא שיהיות יצא רבי עובדיה לעבר הרפכת. הוא ובני משפחתו התכוננו לנסיעה קצרה בת פחות מיום - אך מה לעשות ובשל המלחמה היה מחסור חמור בפקחים. במקום פקחים, היו עובדי הרפכת מסיקים את הקטר בעצים, והנוסעים חשו זאת על בשרם בקצב הנסיעה המפחית. במקום יום אחד - ארו המסע הרגיל ברפכת מסוריה לארץ ישראל - ארו המסע שלהם כמה וכמה ימים. אך לבסוף, הגיעו.

בירושלים שב רבי עובדיה לעלות ולהתעלות בישיבת המקבילים בית א-ל ששכנה בעיר העתיקה, אולם, לאחר שלוש שנות שקט, בשנת תש"ח, פאשר נפלה העיר העתיקה לידי הירדנים - נסגרה ישיבת בית א-ל. הישיבה שפעלה ברציפות מאתים ואחת עשרה שנים, נחרבה על ידי הירדנים עד היסוד. רבי עובדיה הצר על קו מאד. איך נסגר מקום תורה כזה, שהוציא משורותיו את גדולי המקבילים הידועים?

במשך שלוש שנים רקם רבי עובדיה תכניות, ובשנת תשי"א קבע בירושלים החדשה שמחויף לחומות למוד בקבלה עם קבוצת למדנים מטובי הכוחות התורניים. כך נפתחה מחדש הנשמה של ישיבת בית א-ל. אך גם צריה היה להקים לה, כדי שיהיה לנשמה מקום להתקיים בו. באחד הלילות חלם רבי עובדיה חלום, והנה הוא רואה את אביו

רבי עובדיה הדאיה

המקביל רבי שלום הדאיה יושב עם קבוצת חכמים, ובניחד הם דנים האם יש להקים לישיבת בית א-ל משכן עראי בעיר החדשה. באותו חלום ראה רבי עובדיה את עצמו קם ומכריז: "אני אקים ישיבה על גג ביתי ברחוב רש"י".

על פני המקבילים עלתה נהרה והם הבטיחו לו כי יצליח לקיים את רצונו.

ואכן, אף שהדבר לא היה קל לבצוע, אחרי מאמצים מרבים הצליח רבי עובדיה להקים היכל מפאור לישיבת בית א-ל, ואף הוסיף והקים מעליה את ישיבת 'שלום עבדי' ללמוד תורת הנגלה - שתיהן פועלות עד היום בשתי קומות בגין ברחוב רש"י בירושלים.

"רק לא טיפוס", לחשה הרבנית צלחה בלב נפחד, והחליפה בפעם השלישית את הרטייה שעל מצחו של הרב עובדיה. הרטייה להטה בינה. קול נקישה נשמע, הרופא הפרטי נכנס בלאט. "איש לא ראה אותי בבואי", הוא לחש כדי להרגיע את הנוכחים. בדק את הרב החולה מכף רגל ועד ראש, וקבע - "הרב חולה בטיפוס"

היה זה בזמן מלחמת העולם הראשונה. לפני המלחמה, התגורר הרב בירושלים. פאשר החלה המלחמה, הסתובבו התרפים ברחובות ירושלים, וכל מי שלא היה לו תעודת נתין זר - נלקח מיד לצבא התרפי. מרבית המגיסים לא שבו בחיים, נשותיהם נותרו עגונות וילדיהם יתומים. מפחד התרפים, ברחו הרב עובדיה ומשפחתו מירושלים אל העיר חלב שבסוריה. בחלב הפירו את גדלתו של הרב עובדיה, והחכם-באשי של חלב, הרב חזקיה שבתאי זצ"ל, מנה אותו למזכירו האישי.

ארבע שנים ששה רבי עובדיה בחלב, והנה, לקראת סוף המלחמה - צרה שפז, הרב נדבק בחידק הטיפוס.

באותם ימים היה מחלת הטיפוס קשה ומסכנת. השלטונות היו מחיבים כל חולה להתאשפז בבית חולים מיוחד, בבדוד. מרבית החולים לא יצאו מבית החולים הזה לעולם. רבי חזקיהו שבתאי, החכם באשי, דאג לרב עובדיה החולה. הוא הורה לבני המשפחה להסתיר את דבר המחלה מהשלטונות, כדי שיהרב לא ילקח לבית החולים, והוא

אף סיע למשפחה להביא לחולה בסתר רופא פרטי שטפל בו במסירות.

מתוך הערפול של המחלה, הבחינו הסובבים כי הרב ממלמל דבר מה לעצמו.

כעבר ימים אחדים קם הרב עובדיה בחסדי שמים ממחלתו. הוא ספר כי במהלך המחלה נדר, שבהזדמנות הראשונה פאשר יוכל - ישוב לירושלים. מיד אחרי ההבטחה הזו, שקע הרב החולה בשנה טרופה, ובחלומו נגלה אליו סבו, רבי חיים מרדכי לבטון זצ"ל, ואמר לו: 'התפללתי עליך שתבריא'.

ואכן, הרב קם ממחלתו, והמתין לעת בה יוכל לקיים את שהבטיח.

סיפורים נפלאים לילדים

פְּרַשְׁתַּי מִשְׁפָּטִים

עֲשֵׂרֶת אֲלָפִים רוּבְּלִים אוֹתָם חִיב הוּא לְהַחְזִיר. קָנָה לְהַכְפִּילָם וּלְשַׁלְּשָׁם, וְהִנֵּה גַם הִקְרַן אֲבָדָה - בּוֹאוּ נַחֲלְצוּ מִמִּצְבוֹ הַבַּיִשׁ. מָאָה אָנוּ, כָּל אֶחָד יִתְרֵם לוֹ מֵאֲתֵיּם רוּבְּלִים, וַיָּשׁוּב שְׂמִיחַ לְעִירוֹ!"

תוֹךְ כִּדֵי דְבוּר הַסִּיר אֶת כּוֹבְעוֹ וְהִפְכוּ, הִנִּיחַ בְּתוֹכוֹ מֵאֲתֵיּם רוּבְּלִים וְסָבַב מֵאֶחָד לְשֹׁנֵי הַכּוֹבֵעַ נִגְדָשׁ בְּשִׁטְרוֹת וּמִסְרָן לְסוּחַר הַהַמּוּם, בְּאָמְרוֹ בְּבִדְיָחוּתָא: "יֵשׁ כָּאֵן תִּשְׁעָה עֶשֶׂר אֶלֶף וּשְׁמוֹנֶה מֵאוֹת רוּבְּלִים. אֶת הַמֵּאֲתֵיּם הָאֲחֵרוֹנִים תִּתְרֵם אֲתָה, וְתִשְׁלִים אֶת הַסְּכּוּם, שְׁהֵרִי עֲכָשׁוּ עֲשִׂיר אֲתָה, וְחִיב גַּם אֲתָה בְּמִצְוֹת צְדָקָה..."

כְּשֶׁהִגִּיעַ אוֹתוֹ סוּחַר לְפִשְׁיִסְחָא, אָמַר לוֹ רַבּוֹ: "שְׂמַעְתִּי אֵיךְ חִלַּצְתָּ אֶת הַסּוּחַר מֵאֲסוֹנוֹ, אֲבָל יֵשׁ לִי בִקְרַת עַל כֶּךָ שֶׁשִּׁתַּפַּתְתָּ גַם אוֹתוֹ בְּמַגְבִּית - כִּי חֲסֵד, יֵשׁ לַעֲשׂוֹת בְּשִׁלְמוֹת!"

(וְהַגְדַּת)

"עַד הָאֲלָקִים יָבֵא דְבַר שְׁנִיָּהֶם אֲשֶׁר יִרְשִׁיעַן אֲלָקִים יִשְׁלַם שְׁנַיִם לְרַעְהוֹ" (כב, ח)
חֲכָמָה רַבָּה נִדְרְשֶׁת מִן הַדִּינִים בְּבוֹאֵם לְהוֹצִיא לְאוֹר אֶת פֶּסֶק דִּינָם שֶׁל הַנְּדוֹנִים לְפָנֵיהֶם, וְסִפּוּרֵי מוֹפֵת רַבִּים נִשְׁזָרוּ אוֹדוֹת פִּקְחוֹתָם אֲשֶׁר הִסִּירָה אֶת הַלוֹט מֵעַל הַשֶּׁקֶר, וְקִבְּעָה אֶת הָאֲמֶת בְּמִסְמְרוֹת שֶׁל בְּרוֹזַל.

אוֹדוֹת אֶחָד מִן הַסִּפּוּרִים הִלְלוּ שְׂמַעְנוּ מִפִּי רַבִּי רַחֲמִים חַי חַוִּיתָה הַכֹּהֵן זצ"ל

לְעִי"נ הַרְה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

הם חזרו על דבריהם, ואז רשם הרב שורות אחדות במכתב שנתן לו המושל, ופטר אותם לדרך לשלום.

הפעם איש לא החזיר אותם, ועד מהרה הם הגיעו אל המושל והושיטו לו את המכתב, בו רשם הרב כי פלוני, אחד משלשתם, הוא הגנב.

עד מהרה נקראו שוטרי בית הדין, והללו החלו להכות את הנאשם, עד שהוא הודה כי, אכן, הוא ששלח את ידו ברכוש, והשיבו עד הפרוטה האחרונה.

בנדאי שרתה על הרב רוח הקדש - התפלאו כל השומעים, אך הרב אמר: "לא רוח הקדש הייתה בי, אלא שפאשר נכנסו שלשתם, התבוננתי וראיתי ששנים מהם הולכים בקומה זקופה, והשלישי פוסע בחשש מה, כירא לגשת למשפט, סבור הייתי שהוא חולה ברגליו או אטי בהלכו, אך כשפטרתי אותם מלפני, הבחנתי כי הוא התמלא בזריזות נעורים ויצא ברגלים קלות לפני כלם, הבנתי שהוא שמח על שלא התגלה סודו, אך מאחר שרציתי לבדק שלא מקרה הוא, ולודא שהענין חוזר על עצמו, קראתי להם שוב ושוב - ובכל פעם ראיתי את אותו דבר.

כעת התאמת חשדי, ויכלתי לכתב את תוצאות החקירה בבטחון..."

כשסים הרב את ספורו - הוסיף ואמר: זהו שאומר המדרש (במדבר רבה יא, ז) שפאשר צדיק נפטר מן העולם, מקדמים אותו מלאכי השרת בפסוק (ישעיה נז, ב): "יבוא שלום ינוחו על משכבותם הלך נכחו", מאחר שהוא צדיק וישר, הריהו הולך בשלום ובמישור בלי פחד ומורא, "הלך נכחו" מה שאין כן מי שבידו חטא ועוון - איך יכול הוא להיות שלו, שקט ושאנן?!

מגרבה, אשר היה קדוש עליון, בעל מופתים וגדול בתורה, כפי שמופיע בספר אבותינו ספרו לנו.

רבי חיים דוד חזן, בנו של הגאון בעל החקרי לב זצ"ל, כהן כדין באחת הקהלות, ובאחד הימים הגיע אליו דיון מרתק.

היו אלו שלשה סוחרים שתפים שהגיעו לשבות בעיר, אשר החזיקו בידיהם סכום כסף גדול, ומאחר שלא הכירו איש, החליטו להטמין את הכסף בקרקע.

במוצאי שבת, כאשר נגשו אל הבור - מצאו אותו ריק מכל. ברור היה לכלם, שאחד מן השלשה הוא הגנב, אך מי מהם לא יכולים היו לדעת, וכל אחד האשים את חבריו.

הגיעו השלושה למושל ובקשו ממנו לשפט ביניהם, המושל שלא הצליח להכריע בענין, שלח אותם לרב וכתב מכתב, בו מבקש ממנו להוציא הצדק לאור.

כשהגיעו לבית הדין והמכתב בידם, נתן הרב את עיניו בשלשת הסוחרים ואמר: "מדוע שלח אתכם המושל אלי? וכי איך אוכל לדעת מיהו הגנב? לא נביא אנכי ולא בן נביא: חזרו אליו ואמרו לו, שלא אוכל לחקר בענין זה."

השלשה יצאו מלפניו, ולאחר שהלכו כברת דרך, הגיע שליח מבית הרב וקרא להם לחזור.

כשעמדו מול הרב, שוב בקש מהם לשמע את טענותיהם, ואחר הגיב: "אני מתפלא על המושל ששלח אתכם בענין כזה... וכי חוקר כליות ולב אנכי, שובו אליו ואמרו לו שאיני יכול!"

השלשה יצאו, וגם הפעם, זמן קצר לאחר לכתם קרא להם הרב לחזור ולהשמיע שוב את טענותיהם: "מי יודע - אומר - "אולי בזאת הפעם יאורו עיני?"

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

דיבורים טובים

שבועון הילדים של 'משמרת השלום'

מס' 62
פר' משפטים
שבט פ"ה

הנני: חזק ומסגל להתניצל

סליחה, אפשר סליחה?

הפנס של יוסי

"איפה הפנס שלי?" קולו של יוסי הדהד ברחבי הבית. מוטי שמע והתפוצץ בבהלה. "אוי! הוא חשב. יוסי מחפש את הפנס שלו! הוא שם לב שזה נעלם! מה עושים?"

"מוטי, ראית את הפנס הירק שלי?"

"איזה פנס?" התמום מוטי. "אהה!" צעק יוסי בכעס. "אתה מתחמק! אתה מכיר את הפנס שלי! רק אתה נוגע לי במגורה. תגיד את האמת: איפה שמת את זה?"

למרבה הבושה, אתמול כשיענקי חבר שלו הגיע לבקור, מוטי חפש פרס שווה במיוחד לתת לו. במגורה של עצמו הוא לא מצא פרס מרשים מספיק, ולכן בלי רשות הוא נתן ליענקי... כן... את הפנס הירק של יוסי.

'יוסי לא ישים לב שהפנס חסר'... הרגיע אתמול את עצמו. 'יש לו הרבה פרסים'...

אבל הנה, יוסי שם לב! מה לענות לו? "למה אתה מאשים אותי?" צעק מוטי.

"א-בא!" יוסי התרגז והלך לאבא. "מוטי לא מגלה לי איפה הוא שם את הפנס שלי!"

אוי, רק לא זה! מוטי מהר לרוץ אחרי יוסי ונסה לעקף אותו. "מי אמר שאני לקחתי את זה?" הוא קרא, "הוא תמיד מאשים אותי!" כשהגיעו לאבא, ויוסי התחיל להסביר לו מה קרה, מוטי התערב ואמר: "ובכלל, הגיע הזמן שישמר על החפצים שלו!"

זה שקר, ידע מוטי. יוסי שומר היטב על חפציו. אני סתם ממציא עלילות, כדי שחס וחס לא תתגלה האמת המרה: אני אשם במה שקרה...

לא מסגל להתניצל

אבא בקש ממוטי: "צא מהחדר בבקשה", מוטי יצא, עצבני ולחוץ, ואבא סגר את הדלת. מבפנים נשמע קולו

הכועס של יוסי, וקולו הרגוע של אבא. כשיוסי יצא, מביט במוטי בעינים זועמות, הכניס אבא את מוטי וסגר את הדלת.

"עכשו נשמע אותך." התישב אבא והביט עליו במלוא ההקשבה. "אתה יודע על מה יוסי מדבר? ראית את הפנס שלו?"
 "אני לא אחזיר את זה בחיים!" התפרץ מוטי. אופס! הוא לא התכונן לגלות שהוא לקח...
 "כלומר, מי אמר שלקחת?"
 "זה באמת לא נעים, אבל אם לקחת אתה חייב להחזיר. הפנס לא שלך..."

וחכה. מה אבא יגיד עכשו? אבא עצם עינים ושקע במחשבות. "תשמע, מוטי", הוא אמר לבסוף. "זה באמת עצוב ולא נעים בכלל, אבל אין בררה. עליך להתקשר ליענקי ולבקש שיחזיר את הפנס. תסביר לו שזה לא היה שלך".

"אוי, אני מתבייש! אני לא מסגל!" מוטי החזיר. לא הצליח לדמין את עצמו עושה זאת.

"צדיק, אין בררה. אתה צריך לתקן מה שעשית... וכמובן בינתיים תסביר ליוסי מה קרה ותתנצל".

הדמעות התחילו שוב לזלג. "לא! לא! אני לא מסגל!"

אבא נאנח: "אני מבין אותך... זה באמת קשה מאד לבקש סליחה, ולהודות בכך שטעינו. אבל מוטי'לה, נעצר אבא והביט לתוך עיניו, "בוא נחשב: למה זה כה קשה?"

"כי... אני יודע. כי אם אוּדָה בטעות, יחשבו שאני ילד לא טוב... ומה יהיה על הכבוד שלי?"
 "מה יהיה על הכבוד? או, זה מזכיר לי משהו שחיים כהן השכן ספר לי."

כבוד אִמְתִּי ואבא פתח וספר:

"הרב של חיים כהן, רבי מאיר מאזוז שליט"א, תמיד מחנך את תלמידיו להודות על האמת ולא להתבייש, ואומר: 'אם יראה לי הקטן שבקטנים שטעייתי, ואראה שהצדק אתו, אשמח לחזור ב'. ואכן כך הוא נוהג! כאשר קורה, לעתים רחוקות ממש, שתלמידיו מציעים פרוש שונה ממה שהוא אמר, והרב יודע שהצדק אתם, הוא מיד אומר שטעה, ושהתלמידים צדקו. אתה חושב שהוא אינו יכול לחפש הוכחות

מוטי פרץ בכי.
 "מה קרה? קשה כל כך להחזיר פנס?"
 "אבבבבא... אאאאאא" לא הצליח מוטי לדבר מרב בכי.
 "הפפפפוננסס, הפנס אצל, אצל, אבא הקשיב בסבלנות ומוטי הצליח לומר: "אצל יענקי".
 הו! הוא אמר את זה. הוא נגב את הדמעות

חידות בעיני מדות
ושמירת הלשון

חידה במידה

חידה:

כמעט בכלן אנו נפגשים
כשאנו נמצאים בין אנשים
מצוות קדושות
שעליהן נשמר
ואם עליהן עברנו -
תשובה בלי סליחה לא תעזר

מה הו?

ולא 'הרב הגאון'... ענה לו
 הרב מאזוז: 'מה זה משנה?
 הרי אם אתה באמת גאון - לא
 חסר לך כלום; אינך צריך שגם
 יכתבו את זה. ואם אינך גאון - גם אם
 יכתבו עליך אלף פעמים גאון זה לא
 יעזור לך...'

כי באמת, מי שמכיר את מעלתו
 האמתית אינו זקוק לאשור מהסביבה. גם
 כשהוא מודה בטעויות, ברור לו שהמעלה
 שלו נשארת. בעצם, דוקא כשאדם מודה
 בטעות ומבקש סליחה - הוא זוכה למעלה
 נוספת ומיחדת: 'מודה על האמת'." (ע"פ 'אור
 המאיר')

כמה דקות אחר כך כבר האיר החיוך את פניו של
 מוטי. הוא היה גבור, הודה בטעות והתנצל. הפנס
 יחזר מחר ליוסי, יוסי העריך אותו על האמץ לבקש
 סליחה, וכעת לבו מלא בספוק.

נמשיך לדבר בעז"ה שבוע הבא...

בינתיים תחשב על מה שקראת!
 שבת שלום - משלם.

שהפרוש שלו הוא הנכון? ודאי שהוא יכול! ודאי
 שאפשר לפלפל ולהסביר איך זה מסתדר. אך אם
 הוא מרגיש שההצעה של התלמיד היא אמת, הוא
 מיד מקבל אותה וחוזר בו מפרושו הראשון. זה
 כבוד אמת.

הוא אומר ש'כבוד' - ראשי תבות: בטל ומבטל
 כעפרא דארעא.

מוטי תלה באבא עינים תמהות.

"אני לא מבין. איך הרב מעז ככה להודות בטעות
 מול התלמידים? הוא לא פוחד שיחשבו שהוא לא
 מבין? שיזלזלו בו?"

בלבו הוא חשב: 'כמה טוב לרב, שמצליח להודות
 בטעות. הלואי עלי להצליח להודות בטעויות
 ולבקש סליחה. זה ממש לא נעים לסחב את סוד
 האשמה על גבי, להתחמק, להסתבך ולפחד...'

"איך? כנראה שהוא לא תלוי ב'מה יגידו'... ענה
 אבא, מהרהר. "הוא מכיר את מעלותיו וברור לו
 שהודאה בטעות לא מוחקת אותן... הנה, נזכרתי
 בעוד משהו ששמעתי עליי:

פעם התלונן אצלו מישוהו, שכתבו עליו רק 'הרב',

שו"ת משולם

הלכה לשלחו השבת

בחזור מהלמודים, משוחחים
 נתי ודני להנאתם. בין הדברים
 הם אומרים גם רכילות.
 אבל... הם בכלל לא מתכוונים
 לגרם שגאה. סתם מדברים...
 האם בצורה כזו מתר לדבר
 רכילות?

רכילות
 אסורה אפילו אם
 המדבר אינו מתכוון
 לגרם בדבריו לשגאה
 או לסכסוך.

סיונות במגרש החיים

קומיקס בהמשכים

תקציר: עקץ מעלים את אורי, ומתחיל להצמד למשולם במקומו. המבגרים מחליטים להפתיע את הנוכלים בלילה האחרון ולהקים 'תלמוד תורה' בן לילה, משולם מגלה זאת למבגרים ואחד הנוכלים שומע. הנוכלים מגיעים לפגרש ומשבששים את התבנית.

כתבה: ש. רוזנשטיין | איור: יוספי יוסף

המשך: יבוא בעז"ה

לקבלת העלון להפצה בבית הכנסת חייגו: 02-5379160 שולוחה 0

רוצים לשמע יותר על משלם וחבריו, ועל חילוי היצר הרע המסכנים? הפנוסו לקו חברים 072-337-2212 שולוחה 34

שבת טיש

ספורים ואגדות * פנינים ופרפראות * מדות והליכות

זמני השבת - ירושלים
הדלקת הנרות: 16.55
צאת השבת: 18.09
רבנו תם: 18.49

מתוך הספר "שבת טיש"
כרך שישי בסדרה בע"ה

ספורים בפרשה

פנינים

רופא ורפא (כא יט)

שנה אחת, ביום טוב שני של גלויות, הגיע שליח אל הישחמק וישאלו: "מאלבסטרך, והזכיר לפניו אדם אחד שגפול למשפך וזקוק לרפואה. הקפיד הרבי על השליח שחלל את החג לשם כך, ואמר בכאבו: 'האם אני רופא ממונה, שלשם כך מתר לחלל שבת ויום טוב למען החולה?' ואחר רגע נענה ואמר: 'אבינו מלכנו עשה למען שמך ורחם על האיש שיתרפא מחליו, כדי שלא יהיה חס ושלום חלול יום טוב שלא לתועלתו'. ואכן, החולה התרפא וקם בריא אולם..."

אחד מחסידי אוסטרוצ'א, אברך צעיר למים שזה עתה נשא אשה, חלה במחלה קשה והרופאים לא מצאו ארובה למחלתו עד שהתיאשו כבר ממנו. נסע האברך לרבי יצחק מווינקי וספר לו על מצבו הנפש. כי הוא נוטה למות, ובקש מהרבי שיעשה עמו טובה לאחר פטירתו. הורה לו הרבי לטעוד עמו פת שחיתת, וביתנים שלח הרבי לבית מדרשו כדי לזמן לפניו שלשה מתלמידי המפלגים, רבנים היושבים עלי-מדין, בהם רבי דב פריש מביאלא, רבי יהושע מקוטנא ורב נוסף. פשהגיעו שלשת הרבנים אל הרבי, בקש מהם לשבת ולענין בדינו של האברך, האם הוא נחשב 'טרפה' על-פי דין, שאין לו יכלת להשיג לחיות. ישבו הרבנים והגיעו למסקנה על-פי הדין, כי האיש גשר ואינו נחשב בטרפה. אך יצא הפסק מבין הרבנים, והרבי נטל מוס גדולה של יושבי הרבנות מאה, והורה לאברך הצעיר למעט את הכוס עד תמיה. חלה נכהל עד עמק נשמתו, שכן הרופאים הזהירוהו שלא לשתות אף טפה אחת של מוקשה חריף, אולם חזקה עליו הוראתו של הרבי והוא שתה את הכוס בלה. לאחר מכן הביא הרבי קערה של מרק חם, ואכל יחד עם האברך מאותה קערה. ואכן, כפי שפסקו בבית-דין של מטה כך פסקו בבית-דין של מלכה, והאברך הגריא לתולדותיו וקראו ימים בריאות איתנה עד שנעשה זקן מקבל. ואת המעשה הנפלא הזה היה מספר אותו חסיד בעצמו, וכשהיה מספר פהיוותו ויש בא פמים, היה אומר: "נו, רואים אתם שאני ברוך ה' וקן מפלג..."

כי יגב איש (כא לו)

אדמו"ר הקן בעל התניא היה אומר: שתי דרכים יש לבעל הבית שרוצה להגן על רכושו מפני גנב. להרים קול צעקה וצב! וקד להבירוחו, אך בכך לא ימנע הגנב לנסות שוב את מזלו; והדרך השנייה היא לתפס את הגנב ולמסר אותו למשפט, אך לשם כך יזקוקים לבח וחקמה. והרבי פרש בדבריו: "עד ימי העבש-שם טוב נהגו בדרך המוסר וצדקו און, עברה! ודרך החסידות היא לתפס את הגנב ולמסר אותו למשפט..."

אם יקשה תלמוד את-עמי (כב כד)

על פסוק זה ודרשו במדרש תנחומא, כי דוד המלך אמר לפני הקב"ה: "ובן העולם! ישב עולם לפני אלמים, תישר עולמך בשנה העשירים והעניים". כלומר, שאל דוד את הקב"ה, למה ברא את עולמו בצורה כזו, שיש בו עשירים ועניים, ולמה לא בראם בלשון? והשיב לו הקב"ה "חסד ואמת חסד ויצהרה" - אם יהיו בלם עשירים או עניים יש יוכל לעשות חסד? שכן רוב עבד שיש עניים בעולם, יכולים העשירים להטיב עמם ולגמול עמם חסד. והוא שאמר דוד המלך בתהלים: "ישב עולם לפני אלמים, חסד ואמת מן יצרהו". בעיר נעול שבירוקה, היה מלמד מיוחד בשם רבי ישראל לוי, שבנה ז' ישראל נעולער' על-שם מקומו. הוא היה למדן גדול ועמקן בחסידות, משיפע בעל לשון וקב ובעל חוש ציור של אמן. פעם ספר לתלמידיו על משפיל אחד ששען, כי המקה

פי תקנה עבד עברי (כא ט) - עבד עברי בגימטריא נחש, ועם המולל בגימטריא ש"טו, שבאשר האדם הופך עצמו לעבד עברי נאמן לבוא יתברך, אז יעלה פידו לנצח את הנפש הוא השטן, ובכשעת יצא לתפשי חנם בעולם החיות כביאת המשפחה. (מג דוד)

לא תצא צצאת העבדים (כא ט) - מפרש רש"י שאמה עברה לא יוצאת כציצאת עבדים כעניים שיוצאים בשן ועין. וקמו לזה בתבות לא תצא שון בגימטריא בשן או בעין. (ויז דוד)

שנים ישלם (כב ט) - למה משלם הנגב כפול? מפני שאמרו חז"ל שאין אדם מת ונצי תאוותו בידו, מי שיש לו מנה רוצה מאתים. ונגב זה שלא הסתפק כמה שבידו והתאנה להכפיל את הזנו בגנבה, לכן דינו לשלם כפול... (משמי המעיינים)

אם יקשה תלמוד את-עמי (כב כד) - מבאן קמו למאמר השגור, כי סגדת מלכה מלכה היא סגלה לעשירות. 'אם יקשה' - אם תרצה להתברך בכסף, אזי 'תלמוד את-עמי' - קים מצות מלכה מלכה בהדור ובכבישם. (כרם שלמה)

אם יקשה תלמוד את-עמי - 'תלמוד' בגימטריא אמת, לרמוז שאם יהיה משא ומתן שלף באמת ובישר, אז תופה לברכה במקומה עד שתוכל להלות לאתרים. (מגידות)

מלאכת דמעה לא תאמר (כב טו) - מלאכת נטריקון מה-אשיב לך? כלי-תגמולוהו, לרמוז שהאדם לא יאמר מלאכות לך! יתברך אלוקים" - גם באשר אין שום אדם אתכם, ואינכם אלא לברכם עם ה' אלוקים, גם אם צריך לעבד אותו, וכן נדרש הפסוק "אתה' אלוקה תירא", והוא כמו הנפש שיש האומרים שתפלה 'לעולם יהא אדם ירא שמים פסתר כנגלו'... (אור לשמים)

מדבר-שקר תרחק (כב טז) - הרבי ר' בנימין מפישיקה היה אומר, שכל התרחקות מן העברה הן תקנת רבנן, שעשו התרחקה ויגד ומשמרת שלא יבואו ליד עברה, אבל בעברת השקר גם התרחקה היא מאוריתא, שאמר 'מדבר-שקר תרחק'. (שם משוא)

ועבדתם את ה' אלוקים (כב כה) - את' לרבות את בני ישראל, כי אדם הרוצה לעבד את ה' צריך להיות רבון ומקשר עם בני ישראל, בני קל, חלק ה' עמו. ועוד יש לומר: "ועבדתם את ה' אלוקים" - גם באשר אין שום אדם אתכם, ואינכם אלא לברכם עם ה' אלוקים, גם אם צריך לעבד אותו, וכן נדרש הפסוק "אתה' אלוקה תירא", והוא כמו הנפש שיש האומרים שתפלה 'לעולם יהא אדם ירא שמים פסתר כנגלו'... (אור לשמים)

לא תהיה משפלה ועקרה בארצה (כב לו) - ראשי התבות לא תהיה משפלה ועקרה בארצה את מיספר בגימטריה התפלה, כי בכח התפלה פראוי זכים לברכות שבפסוק זה, לא תהיה משפלה ועקרה בארצה את מיספר יקד אפלא. (מחסידי שמים)

על אלו התרה ותיהשם (כב טז) - ש כאן לכאורה כפילות, שאם יעלה משה אליהר הרי יהיה שם, ולמה נכתב 'ותיהשם'? אלא ללמדנו, שבאשר האדם משפיל במדרגותיו בעבודת ה', עליו להיות בכל מחשבתו ולבו בדרך שאליה העפיל, כי יתכן שהאדם משפיל ועולה לר' בעבודת ה', אבל הוא עצמו אינו שם... (דברי מקובץ)

ואליהוקנים אומר שבוילנו בזה (כב טז) - במסכת חגיגה אמרו חז"ל אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד. וקמו לזה בפסוק זה 'ואליהוקנים אומר' - אלו תלמידיו התקבים, שבוילנו בזה" - ללמד תורה בהתורה. "עד אשר נשוב" - לחזו ולשנו שוב ושוב את התורה, 'אלוקים' בגימטריא ק"א, כלומר עד אשר נשוב את התורה במנין אלוקים, מאה ואחת פעמים. (מקור דודשי)

הנצחה וליקחת שותפות ב"שבת טיש"
כונן אל המערכת: 5806777@GMAIL.COM

"פורים טיש" לתלמידים - 80 עמודים גדושים בפזמונים ושרירים, בדיחות וחיודים, באווירה פורימית משמחת לחשי: בירושלים - הנות הספרים "עין יעקב", שוק מאה שערים

בני ברק - תשמיש קדושה "עטרת" רחוב חזון אי"ש 25; בביתר עילית - בית שבת טיש' רחוב ה"ן 3

ציור מרמז

מצאו למה מרמזים הציורים בהקשר לפרשה

חידות:

1. מצא בפרשה פסוק עם שלוש כפילויות לשון.

2. "וְחָרָה אִפִּי וְהִרְגַּתִּי אֶתְכֶם בְּחָרֹב וְהָיוּ נְשִׁיכֶם אֱלֻמָּנוֹת וּבְנֵיכֶם יְתוּמִים" (כ"ב - כ"ג)

מה החדוש, הרי ברור שאם ימותו, יהיו נשותיהם אלמנות ובניהם יתומים!

נושא השבוע

אסור אכילה בערב שבת

הגמ' בגטין (ל"ח): אומרת: אמר רבי חיא בר אבא אמר רבי יוחנן: שתי משפחות היו בירושלים, אחת קבעה סעדתה בשבתא ואחת קבעה סעדתה בערב שבת, ושתיהן נעקרו.

הטור (או"ח סימן רמ"ט) כותב שאנשי מעשה נהגו להתענות כל ערב שבת כדי שיכנסו לשבת כשהם רעבים, ובכך לענג את האכילה בשבת בהדור.

ואולם הרוקח כתב שאין להתענות בער"ש, מפני שער"ש קדשתו כמקצת שבת, וכן כתבו האחרונים שאין ראוי להכנס לשבת כשהוא מענה.

והלכה למעשה: סעודה גדולה שאין רגיל בה בשאר ימות החל אסורה כל היום.

סעודה שרגיל בה כל יום - מצוה להמנע מהשעה התשיעית ולמעלה (שלחן ערוך סימן רמ"ט), אבל אכילה מועטת להשקוט רעבונו - מתר כל היום.

בדיחות

פא אס יפא

היה איש אחד שכל הזמן פחד שיהיה רעידת אדמה והבגין שלו יפל. מה הוא עשה? עבר לגור בבני ברק. שאלו אותו: "אבל גם בבני ברק יכול להיות רעידת אדמה" אמר להם האיש: "גם אם הבגין שלי יפל, לא יהיה לו לאן לפל"...

פא אני

שני אנשים טילו ביער. לפתע הגיע אריה. אחד מהם זרק על האריה אבן במטרה להבריח אותו, אבל זה לא עזר, והאריה התחיל לרדף אחריהם. האיש שזרק את האבן מהר וטפס על עץ גבוה בשביל שהאריה לא יוכל לתפס אותו, ואלו השני נשאר למטה שלו ורגוע. צרח לו האיש הראשון: "אתה נורמלי?! תמצא גם אתה מהר מקום מחסה! למה אתה נשאר שמה?!" ענה לו השני: "מה, אני זרקתי עליו את האבן??"

לתרומות, הנצחות ולקבלת העלון במייל: hidushey.haparasha@gmail.com

נערך ונלקט ע"י יצחק דויטש. וועלוועל בלאק.

העלון מוקדש לרפואת שמואל בן שרה, חן אריאל בן אילנית, נועם הדסה בת אשרית, ודוד בן זיוה, בתושח"י.

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידים בהוצאת "יפה נוף"

אתה כוננת מישרים

כי תראה חמור שנאך רבץ תחת משאו וחדלת מעזב לו עזב תעזב עמו" (כ"ה)
על פסוק זה, מובא במדרש (תנחומא משפטים סימן א): "מהו 'אתה כוננת מישרים'? - אמר רבי אלכסנדר: שני חמרים מהלכין בדרך שונאין זה לזה, רבץ לאחד מהן חמורו".
צריך להקדים ולומר שאנו בתקופתנו לא יודעים מה הם "חמרים", אבל פעם החמור היה כלי התחבורה המקביל, עליו היו נושאים את כל המשאות, ואלו שהנהיגו את החמורים נקראו "חמרים".
בימינו אין חמורים, יש מכוניות ומשאיות, וכדי לשבר את האזון בהבנת דברי חז"ל, נתאר לעצמנו שני נהגי מוניות. כידוע, אמן שונא את בן אמנותו, וגם הם, נהגי המוניות, נלחמים על כל נוסע ושונאים האחד את זולתו. זוהי הדגמה בימינו ל"שני חמרים".

ובכן, מעשה בשני חמרים, נקרא להם געצל ושמערל, שהיו מהלכים בדרך והיו שונאים זה את זה. כבר כמה שנים שגעצל אומר לשמערל: "אתה תופס לי את הפרנסה, חושף לי את הקונים מהיד, אתה מוציא לי את הלחם מהפה!..." ושמערל צועק לעמתו: "לא, אתה גנב, אני הייתי קדם, מה אתה לוקח אותו". בקצור, ששון ושמחה - שונאים משבעים. עוד יום, עוד שבוע, עוד חדש, וכל יום מעשים חדשים, געסערלאך, שנאה כזו שלא שך - תהום מפרדה ביניהם.
יום אחד עומד געצל בתחנת ההסעות וצועק: "פנוי להובלה" - ואין קונה, אף אחד לא בא. פתאום, אחרי שעתים, מגיע השונא שלו - שמערל, וגם הוא מחכה לקליינט. בדיוק באותו רגע מגיע אחד שצריך הובלה ושמערל הנה צועק לעברו: "בוא, בוא, הפנס..." הלה נענה לו, מטעין על חמורו את המשא ומתכוון לצאת לדרך "אתה לא מתבייש?" זועק לעברו געצל, "אני שעתים עומד פה ומחכה, ואתה בא ולוקח? א גנב, א גזלן, אין מחילה עולמית!"
כך עמד געצל וקלל את שמערל על מה שעשה לו.

אחרי שעה וחצי, ברון ה' בשעה טובה ומצלחת הגיע נוסע, וגעצל יוצא עמו לדרך. הלב מלא עד גדותיו בשנאה לשמערל.
הוא נוסע ונוסע, והנה לפתע הוא רואה מרחוק חמור רובץ תחת משאו. הוא לא יודע מי זה, ואומר: "רבנו של עולם, יהי רצון שזה יהיה שמערל!" יהי רצון, אבל עדן הוא לא יודע מי זה.
נוסע הלאה ומגיע קצת יותר קרוב: "לעגלון יש כובע אדם גדול, כמו הכובע של שמערל..." מתקרב עוד, עד שמגיע אליו. ואז אורו עיניו: "או, דאס איז דאס, זהו זה. שמערל תקוע כאן, אין עובר ושב, 'הא מנח' וילמד לקח שלא עושים כאלו גזלות לאור השמש!"
נעמד על העגלה, לוקח את המושכות וצועק "דיו דיו!" השמחה עד לב השמים. הרמב"ם אומר שאין שמחה גדולה יותר מהנשמה. געצל ממשיך בדרך, ושמערל נותר לו תקוע עם החמור.

הוא ממשיך לנסע, עוד חמשים מטר, מאה מטר. לפתע חולפת בראשו המחשבה: "מה עשיתי? הלא יש לי הזדמנות נפלאה לקים מצות: 'כי תראה חמור שנאך רבץ תחת משאו... עזב תעזב עמו!' מי יודע אם עוד פעם בחיים אזכה לקים כזו מצוה - 'חמור שנאך' בהדור, אין לי שונא יותר גדול משמערל, ואני אלך? תפלין הנחתי היום? קריאת שמע אמרתי היום? הרי זו מצוה בתורה, גם זו מצוה בתורה - 'עזב תעזב עמו'".
הוא עוצר, מסתובב לאחוריו ומגיע אל אותו בעל מחלקת,

השונא הגדול שלו. שמערל חשב שהלה בא לתת לו מכות... מה, הוא חוזר אלי?

"תגיד לי, שמערל", פונה אליו געצל, "אולי אפשר לעזר לך, אני רואה שאתה לא מסתדר".
הוא לא מאמין - מה קורה פה? "נו, ודאי ודאי, אני תקוע פה שעתים וחצי ואף אחד לא בא".
"בסדר, בוא ביחד נפרק את המשא".
פורקים את המשא מהחמור, מקימים את החמור - ומקימים מצות טעינה, כך עשו שתי מצוות: געצל קים את מצות "עזב תעזב עמו", ושמערל גרם לו לקיום המצוה.
"להיכן אתה נוסע?", מתעניין שמערל.
"אני נוסע לירושלים".

"נו, זה טוב, גם אני בדרך ליש" - והם נוסעים ביחד.
אומרים חז"ל: "נמצאו עושין שלום ביניהם, וחברו אומר: לא הייתי סבור שהוא שונאי, ראה היאך רחם עלי כשראה אותי ואת חמורי בדחוק. מתוך כך נכנסו לפנדק, אכלו ושתו ביחד ונתאהבו זה לזה".
נכנסים שני האובדים לשעבר לפנדק אחד ואומרים: איזו מצוה קימנו עכשיו! חד בדרך! שותים ביחד 'לחיים', ומאז נעשים ידידי נפש. זה קם בבקר - "בבוקשה, אתה קודם", והשני - "לא, מה פתאום, אתה קודם".

שואלים חז"ל: מי בעולם יכול לעשות שלום במצב של כזו שנאה תהומית? פסוק בחמש! "הוי אתה כוננת מישרים משפט וצדקה".
בתורה יש כזו ישרות.
כאלו שונאים נוראים נהפכו להיות ידידי נפש. כיצד? - התורה, היא עשתה שלום ביניהם.

את הדברים הללו דברתי בצבור לפני כמה שנים. אחרי כמה זמן באה ידיעה, שהדברים חוללו מהפכה בין שני שכנים - נקרא להם ראובן ושמעון - שהיו שונאים משבעים.

והי היום וראובן עשה אופרוף. שמעון החליט שזהו הזמן לעשות עמו שלום.
איך?

הוא לא אמר 'בוא נעשה שלום'. הוא בא לראובן ואמר לו: "קדם כל מזל טוב לך על החתונה שאתה עושה בשבוע הבא. שנית, יש לי שאלה קטנה אליך - יש לך שבת אופרוף מחר, אולי אתה צריך מקום בשביל האורחים לישון? אצלי בבית יש לי כמה מטות ריקות".
הלה נבהל, לא האמין למשמע אָזְוֹ. "כן, ודאי, כל משה חשובה".
חשב לעצמו: 'לא ידעתי ששמעון הוא בעל מדות טובות כל כך'.
מד שלח לו הזמנה לחתונה. שמעון פמון הגיע לחתונה ונהיו ידידים ואוהבים.

"אתה כוננת מישרים" - מה שמצוה אחת יכולה לעשות!

(דבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל - יחי ראובן)

לחיות 'אמונה' בפעל

וברך את לחמך ואת מימך וחסרתי מחלה מקרבך (כ"ה)

בהגדה של פסח "באהלי צדיקים" מספר המעשה הבא: באחד הימים בא יהודי לפני בעל "בית אברהם" מסלונים זצ"ל והתלונן שהתחילו להתחרות בו במסחרו.

אמר לו הרבי: הבה אספר לך מעשה שהיה: רבי דוד זלצר זצ"ל, חותנו של בעל "יסוד העבודה" מסלונים זצ"ל, נמנה על חסידי הסבא קדישא מלעכוביץ' זצ"ל.

רבי דוד היה סוחר המלח היחיד בעירו, ועסקיו פרחו באין מפריע, אך לפתע קם לו מתחרה. מהר רבי דוד, נסע אל הרבי מלעכוביץ' והעביר לו פתקה בה בקש שהרבי יתפלל עליו שלא יכאב לו לבו, כאשר הלה ירויט... הרבי ברך - ורבי דוד שב לביתו.

המתחרה, אכן, הצליח מאד בעסקיו, ולא חלף זמן רב עד שרבי דוד הגיע שוב לרבי, כשבידו פתק חדש: אמנם אני חש שהרווחים שלו כואבים לי, אך עדיו איני רגוע, אני סבור, שאלו היה אדם פותח בעירי בית מסחר אחר ומצליח בו, הייתי שמח בהצלחתו, ובמקרה דגן, איני חש שמחה. לפיכך אני מבקש שהרבי יברך אותי שלא רק שלא אצטער, אלא שאשמח... והרבי ברך.

כשסים ה"בית אברהם" את ספורו, שאל היהודי בלהיטות: "נו, ורבי דוד הצליח במסחרו?".

הביט בו הרבי במבט מלא רחמים וחמלה ואמר: "ולהגיע לדרגה שמבקשים כאלו בקשות - אין זו הצלחה? ולקבל חתן כבעל "יסוד העבודה", כלום אין זה רוח?!"

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - מתוך האור)

הטב תשיבנו - גם למי טינקיטך בדברים

פי תפגע שור איכה או חמרו תעה הטב תשיבנו לו (כ, ד)

הנצי"ב בפרשו "העמק דבר" מבאר, ש"איכה" האמור כאן הכונה למי שמקניטו בדברים, אף על פי שאינו מצר לו בפעל. כלפיו אמר הכותב שהיה עולה על הדעת לומר שהמוצא יסלק ידו מהשיב לו את אבדתו, משום שכשיבוא אצלו יקניטוהו בדברים, ושוב וישר להתרחק ממנו. ואף על פי כן - אומרת התורה - "השב תשיבנו לו", ושומו מצוה לא ידע דבר רע, ואפילו אם יפגעהו בדבר רע - יתאפק וילך לו אחר שישבינו.

אדם עלול לחשב בלבו: 'מה פתאום שאחזיר את האבדה לאדם כזה? הרי הוא מסגל להגיד: 'אתה לא מצאת את החמור, אתה גנבת אותו!' מה לי ולצרה זו? איני רוצה שום עסק עם טפוס כזה!'

באה התורה ואומרת: אל תתחשב במה שהוא עלול להעליל עליך, אלא "השב תשיבנו לו".

אציל פולני אבד סכום עתק של כסף: אלפים רובל ותיקליו. הוא תלה מודעות גדולות: "מי שמצא ארנק עם כסף ושיב אותו אלי - יקבל מתנה מאה רובל", מבלי לכתב במה כסף היה בו.

הגיע אליו יהודי אחד, שמצא את הארנק, והשיב לו אותו. היהודי המתין שהגוי יקים את הבטחתו, ויתן לו מאה רובל מתנה, אך במקום זה, הגוי, שהבחין שיש לו עסק עם יהודי, התחיל להרים צעקות: "גנב! היו פה שלשת אלפים רובל! תחזיר עוד אלף! איך אתה עוד מעז לבקש מאה רובל מתנה?!" לא פחות ולא יותר: הגוי הזעיק את המשטרה, והיהודי הובל לתא המעצר והעמד למשפט.

בצר לו פנה היהודי לרבה של לודז', רבי אליהו חיים מייזל זצ"ל, שהיה חכימא דיהודאי, וספר לו את כל הספור. אמר לו הרב: "תודיע לי מתי המשפט ואני אהיה הסגור שלך".

הגיע יום המשפט. היהודי הבהל הישר מהכלא לבית המשפט, כשהוא ארוק באזקים. האציל הפולני עמד נגדו ושטח בפני השופט את טענותיו, ורבי אליהו חיים מייזל הקשיב מהצד למהלך המשפט.

כשהגוי סים את דבריו, בקש רבי אליהו חיים את רשות הדבור, ומשאו נתנה לו, אמר: "אני מכיר את האציל הפולני הזה מזה שנים רבות. אדוני השופט! דע לך שכל מלה שהוא אומר - אמת! אין לכבודו משג עד כמה הוא מקפיד על האמת".

האציל הפולני שמע שהרב מעיד עליו שכל מלה שלו היא אמת, צהל ושמח. לבו התנפח מגאון: "אפילו הרב אומר שאני איש אמת...".

ואז אמר הרב לשופט: "תשאל את האציל אם הוא מאמין לדברים שלי".

השופט שאל את האציל, והוא השיב: "בודאי! כל דברי הרב קדש הם! הרב אמר עלי שכל מלה שלי אמת, וגם אני מכבד את הרב ואומר שכל מלה שלו אמת".

והרב המשפך: "אבל אני מכיר גם את היהודי, ואני יודע בידענה ברורה שכל מלה שלו היא אמת, הוא אף פעם לא

משקר, והוא טוען שהוא מצא אלפים רובל. אז איך זה יכול להיות שהאציל אומר שלשת אלפים והיהודי אומר אלפים? כנראה שזה לא אותו ארנק! הארנק של האציל, עם שלשת אלפי הדינרים, עדיו לא נמצא. היהודי מצא ארנק אחר ששם היו רק אלפים רובל. לפי חקו המדינה, במקרה כזה מניחים את הארנק עם אלפים הרובל במשך שנה במשטרה, ואם עד אז לא נמצא המאבד - הארנק שייך למוצא".

רבי אליהו חיים סים את דבריו, והשופט קבל אותם ונתן להם תקן של פסק דין.

הבנתם איך זה עובד? המאבד עוד מעליל עלילות על המוצא... זהו שאמר הנצי"ב: "שהיה עולה על הדעת לומר שהמוצא יסלק ידו מהשיב לו, משום שכשיבוא אצלו יקניטו בדברים, ושוב וישר לסטות ממנו". היהודי הזה עושים לו טובה, משיב לו את אבדתו, והוא משיב רעה תחת טובה ומעז להעליל עליו עלילות - אתה גנבת אותו!

באה התורה ואומרת: אל תעשה חשבונות כאלה, אלא "השב תשיבנו לו".

(רבי מאיר צימרוט שליט"א - נאה דורש)

מאמירת האמת לא מפסידים!

מדבר שקר תרחק (כ, כ)

בחור אחד, מעבב שדוכים, שהגיע לגיל שלשים ושתים, בא לרבי רפאל שמואלביץ זצ"ל, ראש ישיבת מיר, ושאלה בפיו: "נפגשתי כבר הרבה פעמים, ולצערי אני למוד אכזבות. והנה, סוף כל סוף הציעו לי עכשיו הצעה שמוצאת מאד חן בעיני. דא עקא, אני מבגר ממנה בתשע שנים. שאלתי האם לומר לה את האמת בנוגע לגילי, או אז יש סכויים רבים שהיא תוריד את השדוך, או שאשקר ואפחית כמה שנים מגילי האמת?".

כל החברים שלו יעצו לו פה אחד, שיפחית את גילו: "בשדוכים כלם משנים מן האמת", אמרו לו.

כלם יודעים שלבחור בגיל כזה אין הרבה הצעות, והנה סוף סוף יש הצעה. דא עקא, היא עומדת על פרעי תרנגולת. לגלות עכשיו - סכנה. לגלות אחרי הארוסין - סכנה עוד יותר גדולה. לא רק שהוא יהיה בחור מבגר אלא גם מבטל שדוך...

הרב שמואלביץ החליט ללכת לשאל את מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל. נענה הרב ואמר מיד: "כרגע יש לו כבר בעיה אחת שהוא מבגר. צעת רוצה אתה להוסיף לו עוד בעיה ולהכפך אותו לשקרן? אם עם בעיה אחת צריך נסים, עם שתי בעיות לא יהיה די בנסים, אלא יצטרכו נסי נסים... עליו ללכת ישר ולומר את האמת", פסק הרב שטיינמן.

הרב שמואלביץ שב לבחור, ואמר לו את פסקו של הרב שטיינמן. דא עקא, כשחבריו שמעו על כך, אמרו לו: "הרב שטיינמן נמצא בדרגות גבוהות של בשחון. הוא בבחינת סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה. אתה לא בדרגה שלו! הרב שטיינמן אינו משקר אף פעם, אבל אנחנו משקרים מאה פעמים ביום... שקר אחד יותר, שקר אחד פחות, לא יעלה ולא יוריד..."

אולם הבחור החליט: "יש לי אמונת חכמים! אני הולך על פי מה שהורה הרב שטיינמן, ולא משקר".

בפגישה שנקבעה, אי אפשר לומר שהבחור לא רעד מהשאלה שהבחורה עשויה לשאל בנוגע לגילו, כי הוא כן רעד! אבל כשהשאלה אכן נשאלה - הוא השיב את האמת.

עכשיו, רבותי, תשמעו מה שאמרה הבחורה... נלמד מזה פרק מאלף באמונת חכמים:

"ידעתי בדיוק את גילך על פי התוכנה של משרד הפנים שישנה ברשותי. אלא שאמרת לי עצמי, שאשאל אותך לגילך, כדי לבדוק כיצד מתחיל אתה את החיים אתי. אם תתחיל בשקר, ולא תחשף את גילך האמתי - אסיק מזה שכל החיים בינינו יהיו בשקר, ואוריד את השדוך. אך אם תאמר את האמת, הוי אומר שהאמת חשובה לך - עם כזה בחור אני מענינת להתחתן, על אף שהוא מבגר ממני בתשע שנים".

כשהולכים עם האמת, ועם אמונת חכמים - זה ללכת עם הקב"ה! וכשהולכים בדרך הזאת זוכים לקבל גם עולם הזה וגם עולם הבא.

(רבי גואל אלקריף שליט"א)

עָרְכִים לִילְדִים

טְרִיבֵינָה

לע"נ האישה החשובה מרת דבורה פרומר ע"ה בת ר' אברהם שמואל ז"ל

חידון טרייבינה א-ב לפרשת השבוע. שאלות קלות ומאתגרות כדי שכל בני המשפחה יוכלו להשתתף, ליהנות ולהצליח!

פנינים לפרשת משפטים

"אם כסף תלווה את עמי, את העני עמך".
(שמות כב, כד)

רש"י מפרש את המילים "את העני עמך" ואומר: "הוי מסתכל בעצמך כאילו אתה עני". כלומר, כשאתה נותן עזרה, אל תחשוב שאתה "עשיר גדול" שעוזר "למסכן". תזכור שגם אתה היית יכול להיות במקומו, ולכן תן את העזרה בלב טוב ובשמחה, כאילו אתה נותן לעצמך.

התורה מלמדת אותנו שכאשר עוזרים לחבר, חשוב מאוד לעשות זאת מתוך לב שמח ומחשבה טובה, בלי להתנשא או להרגיש יותר טובים ממנו. אם חבר שָׁכַח משהו בבית או מתקשה במשימה, צריך לעזור לו באהבה ובכבוד, כי כולנו צריכים עזרה לפעמים.

חידוד לפשוטו של מקרא

מצא פסוק עם 6 מלים זהות.
(צ"ו)

״וַיִּשְׁלַח אֱלֹהִים אֶת מֹשֶׁה וְאֶת אָהֳרָן בְּנֵי לֵוִי״

שאלה מפירוש רש"י

מדוע ריבית נמשלה לנשיכת נחש?

(צ"ל)

״וַיִּשְׁלַח אֱלֹהִים אֶת מֹשֶׁה וְאֶת אָהֳרָן בְּנֵי לֵוִי״
המשל נמשל אל המלכות לא שפוטו לאשאתו או
סאטטו האטט זאטו ״וַיִּשְׁלַח אֱלֹהִים אֶת מֹשֶׁה וְאֶת אָהֳרָן בְּנֵי לֵוִי״

חידוד מאוצר התורה

כיצד נקרא נכדו של חוני המעגל שהיה עניו גדול?

(צ"א)

אחזקל

א אם אדם גנב ומכר שה, כמה עליו לשלם?

ב מבין הבנים, הוא קדוש לה'. מי הוא?
(רמז: הוא הגדול במשפחה)

ג אסור להתעלל בו כי אנחנו עצמנו היינו כאלה. מי זה?

ד כך קורא הפסוק ל'תרומה', כשהוא מזהיר אותנו לא לאחר בנתינתה?

ה באיזה ציווי אומר הפסוק שיש להחזיר אבדה?

ו באיזו מילה מתאר הפסוק את זה שה' ישמיד את העמים שהיה בארץ?

ז חצי מדם הזבחים משה הניח ב'אגנות'. מה הוא עשה עם החצי השני?

ח אם אדם גנב ומכר שור, כמה עליו לשלם?

ט כיצד נקראת בהמה שמתה בשדה? (וכמובן אסור לאוכלה)

י גם אותו אסור לענות. מי הוא?

כ פצע שנגרם עקב מגע עם משהו חם:

ל אם נעבוד את ה' הוא יברך את...?

מ מה כתוב בפסוק שמזהיר אותנו לומר רק אמת?

נ מילה נרדפת ל'ריבית' שאותה אסור לקחת בהלוואה?

ס מה דינו של שור שנגח והרג אדם?

ע מה אנו מצווים לעשות כשרואים את חמורו של שונאו מתקשה לסחוב את המשא?

פ מי ששומר על חפצי חברו ולא מקבל על כך שום תשלום, באיזה מקרה בכל זאת יהיה חייב לשלם?

צ באיזה חרק ישתמש ה' כדי להילחם בשונאינו?

ק הם תורמים להתפשטותה של אש בשדה. מה הם?

ר מילה נרדפת ל'פעמים' (מוכרת בהקשר של 3 חגים שיש בשנה...)?

ש אסור לשופט לקבל אותו בשום פנים ואופן:

ת השור או החמור שהלך לאיבוד, מה מצבו כעת?

תשובות:
א. ארבעים שקל | ב. אהרן | ג. אלוהים | ד. ארבעים שקל | ה. ארבעים שקל | ו. ארבעים שקל | ז. ארבעים שקל | ח. ארבעים שקל | ט. ארבעים שקל | י. ארבעים שקל | כ. ארבעים שקל | ל. ארבעים שקל | מ. ארבעים שקל | נ. ארבעים שקל | ס. ארבעים שקל | ע. ארבעים שקל | פ. ארבעים שקל | צ. ארבעים שקל | ק. ארבעים שקל | ר. ארבעים שקל | ש. ארבעים שקל | ת. ארבעים שקל

מָשַׁל וּתְבוּנָה

"וּכְעָצָם הַשָּׁמַיִם לְטֹהֵר" (שמות כד, י)

וְטֹהֵר לִיבֵנוּ לְעִבְדְּךָ בְּאֵמֶת

תְּבוּנָה

מסביר החפץ חיים: האדם עמל במשך כל ימי חייו בתורה ובמצוותיה. אולם השונא הגדול ביותר של האדם, שהוא יצר הרע, מתרצה לו כיד נאמן. הוא מתגנב אליו בחשאי ומכניס מחשבות זרות בתורתו, בתפילתו ובקיום מצוותיו, מחשבות שמסירות את הדעת מהתפילה או מהלימוד.

בשנות חייו אין האדם מרגיש בכך, אולם כאשר הוא בא לעולם האמת, והוא מציג את האבנים הטובות, את המצוות, מוכיחים לו כי הן אינן אלא זכויות, כיון שהיצר הרע גנב ממנו את היהלומים, והחליפם בזכויות שאינן שוות מאומה.

לכן, אנו מבקשים שהקב"ה יטהר את לבנו ונוכל לעבדו באמת: "וטהר לבנו לעבדך באמת". אנו אוספים כאן מצוות ומעשים טובים ועלינו להשתדל שהם יהיו בכוונה ובטהרת המחשבה, כדי שלא נבוש ולא נפלים לעולם ועד.

מתוך הספר 'אוצר המשלים על התורה'

מָשַׁל

אדם אחד נסע למרחקים, למקום מרות יהלומים. הוא עבד שם במשך כמה שנים, ואסף אבנים טובות ומרגליות לרוב. בלבו חשב: הנה אגיע לביתי ואשמה את ליבם של בני ביתי ברכוש הגדול שרכשתי לי. אולם כאשר הוא חזר לביתו והראה את היהלומים למבני דבר, קבעו בעלי המקצוע שכולם מזויפים ואינם אלא זכויות מלוטשות. התברר לו כי בעל הבית, שאצלו הוא התאכסן, גנב ממנו את היהלומים והחליפם בזכויות. הצער והבושה שלו, על כך שכל עמלו ירד לריק, היו נוראים.

מִצְאוּ אֶת 10 הַהֲבָדָלִים

אור החינוך

פְּרֻשַׁת מִשְׁפָּטִים
א' בְּאֶדְרָא
ב' דר"ת, תשפ"ד
גיליון תמ"א

מאוצרו של מורנו ורבנו רבי אשר זיע"א

לאורו נלך

כיצד עבדו בני ישראל את העגל, וזה רק ארבעים יום אחרי קבלת התורה במעמד הר סיני והתגלות אלקית? כי בלי עבודה מתמדת זה לא הולך, כי האדם נמשך אחרי שרש רע שלו "כי יצר לב האדם רע מנעוריו" והאדם פרא יגדל וצריח תמיד להתפלל ולהתחנן לה' תתברך.

(אמרי אשר)

אור הפרשה לקח טוב מפרשת השבוע

- זה קשה מאד להתלהב ולחזר אחר המצות, להשתוקק לשמע עוד ועוד ולהתחדש בכל פעם בעשיית המצות ולמוד התורה.

אז מה עושים?
כדאי לנו לקרוא את דברי קדשו של סגנון של ישראל, רבי לוי יצחק מברדיטשוב, שכתב על הפסוק שבפרשתנו: "ויבוא משה ויספר לעם את כל דברי ה' ואת כל המשפטים".

שהרי לכאורה תמוה מהי ההדגשה במלה "ויספר", מה שיך כאן ספור דברים? אלא שמושה רבנו עליו השלום היה מספר לעם ישראל ומתאר להם עד כמה חשובה היא עבודתם של קיים המצוות הראשונות שהחלו כבר לקיים עוד לפני מתן תורה, המצוות שנצטוו במרה ושבע מצות בני נח, והיה משה מתאר להם עד כמה הקב"ה משתעשע ושואב נחת מקיים המצוות שלהם, וספר להם כי כל העולמות והנשמות תלויים במעשיהם.

יוצא אפוא, שדברי הפסוק "ויבוא משה ויספר לעם את כל דברי ה' ואת כל המשפטים", אין הפניה שמושה בא לצוות על קיים המצוות, שהרי כבר נצטוו על כך, ומה יש למשה להוסיף להם עכשו?

אלא פגנת הפסוק שמושה בא לעם ישראל וספר להם על גדל המעלות והשעשועים שפעלו ישראל בקיים המצוות ההם, ואז ברגע שעם ישראל שמע על גדל הנחת רוח של הקב"ה מקיים מצותיהם, והתפעלו מאד ואמרו לעצמם: "מה באמת הקב"ה רוצה בנו ושומח במצות שלנו? זאת אומרת שהעבודה שלנו חשובה ויקרה בעיניו תתברך!" ומיד צעקו יחד: "כל אשר דבר ה' נעשה!" אנחנו רוצים עוד מצות כדי שישתעשע בהן הקב"ה, וישפיע עלינו עוד שפע רב וברכה וחיים בקיים המצוות".

הרי לנו עצה נפלאה כיצד להגיע למצב של 'נשמע', ולא להתר יהודים של נעשה בלבד, על די שנפיר בערה: עבודתנו ונבין עד כמה הקב"ה משתעשע בכל מעשה טוב שלנו.

ואם באמת נשתוקק לכה, ונרצה להתעלות ולהפך להיות במצב של נשמע, אזי הקב"ה יסיע בעדנו להגיע לזה, כפי שהיה הצדיק רבי משה מקוברין מפרש את הפסוק בתחלת פרשתנו: "ואם אמר יאמר העבד" - אם יאמר יהודי עבד ה', "אהבתי את אדוני" - את אדון העולם בורא כל עולמים, "ואת אשתי" - ואת התורה הקדושה, "ואת בני" - אלו המצוות, "לא אצא חפשי" - אינני רוצה לחפש סבות כדי להתפטר מן התורה בטענה של אנס רחמנא פטרה, ואיני רוצה להיות בגדר של חפשי הפטור מן המצוות בטענת אנס, אלא רצוני לעבד את ה' תתברך באמת ובתמים. וכאשר האדם מרגיש כך, אזי "והגישו אדוניו אל האלקים" - הקב"ה עוזר לו שייכל אכן לעבד אותו, "ועבדו לעולם" - הוא זוכה להיות עבד עולם לבורא יתברך, בלתי לה' לבדו.

אם נתבונן סביבנו, ונביט בפניהם של הסובבים אותנו, נסיק לכאורה כי כלם דומים פחות או יותר בצורת עבודתם את הבורא יתברך. כלם מתפללים שלש פעמים ביום, מקימים את המצוות, סרים מרע ועושים טוב, יגיעים בתורה ומשתדלים למלא רצונו יתברך. אולם לאמתו של דבר, אם נתבונן בצורה מעמיקה נגלה, כי יש הבדל גדול ביניהם, ואפשר לחלק את צורת עבודתם לשתי גישות שונות, כאשר האחת היא המעלה והחשובה, והשנייה בדיעבד בלבד.

יש יהודים פשרים ונחמדים, שאמנם עושים את כל המוטל עליהם וממלאים את חובתם בעולמם לכאורה בצורה מלאה, אך הפל נעשה בכבוד ובקטני, בהרגשה של על הרובץ על כתיפיהם והם ממתינים לפרק אותו מעליהם. הם רצים בבקר לבית הכנסת כדי להתפלל שחרית, אבל הראש שלהם נמצא רק במטרה הסופית: 'להיות כבר אחר התפלה'. בשעת התפלה הם כבר חושבים על השעור שאחריו, על ארוחת הבקר ועל פרפת המזון, על המצוה הבאה ועל המטלה הנוספת שברשימה, וכל מחשבותיהם כל הזמן נתונות ברדיפה אחר סיום המטלות והמשימות הרחניות, כדי להרגיש שהיה זה, סימנו את חובתנו ועשינו את המוטל עלינו.

יהודי כזה, למעשה אכן עומד במשימותיו בהצלחה, לומד ומתפלל ומקיים את כל המצוות המעשיות, אך הוא נשאר בגדר של "נעשה" בלבד. הוא עונה בהגדרתו על פרושו של היהודי הקדוש לפסוק שאמר במלחמת עמלק: "ואתה עירי ויגע ולא ירא אלקים" - האיש מרגיש עיפות ויגיעה בעבודת ה' יתברך, וזה סמן מבהק שאינו ירא אלקים ועדין נותר לעמוד מחוץ למחצתם של ראי ה' האמתיים.

ולעמתי, ישנם יהודים עובדי ה' באמת ובתמים, אשר משתוקקים לעשות רצון ה' ולקיים מצותיו, והם אינם רק בגדר של "נעשה", אלא גם בגדר של "נשמע". ולפי פרושו של ה"שפת אמת" שהסביר למה כפלו בני ישראל לומר נעשה ונשמע? כי אם היו אומרים רק נעשה, היה נשמע מזה שהם אומרים טוב, נעשה ונסיים, בהרגשה של רצון להפטר מהמצוה ולהוריד את הנושא מהשלחן... אבל בכך שאמרו 'נעשה ונשמע', הם הביעו רצונם וחפצם לעשות יותר מאשר לצאת די חובה, ולהתלהב בכל פעם מחדש כדי לקיים מצות בחיית והתלהבות מחדשת. זוהי הדרך הנכונה בעבודת ה' יתברך, לא להשאיר במצב של 'נעשה', אלא לרצות לשמוע עוד ועוד, ולהרגיש התחדשות וחיית בכל מצוה ומעשה טוב. וכפי שכתב ה"אור החיים" הקדוש ש"הצדיקים, הגם שעושים [מצוות] וכל עסקם בתורה, אינם מרגישים שיש להם עמל, רק אדרבה, כאדם המרויח וכאדם המשתעשע בשעשועים לרב חשקם בתורה".

אלא שאם נודה על האמת, לא תמיד אנחנו מרגישים במצב של 'נשמע', והגם שאנחנו יודעים עמק בלב שלא מספיק להיות יהודים של בדיעבד, יהודים של נעשה בלבד, כאלו שעושים הכל רק בשביל לצאת ידי חובה, אבל מה לעשות

אבות ובנים בגרודז'יסק - שעה לפני זמן הדלקת נרות

חברת תהלים בשבת בבית מו"ר רבי אשר זיע"א - בזמן הדלקת הנרות

לשיטת הגר"א ובעל התניא: 9.06

סוף זמן קריאת שמע לשיטת המגן אברהם: 8.23

אזרות

בי תקנה עבד (כא, ב)

אמרו חכמינו זכרונם לברכה במסכת אבות: "אין לה בן חורין אלא מי שעוסק בתורה". אדם שעוסק בדיפת קמון, מרבה נכסים והולך אחר תאוותיו, הופך הוא להיות עבד לממונו. אולם מי שעוסק בתורה ומתרחק מענייני העולם הזה, הריהו בן חורין אמתי. וזה פרוש הפסוק: "בי תקנה" - פאשר האדם טורח בעולם הזה אך ורק לקנות נכסים, אינו "עבד" הופך הוא להיות עבד לנכסיו וממונו. (תורת הפרשה)

וכי יריבו אנשים והכה איש את רעהו (כא, יח)

"וכי יריבו אנשים" מרמז על היצר הטוב והיצר הרע שפוסקים כל אחד להטות את האדם לצד אחר. "והכה איש את רעהו", האדם צריך להתגבר על היצר הרע ולהפכותו, וכידן להם עמו "באבן" - על ידי אותיות התורה, "או באגרוף" - על ידי תשובה שפכים באגרוף פגגד הלב, "ולא מכות" - לא צריך להמית את היצר הרע לגמרי, כי האדם צריך גם

לשני. (נחלת שדה)

להתענג כמו למשל בשבתות ובימים טובים, ובפרט ילדים צעירים שצורכים לשחק ולהחליף כח, אולם צריך להשליט את היצר הטוב על היצר הרע "ונפל למשקב" - יעשה את היצר הרע כמו אחד שנפל למשקב והוא ישלט עליו... (ישמח ישראל)

רק שבתו יתן ורפא ירפא (כא, יט)

דרש רבי ברוך מרדכי מקוידניוב, שבתו זו שמירת שבת. אם ישמור האדם שבת פראוי, ירפאו הקב"ה מכל תחלואיו, שבת היא מוליעק ורפואה קרובה לבוא. (ממעיינות הנחצ)

לא תכרת להם ולא להיהם ברית (כג, לב)

לפי שהתחברות עם הרשעים מזקת גם לטובים, כמו שנאמר "מלאך רשע יפל ברע", שאפלו מי שהוא בגדר מלאך, יכול להתהפך לרשע פאשר הוא מתחבר עם רשע, ואז הוא נופל ברע, ולכן הזהיר הקב"ה את ישראל על ידי משה שלא ישאירו את הגויים בארץ ישראל, כדי שלא יחטיאו אותם חלילה". (צדור הפזר)

לא ישבו בארצה פן יחטיאו אתה לי (כג, לג)

ומה נלמד איה שעלינו להזהר מן הפחיתא, שהרי נצטינו לגרשם ולהלחם ולהרחיקם מעלינו למען לא יחטיאו אותנו. וכמו שכתב הרמב"ם שצריך לילך מן המקום שמעשייהם אינם טובים, וכמו שאמרו חז"ל "הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע". (אור אליעזר)

אזר יקרות

וכן אפשר לראות הרבה גדולי תורה שהם חלושי כח, אך שוקדים על תורתם לילות כמים באין מפרע. מניין הם שואבים את הכח להגות בתלמודם לילה שלם? אין זאת אלא בזכות החשק והרצון האמתי והטעם שהם מוצאים בלמודם, הם שנותנים להם כח לעשות חיל בתורתם מבלי לחוש שום עיפות ולאזות.

ולעמית זאת אדם שלמוד התורה זר לו, אפלו יהיה בעל כח ושרירים ויציעו לו להשתתף ב"משמר" של למוד לילה שלם, יודם תכף ומיד, הואיל ואינו מוצא טעם וחשק בלמוד התורה.

עתה הראית לדעת: שתורת ה' מתוקה מדבש ונפת צופים למי שעמל בה. והואכה לחוש באתו טעם נפלא - לא יחוש לעולם עיפות בשעת למודו.

עכשו נבין היטב את הספור של ריש לקיש.

לאמתו של דבר היה ריש לקיש עדין כחו במתניו לעבר את הידון בקפיצה אחת, ולא תש כחו מקבלת על תורה לחד. אלא מה שחסר לו בפעם הזאת היה הרצון, כי מאחר שקבל על עצמו על תורה ומצוות שוב לא מצא כל ענין בקפיצה מעל הידון, ובתוצאה מקב גם לא היה בכחו לעשותה.

שכך הם טבעם של דברים, שכל דבר וחפץ שאדם אינו מוצא בו ענין - אינו מסגל לבצעו ולהוציאו לפעל, אפלו אם במציאות יש לו עדין כח לזה.

וכן אמרו חז"ל: "אדם רוצה בקב שלו מתשעה קבין של חברו" - ובאר שם רש"י: "חביבה עליו על ידי שעמל בה..."

הרי מפרש פאן שעל ידי העמל הדבר מתחבר על האדם, שפכל שאדם עמל יותר לזכות במעלה רוחנית הוא דבק יותר במעלה זאת, עד שהופכת להיות קנין בנפשו שממלאת כל תכונתו.

העמל שמשקיע האדם בתורה מקשר אותו ומאחז אותו עם התורה ונעשית כשלו. וכך אמרו חז"ל בבבבכות, שאם רואה אדם שהוא ענין בשעת למודו, הרי זו הוכחה לחסר טעם וחשק, ועל זאת יש להתפלל בברפת התורה: "העבר נא ה' אלקינו את דברי תורתך בפנינו".

(על פי 'ערוגות אליעזר')

חז"ל מספרים במסכת בבא מציעא, על האמורא ריש לקיש, שבתחלת ימיו היה רחוק מתורה ומצוות והיה יושב בעיר ומלסטם את הבריות. פעם ראה את האמורא רבי יוחנן כשהוא יושב על שפת הידון, ובדצותו להתקרב אליו, דלג ריש לקיש בקפיצה אחת את כל רחב הנהר מצד לצד.

אמר לו רבי יוחנן: "חילק לאורייתא" - פנהך לתורה, והבטיח לו שאם יעסק בתורה יתן לו את אחותו לאשה. הסכים ריש לקיש לעסק בתורה, ומיד אחר כך פשפש לשוב ולחצות את הידון בקפיצה - לא היה בכחו לעשות זאת.

ומדוע? מפני ש"תורה מתשת כחו של אדם" כפי שאמרו חז"ל במסכת סנהדרין.

אך הדבר מפליא מאד.

מילא, אם ריש לקיש היה מתקשה לדלג על הידון אחרי שפכר החל לעסק בתורה, היה מקום לומר שתשש כחו מרב למוד. אבל פאן הרי רק קבל על עצמו ללמוד, ועדין לא התחיל ללמוד, ומדוע אם כן, לא יכול היה לעבר את הידון פמקדם? מה נשתנה בפרק זמן קצר זה?

אלא שלאמתו של דבר היה ריש לקיש עדין כחו במתניו לעבר את הידון, ולא תש כחו מקבלת על תורה לחד.

אלא טבעו של האדם הוא, שכל דבר וחפץ שאדם אינו מוצא בו ענין - הוא אינו מסגל לבצעו ולהוציאו לפעל, אפלו אם במציאות יש לו עדין כח לזה.

וכן להפך: פאשר האדם מוצא טעם בדבר מסים ומשתוקק לעשותו, הרי הוא מבטח שימצא בעצמו כח, גם פאשר מצד טבעו הוא חלוש, לפי שהשתוקקות לדבר נוסכת באדם כחות לא-לו, אפלו אם הם הרבה מעבר לכחותיו הטבעיים.

וכפי המספר על רבי זלמן מוולוז'ין, שפעם אחת תוך כדי למודו נזקק לספר מסים שהיה מנח מאחורי ארון גדול וכבד, שפדדך פלל לא היו יכולים להזיזו ממקומו רק שלשה אנשים יחד. ואילו רבי זלמן, מגדל רצונו להשיג אותו ספר שנוזקק לו בשעת למודו, הצליח להזיז לבדו את הארון הפכד ולהוציא את הספר, מרב אהבה וחשק התורה, שפכד בקרבו.

מאורות החיים משגים ידיעות הלכות ומנהגים

הלכות דבור בשבת - חלק שני

דבור על מעשה שנעשה קודם השבת

(ז) האסור של "ודבר דבר" נאמר רק על דבר שעתידי הוא או אחר לעשות אחר השבת, אבל מתר לדבר על מלאכה שכבר עשה לפני השבת, או קניית שקנה קודם השבת, כיון שהדברים כבר נעשו ואין בהם תועלת לעתיד ולכן מתר לספר לחברו בשבת שקנה חפץ פלוני במחיר זול. (ח) אמן, זה דוקא כשאין בדבור תועלת על העתיד, אבל כשיש בו תועלת אסור, ולכן אסור לספר לחברו על חפץ פלוני שקנאו בזול, אם כוננו בזה הוא לעורר את חברו שיקנה גם הוא קנייה כזאת.

הרהור בעסקי

(ט) דרשו חז"ל: "ודבר דבר" - אסור, הרהור - מתר ולכן מתר לאדם מצד הדין לחשוב על עסקיו בשבת, בלי לדבר מהם ואם הרהור גורם לו טרדה ודאגה, יש להפנוע מזה.

(י) משום ענג שבת, מצוה שלא יחשב בשבת מעסקיו כלל (גם כשאין מביא לו דאגה), ויהיה בעיני האדם כאלו כל מלאכתו כבר עשויה.

שיחה בטלה

"א" אסור להרבות בשיחה בטלה (דבורים שאין בהם תועלת) בשבת, משום שנאמר "ודבר דבר" שלא יהא דבורך בשבת כדבורך בחול.

"ב" אמן מי שנהנה ומתענג מספור דברים ומאריעות שקרו, מתר לו לספרם, משום כבוד ענג שבת, ודוקא אם המספר נהנה בעצמו

מהדברים, אבל אם רק השומע מתענג מהספור, אין התר לספר וכתב המשנה ברורה, שהתיר זה של ספור שמועות כשמתענג, אינו משנת חסידים, והנשמר מלדבר בשבת דברי חל - קדוש יאמר לו.

"ג" לספר בשבת דברים המביאים למספר או לשומעים צער, אסור מן הדין. וכן אסור לקרא בשבת דברים כאלו.

דבור על עסקי מצוה

(ד) מתר לדבר בשבת על דברים שיעשה אותם בימות החול, גם אם הם מדברים האסורים לעשות בשבת, אם זה לצורך מצוה. טעם הדבר: משום שנאמר "ממצוא חפצך ודבר דבר" חפצך - אסורים, חפצי שמים - מתרים.

ולכן, מתר לאדם לבקש מחברו בשבת שיבוא אליו מחר לבנות אתו את הספה, או לעזר לו בקניית ארבעת המינים.

(ט"ו) אמן, אם הדבור הזה אינו נצרך ומועיל לעשיית המצוה, אלא סתם מספר על כך, כגון שמספר שמחר יבנה את הספה או יקנה ארבעה מינים (ואינו צריך את עזרת חברו), נחלקו הפוסקים האם גם באופן זה נאמר ההתיר של 'חפצי שמים', או רק באופן שיש בדבור תועלת לצורך המצוה, ונכון להחמיר בזה לכתחלה.

(ט"ז) מתר לדבר בשבת על עסקי חשבונות של צדקה, וכן מתר לנדור צדקה לעניים בשבת.

(אורחות שבת)

אזרה זו תזרה

מדברי חז"ל וגדולי ישראל

” ווען משיח וועט קומען וועלן מיר אלע דינען דעם גרויסן בורא עולם ”

און אזוי אלע צדיקים זכרונם לברכה
עס וועט זין א מחיה
צו זעהן די חבריא
עס וועט זין א גרויסע הצלחה.

(טו)

און דער בית המקדש דער נבייער
וואס וועט זין פון פייער
וועט צוריק אויף געבויעהט ווערן
די כהנים בדיכונם
די לויים בשירים ובזמרים
עס וועט אלעס צוריק נתחדש ווערן.

צו זעהן דעם רעבן ר' אלימלך
און אויף דעם רעבן ר' זושא.

(יג)

אויף דער חוזה מלובלין
און דער חדושי הרי"מ
און אויף דער רבי ר' בונים
אויף דער יוד הקדוש
וואס איז געווען מלא וגדוש
אלע וועלן זיך צו זאם קומען.

(יד)

דער קאצקער רבי מיט די תלמידים
דער שפת אמות מיט די חסידים

המשך השיר הנפלא ומלא אמונה
על ימות המשיח שיבוא בקרוב, ובו
מתארים הנסים הגדולים שיעשו לנו
בזמן הגאולה.

שיר נפלא שפחדיר בנו אמונה איתנה,
ומעניק לנו חזק וחסן בגלות המרה,
להתחזק ולקוות לישועת ה' פהרף עין.
(מהספר "השיר והשבה")

(יב)

וואס דארף מען נאך מעהר
עס וועט אויף שטיין דער רבי ר' בער
מיט די גאנצע חבריא קדישא
עס וועט זין פריילעך

המאור שבתורה

מאוצר ספורי חז"ל

בעולם?

התשובה היא, שאין שמחה ותענוג מעולם הזה כשמחת יהודי! והכתוב אומר "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה", הינו בשמחה מצד זה העולם ודאי!

מי שמקיים את התורה והמצוה כראוי מרגיש טעם וענג שאין כמוהו, כמו שאמר דוד המלך ע"ה "ומתוקים מדבש ונפת צופים", ואומרים "עם מדשני ענג". כי פה נרת רוח בעולם הבא מכל חיי עולם הזה, ופה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא. אם כן תענוג שיש לאדם בעולם הזה כשמקיים התורה הוא גדול מאד.

וכבר כתב רבי חיים מוולוז'ין על הפאמור "שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות" (מסכת אבות) - שאין אתה יודע פמה אתה צריך לתת לקב"ה ולשלם בעד זה שנתן לך מצוות להתענג ולהנות מזיו שכינתו, שאהו התענוג הגדול ביותר. זו צריכה להיות הגישה שלנו כשהולכים לקיים מצוות הבורא!

פעם אחת עלה רבי יחזקאל אברמסקי על הבימה בלונדון ואמר ל"בעלי הבתים": "אני אגיד לכם, מה אתם חושבים כשאתם באים לבית הפנסת, ומה דוד המלך עליו השלום חשב..."

כשאתם באים לבית הפנסת אתם חושבים, שכעת, בבואכם לבית הפנסת אתם עושים את הטובה הכי גדולה לרבונו של עולם...

ואלו דוד המלך אומר, "ואני ברב חסדך אבוא ביתך..."

מה שאני זוכה לבוא לבית ה', לבית הפנסת - זה ברב חסד ה'!

המשיר הרב אברמסקי ואמר, "הנה אני בא עכשו מבית החולים, מאות אנשים שוכבים שם בכל המחלקות, פמה כל אחד מהם היה נותן כדי שיכל לקום מהמטה... להשתחרר מהאזיקים שכובלים אותו ומהמוניטור שהוא מחבר בו וכו', ויקום ויתלבש וילך לבית הפנסת אפילו רק כדי להתפלל "מנחה" אחת... פמה בן אדם היה מוכן לשלם עבור זה... "ואני ברב חסדך" זה ההרגש שצריך להיות לאדם!

(אהל משה)

ידוע ומפורסם הוא משלו של המגיד מדובנא, אודות יהודי אחד, סוחר יהלומים, שהלך מפקום למקום למכור סחורתו. ארז היהודי את יהלומיו היקרים במזודה המיידת לכה, עלה על הרכבת, הצמיד מזודתו אל גופו, ונרדם. כעבר זמנה, ירד רגוע ורענן לאחר שנתו, מן הרכבת, וצעד בצעדים מאששים, אל עבר פתח התחנה. מושבות ראשונות ותכנונים החלו כבר להתרקם במחוו. הוא החל לצעוד לעבר האכסניה אשר בה תכנן לשהות.

אבל אהה, מזודתו איננה אתו. פניית עצבניות מינה ושמאלה העמידוהו בכני העבדה הפורה, כי כל סחורתו נשארה ברפכת. החל האיש רץ בדחיפות אחורה, אל עבר הרפכת, אף צפצופו הצורמני של הקטר, דחק את תקוותיו האחרונות. צעק האיש לעזרה, פנה למשטרה, התפארו המחפשים אל כל עבר, ולפתע בא לו מרחוק אחד המחפשים, נושם ונושף, ובפיו הבשורה, מזודתך נמצאה, הנה היא מגיעה אחרי. נקל לשער את שמחתו הרבה. מידי הכריז על פרס הגון לפוציא ולכל אחד מן המסייעים, ועמד בקצור רוח מצפה להחזיק שוב את מזודתו היקרה.

הכל שמחים בשמחתו, מצביעים אל עבר שני בעלי גוף הנראים מרחוק נושאים במזודה הפבדה...

ואלו האיש, פרץ בככי, "לא, אין זאת מזודתי. מזודתי נושאת, אמןם, בקרבה מטען יקר מכל יקר, אף מטען קל משקל הוא, איננו כבד. אמןם מצאתם מזודתי, אף לא מזודתי היא זאת... למשא מזודתי אין זקוקים לשני בעלי גוף. ממשא מזודתי, אין מתעייפים..."

כה, אומר המגיד מדובנא, פונה הנביא ואומר "לא אותי קראת יעקב", והראיה, "כי יגעת בי ישראל"... מכה שקוראים את הקב"ה, אין מתעייפים. ואם יגעת בי ישראל, משמע לא מזודתי היא זאת, "לא אותי קראת יעקב".

וכך אמר רבי אליהו לאפאיני:

כאשר נשאל את עצמנו למי יש יותר תענוג בעולם - לא מצד העולם הבא, אלא מצד העולם הזה ממש כפשוטו - לאיש יהודי, יהודי פשוט וכשר? או לאיש הולל ושופע, מושך בין את בשרו, גם מתנסף בשמחת כל תענוגים החמריים אשר

וואס הערט ניין אין חייך

רב הזמן בחדר הקפה (קאווע שטיבל). כששאל אותו בעל הבית, אם כה מדוע אינך מפטר אותם. השיב לו המנהל שאמנם הם עצלים אך מצד שני הם מחיכים לכל הלוקחות ומשכנעים אותם לקנות את הסחורה, ולכן אני מסתפק אם לפטרם או לא.

השיב לו בעל הבית: כמובן שעליך להשאירם בעבודתך, כי עקר הצלחתנו תלוי בהבאת לקוחות.

הנמשל הוא, אמר הרב מילר, שהקב"ה כביכול, לפחות פעם בשנה בראש השנה, מסיר בעולם הזה. לפעמים יש בני אדם שצריך לפטר אותם (כלומר שהגיע כבר זמנם ל"ע להפטר מן העולם), אך אם הם מחיכים לכלם ועל ידי זה מקדשים שם שמים אומר הקב"ה שאנשים כאלה אני משאיר בעולם הזה שימשיכו לחיות, כדי שיבאו אלי עוד אנשים לעבודת ה'. לכן אמרתי לו לחיך כדי שזיכה בדיו, אפילו אם לא מגיע לו חיי.

ולפי זה גם אנו צריכים להאיר פנים אחד לשני ולשמח את הזולת, וכה נזכה ונצליח בכל ענין וענין.

המשך השיחה שנמסרה לתלמידים היקרים שיחיו בט"ו

בשבת על ידי הרב ר' ישעיהו בורנשטיין שליט"א

מכיון שט"ו בשבת נחשב לראש השנה לאילנות, יש בו כמובן דמיון לראש השנה שהוא יום הדין, כי האדם עץ השדה. ואם נשאל כיצד מתכוננים לראש השנה, הרי ששאלה זו כבר נשאל מאת הגאון ר' אביגדור מילר וצ"ל על ידי אחד האברכים בניו יורק.

הרב השיב לאברך שהוא מציע לו שיחזק, וכן יתכונן ליום הדין. האברך לא הבין את כוונתו, ולכן הרב הסביר לו. הוא המשיך את יום הדין לאדם עשיר מאד שיש לו עשרים חניות באזורים שונים במדינה, כמובן שבעל הבית העשיר לא יכול לנהל את כלם, ולכן הוא ממנה בכל חנות אדם שינהל את החנות. יומיו סחורה, יקבל פועלים ויפטר את הפועלים שלא עובדים כראוי, אך לפחות פעם אחת בשנה, מבקר בעל הבית את כל אחת מהחניות. יום אחד הוא בקר באחת החניות ושאל את המנהל איך הענינים שם. המנהל אמר לו שבס"ד הכל בסדר, אך יש שני פועלים עצלנים, המבלים

ספודי צדיקים, הליכות ועבודות מאלפות

מאורות הצדיקים

זהירות בין אדם לחברו

פרשת משפטים נאמרה מיד לאחר קבלת התורה, וכלה פרשה בענינים של בין אדם לחברו. אזהרות שלא לגרם צער ונזק לשני, לשמור היטב על פקדון, וכן לשמור על שורו ובהמתו שלא יזיקו לאדם אחר, דיני עבד עברי ואמה עבריה, סוגי תשלומים למי שהזיק אדם אחר, או חלילה הרגו, ועוד דינים רבים שעוסקים בעניני האלת.

עצם אמירת פרשה זו בפרשה הראשונה לאחר קבלת התורה, כבר מלמדת אותנו עד כמה הזהירה אותנו התורה מלפגע חלילה באדם אחר, והעמידה את הדבר פנושא הראשון אותו למד משה רבנו לעם ישראל כדי ללמד הלכה למעשה איך להתנהג. ומזה אנו יכולים ללמד עד כמה עלינו להזהר בכבודו של האל ולשמור מכל פגיעה באדם אחר בין בממונו ובין בדבור ומעשה.

על פגיעה באולת משלמים בעדית!

עד כמה גדולה הזהירות הנדרשת בענינים שבין אדם לחברו, אפשר ללמד מדברי החיד"א שאמר, בדין דומה לנאמר בפרשה שיש הבדל בין תשלומי מזיק שצריך לשלם מהעדית, כלומר מהקרקה הכי משפחת ויקרה שיש בידו, ואלו בעל חוב יכול לשלם גם מבינונית ולא חייב לשלם דוקא מהעדית שלו. ואמר החיד"א, כי עברות שבין אדם לחברו, אם הזיק לחברו וגרם לו צער, הריהו נקרא 'מזיק', וכדין מזיק גם הוא ישלם מעדית, והקב"ה יענישו בדברים הכי משפחים ויקרים אצלו, כמו גופו וילדיו שינזקו חלילה. ואלו בעברות שבין אדם למקום הוא נחשב בעל חוב כלפי הקב"ה, ואז הוא משלם רק בבינונית.

בינו נא והתבוננו, עד כמה חשוב ענין כבוד האלת, שהקב"ה נפרע ביקור מהפוגע באלת, יותר מאשר מי שפוגע בכבודו של הנורא עצמו.

מרבנים שלום ובונים את בית המקדש

למה הסמיך דוד המלך עליו השלום את הפסוקים "למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך" עם הפסוק "למען בית ה' אלקינו אבקשה טוב לך"?

אלא, השיב האדמו"ר מסטורפוקוב, ללמדנו בא, שכמה שגברה יותר בשלום לאחים ורעים, ונוסיף להתחזק באהבת חברים לדבר דברי שלום ואהבה כלפי בני ישראל אחינו וחברינו, אז נזרו בזה את בוא הגאולה וכל מעשינו יהיו למען הקמת בית ה' אלקינו הוא בית המקדש, כי בזכות אהבת ישראל נזקה לביאת המשיח.

גדל השכר על התגברות שלא לצער אדם אחר

רבי אהרן מפלזא אמר פעם, כי שמע מאביו רבי יששכר דב מפלזא, שאם יהודי נקלע פעם לאיזו הזדמנות שיש לו אפשרות לענות לחברו בדברים נוקבים ולצלוף בו בלשונו, או יש לו הזדמנות להנזקם בחברו בכל דרך שהיא ולגרם לו צער ונזק, אוכלם הוא מתגבר על עצמו ומתאפק כדי שלא לצער יהודי אחר, אף שיש לו בלבבו טענות על החבר - הרי מעשה התאפקות והתגברות זה נחשב לו בשמים כמי שהתענה שמונים וארבע תעניות!

"ואני אומר", הוסיף רבי אהרן מפלזא על דברי אביו ואמר, "זה היה נכון בשעה שאבי אמר את הדברים, בזמן שהעולם היה בשלום עוד לפני מלחמת העולם והחרבן הנורא שבא על עם ישראל. אבל עתה, אחרי החרבן הגדול כאשר היהודים שבגרים ורצוצים בגופם ונפשם, ויהודי מסגל להתאפק ולא לפגע באדם אחר, אז זה שוה הרבה-הרבה יותר מפ"ד תעניות", והרבי סמן בדין לסמן פי כמה וכמה, עד פי ארבעה.

("דליות ראובן")

מאור ההפטרות

הפטרות משפטים

פרשתנו מתחילה עם דיני עבדות וחרות, שזה מסמל את הדרגה הנעלה של בני ישראל, שהקב"ה הוציא אותם מעבדות לחרות כדי שיקבלו עליהם על תורה ומצוות, ויהיו לו "עם סגולה", עד כדי כך שאפילו מי שמוכר את עצמו לעבדים - אחרי שש שנים הוא חוזר למעמדו הנעלה.

ההפטרות מספרת על התקופה שבני ישראל היו במצור תחת נבוכדנצר מלך בבל, שקפץ חיל גדול מהעמים שתחת שלטונו כדי להחריב את בית המקדש, ולכבש את ארץ ישראל. צדקתו הפלגה ואנשיו פחדו שהעבדים ימרדו באדונייהם ויעמדו לצד נבוכדנצר בשביל שישחרר אותם, ולכן פרתו בירושלים ברית שכלם ישחררו את העבדים, וקוו ששככה ישקטו את המרד.

ובאמת בהתחלה כלם שלחו את העבדים שלהם, אבל אחר כך כשהסתלק המצור לפי שעה, התחרטו על זה, וכבשו בחזרה את העבדים, ובכך עברו על המצוה של שלוח עבדים, וגם פרתו ברית למרד בקב"ה.

פענש על זה, מוכיח אותם ירמיהו הנביא שה' יסיר מהם את ההשגחה שלו (כבכול), ויהיו מפקורים להמסר לאויביהם, בגלל שפי שרוצה להיות חפשי ממצוות ה' - נופל תחת המוקרים. וגם צדקתו הפלגה יענש על כך שיכול למחות בעם ולא מחה.

ההפטרות מסתיימת בשני פסוקים שבהם הבטחו בני ישראל שכל עוד שעומדת הברית של הקב"ה על קביעת היום והלילה וחקות השמים והארץ, הוא גם לא יבטל את הברית שפירט לבני ישראל להיות לו "עם סגולה", ולזרע דוד המלך להיות להם הפלוכה.

חכמינו דרשו את הברית גם על לפוד התורה, כמו שאמרו: "אלמלא תורה - לא נתקיימו שמים וארץ!"

מהדרכותיו והנהגותיו של מו"ד רבי אשר זיע"א אשר לאורו נלך

לאורו נלך

ועל ידי הבטחותיהן לישועה קלה. כמו העולם הפלילי המגיש לקרבנות פוטנציאליים עשר ופאר אכל משליכו ברגע שנגאלו משאביו, כך הם מגישים את דתם האפלה, מתוך סבות של אנוכיות וזוהרים את האדם באכזריות רבה כשתועלתו פגה. באכזריות הגלויה והמחפירה זו התייחסו דתות אחרות ליהודים בכל הדורות שלעיתים קרובות דכאו אותם וקשפו בפניהם תרבויות ודתות זרות. שבשם דתם מצדיקות את הדתוך הטבעי לכבש ולגרם לאדם ולמשפחתו צער עמוק וסבל רב, במאמציהן לעקר אחרים שלא הרעו להם, מדרך האמונה והתרבות שנסללה על ידי אבותיהם ונביאיהם לפני אלפי שנים.

היהדות בחשיפתה את המאבקים הפנימיים הקשים והרדיפות בידי אחרים, דוחה גרים. אנו קוראים במגילת רות כיצד נעמי נסתה לשכנע את רות המואביה, פלגתה הלא יהודיה, לחזור לעמה אחרי מות בעלה, והסבירה לה את הקשיים הפרוכים בשמירת הדת היהודית. רק אחרי שרות הייתה מדעת לגמרי לקשים אלו ואחרי שהיא התעקשה להצטרף לעם היהודי, הפסיקה נעמי לדחותה.

אין בין שוחרי האמת מי שיכול להכחיש את הטהרה והאמת שבדת ישראל או את גדלו של משה רבנו, אותו קרא ה': "עבדי משה" (במדבר י"ב, ז). למרות שיש הרבה דגים ביים, העולם לא יכול להכחיש את העדינות של העם היהודי ואת תרומותיו החיוביות לעולם בתחומי הרוח והמחשבה. מפני ששמירת הדת היהודית דורשת מהאדם להתחנך נגד המחשבה הראשונה, ומראה לו שההנהגות הכפויה עליו על ידי המחשבה השניה באה ממקור חיובי.

אמינותנו מתחילה בקשיים, ובחשך מחלט הזה ימצא האור המזהיר. ירמיה הנביא אומר: "כי אשב בחשך ה' אור לי" (מירכה ז, ח). אנו רואים כי נתן להשיג את היפי האמתי של היהלום רק על ידי מאמצים חסרי לאות לחפשו ולפתח את יפיו. כך גם נדי לחדר אל חשפת עולם הטבע ולהבחין בו את הדי המכוננת של הבורא, דרושים מסירות עליונה. לכן התורה שלנו הזהירה אותנו בהדמיות רבות לא להתבולל בין העמים. בהתאבלו על הגלות הארצה שהיא חזה, אומר דוד המלך: "ויאתערבו בגוים וילמדו מעשיהם" (תהלים ק"ו, ל"ה).

הרבה עמים אדירים ועשירים, בעלי תרבויות מפתחות, כמו האשורים, הפרסים, היוונים והרומאים, נעלמו לגמרי מעל פני הארץ, כי שאיפותיהם והשגיהם צמחו מספוק רגעי של התחושות הטבעיות הראשונות, שמטרתן הייתה הערצה עצמית. לעמת עמים אלה, רק העם היהודי, שבעבר היה רב הזמן מפאז בין עמים שנסו להשמידו באמתלה זו או אחרת, נשאר אותו עם, המאמין באותו ה' ובאותה תורה שאחזה אותם פעם לפני אלפי שנים. וזה מפני שהם, כמו מנהיגיהם שבזכותם הם שורדים, עומדים נגד הניסיה הראשונה, שעליה נאמר "רבות מחשבות בלב איש" (משלי י"ט, כ"א), ובחרים במחשבה השניה, שעליה נאמר "ועצת ה' היא תקום" (שם). בבחרו במחשבה השניה הבולמת, דוד המלך הגשים את הנצח, כמו שכתוב "דוד מלך ישראל חי וקיים" (מסכת ראש השנה כ"ה, ב'). גם העם היהודי, הנאבק בכל הדורות למען העדפת המחשבה השניה על התחושה הראשונה, מגשים את נצחיות הבורא שמתגלה על ידי המחשבה השניה, ובכך טמונה נצחיותו של עם ישראל. אפלו בשיא כחו ותפארתו, יחס דוד המלך את גדלו לה': "לך ה' הגדלה והגבורה והתפארת... והעשר והכבוד מלפניך ואתה מושל בכל" (דברי הימים א', י"א"ב).

אבות העם היהודי המציגים את יסודו, לא מתארים לנו פאנשים גדולים שעשו נסים. גדלתם נובעת מהפרתם בחסר ערכם ובשפלותם, דרכם גלו כי קיימם תלוי בבורא. אברהם, שהביא את העולם להפרה בקיימו של ה', אמר על עצמו: "אנכי עפר ואפר" (בראשית י"ח, כ"ז). משה רבנו אמר על עצמו על אהרן אחיו: "ונחננו מה" (שמות ט"ז, ז). דוד המלך לא אמר שהוא טהור וקדוש, אלא: "ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם".

נדי לחיות חיי אמת, על האדם להאבק בגאותו בכל רגע של הצלחה, וכשלונותיו - נגד דפאון וחסר ישע. כמו שטהור מים מעלה את הלכלוך מעל פני המים, כך גם טהור האדם כשהוא נעשה בייסודיות, הוא תיב להיות קשור בקשיים רבים בעמידה מול נטיותיו הגשמיות השפלות, העולות מעל פני השטח בזמן קזה.

הקבדל המהותי בין העם היהודי, התורה הקדושה, לזה של העמים ודתות אחרות מתגלה בגישות השונות כלפי גרים. בעוד שהעמים ודתות אחרות מחפשות גרים, ומסנרות את האדם על ידי הדרמה וההדר שבתפלותיהן,

כוס תלמונים

לחברנו היקר והחשוב

המחנך הנודע המסור לחינוך התלמידים זה רבות בשנים

הרב יהודה לייב פרוש הי"ו

על פטירת זוגתו החשובה ע"ה

בשם כל תלמידי הת"ת וצוות המחנכים אנו משגרים בזאת מיטב נחומינו לבעלה החשוב ולכל בני המשפחה שיחיו המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ומעתה ואילך לא תדעו עוד צער ואך ששון ושמחה ישיגוכם ובהמשך מפעלות החסד והרובצת התורה תנוחמו

בפיקוח רבנים ומחנכים שליט"א

פניות והודעות למערכת:
ניתן להשאיר בקו יבני בינה
טל': 03-3064100 שלוחה 6.

כ"ד שבט תשפ"ה
שנה ז' | גליון מס' 261

לתרומות ולהנצחה בעלון:
דרך עמדות נדרים פלוס: יבני בינה -
ארגון בני בינה לילדי בני התורה
או בטל' 055-6705847

"יסביר לי הרב, האם זו בעיה שלי ורק אני אינני שומע?! אם כן, מדוע?"

בינו נא זאת

המלמד וגם של הנגר, שניהם אמרו מלה אחת בלבד - 'לדים...' ואלו בעוד אצל הנגר הילדים תפסו את הפטיש, את הפסוק ואת קורות העל. הרי שאצל המלמד, הילדים ששמעו את אותה הקריאה, רצו אל הגמרא והמשינה. איך זה יכול להיות? מה הפרוש המלה 'לדים...' חזרו ללמד או חזרו לעבד? למה הילדים בנגר ראו לא רצו אל הגמרא, והילדים בחידר לא רצו לפטיש ולמסמר, וכי המלמד סכם אתם מראש? האם הוא אמר להם - אם אקרא לכם 'לדים...' תרצו לקמרא?

התשובה פשוטה! המשיך ר' יוסף חיים, פשילד בחידר שומע שהרבי קורא לו באמצע השעור הוא מבין שהוא צריך לאחז בגמרא, ואלו פשילד בנגר שומע את אותה קריאה הוא מבין שצריך לאחז בפטיש ובמסמר. המשיך ר' יוסף חיים והסביר, הבת קול שאוועקת גם אנו שומעים אותה - אסונות, צרות, מלחמות, כל אלו למה הם? יודע אתה למה הם? הם זועקים, הם הדים של הבת קול מהר חורב, הקב"ה רוצה משהו, הוא עומד וצועק לנו 'לדים...' מי שנמצא בבית המדרש מבין כי הקב"ה אומר 'לדים...' שובו לגמרא, אמר אבי... אמר רבא... אומר רש"י... ואלו אלו שנמצאים בחוץ חושבים אחרת לצערנו. הם חושבים שצריך לחזק את הבטחון, יש להוסיף תילים להגנה, יש צורך ברכישת טנקים נוספים ולהגביר את השמירה בגבול.

מבין אתה. סים ר' יוסף חיים, גם אתה שמעת על האסון שקרה שם ועל הסוגיה שארעה שם, המלחמה המתרחשת בעולם לא נעלמה ממך, הכל זה אותה בת קול מהר חורב שאוועקת דבר אחד 'אוי להם לבריות מעלבונה של תורה', לצערנו רבים הם הנמצאים מחוץ לכתלי בית המדרש וגורמים לנו להתבלבל ולחשוב שיש פאן קריאה אחרת, קריאה של עולם הזה, ולכן טועים אנו שאיננו שומעים את אותה בת קול, אבל לא כן! יודעים אנו את האמת אשר נמסרה לנו על ידי חז"ל, קריאה אחת בלבד שנה בעולם, קריאה מנהמת וזועקת בכל יום 'אוי להם לבריות מעלבונה של תורה'.

תלמידים, רבי בחידר, לא ממש חידר כמו היום, אצל קבוצת ילדים מהעיר הוי מתקבצים סביבו במשך מספר שעות והיה הרבי מלמדם גמרא ומשניות. בנו השני עסק בנגרות, נגרה קטנה הייתה לו, מספר ילדים היו עוזרים לו ויחד היו מכינים פסאות, שלחנות ורהיטי עץ ליהודי העיר. באחד הימים החליט האב לבקר את בנו בעבודתם, לשמע, לראות את שלומם והצלחתם בעסוקיהם. פנה האב אל הנגרה, והנה רואה הוא את הילדים שאמורים לעזור לנגר, משתובבים בחוץ ללא השקחה, אינם עובדים ואינם עושים דבר. כשנכנס האב לנגרה הבין את אשר קרה, הנגר נרדם על משמרתו, בנראה הלך הוא לישן מאחר בליה וכעת נרדם הוא באמצע המלאכה, הילדים שמשחקי החוץ קרצו להם יותר מפטיש ומסמר עזבו את העבודה ורצו להשתובב. בניסתו של האב לחידרו של הנגר, העירה את הנגר

שעת בין ערבים, ירושלים של מעלה, בתי מחסה. סמוך אל ביתו של מרא דארעא דישאל חכמא דיהודאי הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל. כמה מקיני קרתא דירושלים עומדים ממתנינים בפתח ביתו של האורח ומתמים, לזה שאלה על ראה של בהמה, הפשרה היא או טרפה, השני מחזיק בידו גמרא מסכת נדרים, מבקש הוא להבין באור דבריו של הר"ן, השואל והחברותא עומדים בוכוח זמן רב בנוגע להבנת דברי הר"ן, ועוד יהודים הממתנינים לשאל עצה ותושיה ולהנות מפסקותיהם הבתלי גדלות של רבה של ירושלים, התור מתארגן ורבי יוסף חיים משיב לכל אחד בנעימות, בהרחקת עד שיצא מרצה ושמת.

"רבי!" פותח ר' משה את פי שבעה שהגיע תורו להפנס אל הקדש פנימה, "יסלח לי כבודו שאני מטריר אותו על לא דבר, איש פשוט אני, קובע עתים לתורה, אין לי שאלה פשוט בתוספות ואף לא נוגע אלי קעת איזו שאלה הלכה למעשה, יש לי שאלה פשוטה, שאלה כזו שאולי ילדים בחידר כבר יודעים את התשובה עליה, אבל מה אעשה ואני לא מבין, אז באתי לשאל."

"פתח פיך" משיב ר' יוסף חיים, "אשמח לשמע את שאלתך, טיבט אני כי דברי חכמה יצאו מפיקך". "בשבת קדש האחרונה" מספר היהודי, "למדתי את המשניות של מסכת אבות, והנה כתוב שם 'אמר רבי יהושע בן לוי, בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת: אוי להם לבריות מעלבונה של תורה', רבי אמר לכם את האמת, כבר אינני צעיר, מעולם לא שמעתי את הבת קול הזו, רבי יהושע בן לוי אומר ש'בכל יום ויום' הבת קול יוצאת, כבר ימים רבים שאני בעולם, ואת הבת קול לא שמעתי, בקטנותי חשבתי כי בירושלים, עיר הקדש, מקדש מלה, שם שומעים את הבת קול, ולא בארץ העמים, אבל קעת שזכיתי בעזרת ה' להגיע פאן, ירושלימה, גר אני סמוך ונגררה למקום המקדש, ועדין אינני שומע בשום יום את אותה בת קול המכרזת 'אוי להם לבריות מעלבונה של תורה', יסביר לי הרב, האם זו בעיה שלי ורק אני אינני שומע?! אם כן, מדוע?"

סים היהודי הירושלמי את שאלתו בתמימות ומתיקות. ותלה את עיניו ברבה הגדול של ירושלים שישב לו את מבקשו.

ר' יוסף חיים מחנך במתיקות אפינית, מניח הוא יד רכה על היהודי הקר שמולו, ומשיב ברה: "יהודי קר, אין לך בעיה כלל. בנדאי גם אתה שומע את הבת קול, אולי אינך יודע כיצד נשמעת בת קול, שמא מדמין אתה קולות שונים ומשונים המפלחים את דממת הלילה, אבל לא! דע לך שפקל שומעים את הבת קול, גם אתה! הסכת ושמע מה היא הבת קול וכיצד היא נשמעת, לאחר שאסביר תנחך באמת הפשוט:

אספר לך ספור, המשיך ר' יוסף חיים בנעימות. יהודי קר מבני ירושלים, היו לו שני בנים, האחד היה מלמד

מתרדמתו, ונעמד הוא בפתח החנות וצעק 'לדים...' הילדים קלם עזבו את המשחקים ואצו רצו מהר לחידר הנגרה; זה אחי פטיש ורעהו במסמר, וכלם חזרו לעבודה.

משם המשיך האב אל בנו השני, גם שם בנראה בקר שר השנה, והמלמד שקע בשנה, בנראה קשיה בסגיה נקרה במוחו אמש בשעות הלילה, הילדים גם פאן זהו את האפשרות לשחק, ונצלו את ההפסקה הקצרה למשחק תופסת קצרה בחצר בית הנכנס. המלמד גם הוא חש כי האבא נכנס, נעמד הוא בפתח בית הנכנס וצעק 'לדים...' הילדים הדדו לקריאת המלמד, ושבו מיך לגמרות ושבו לצעק בסגיה 'אמר אבי... אמר רבא...'

'אני לא מבין' שואל ר' יוסף חיים, בשני הספורים, גם של

לעלו נשמת
מרת עבסה חיה ע"ה
בת הרב בנימין עזריאל חיים הכהן ויינברג ז"ל
נלב"ע בכ" שבט
תחנות סוף מוצאות וספדים תלסה

ברכת מזל טוב לבהור הבר מצוה היקר והחביב
ישראל מאיר בן הרה"ג ר' אלעזר זכריש שליט"א
לרגל הכנסו לעול תורה ומצוות | יהי רצון שיעלה מעלה בתורה ויראת שמים ויגדל לתפארת בית ישראל
שמחת הבר מצוה תתקיים בע"ה ביום שני אור לכו"ז בשבט, באולם 'שמח תשמח' רח' ישמח משה, ב"ב עליה לתורה שבת משפטים בביהמ"ד 'תפארת שמואל' ב"ב

גליון 669
שנה י"ד תשפ"ה

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

חייב כל אדם להיות חזק באמונתו
 ר' אבא בר זמינא היה חייט פעם תפר ותיקן בגרים בביתו של גוי אחר בעיר רומי הגיש הגוי לר' אבא בשר נבלה ופקד עליו לאבלה סירב היהודי גם אחרי שאיים עליו הגוי שיהרגהו אם לא יאכל לא נכנע ר' אבא ואמר אם רועה אתה להרגני הרשות בידך אני לא אוכל זאת כי יהודי אני ובשר נבלה אסור לנו לאכול התנהגותו של היהודי מעאה חן בעיני הגוי מיד הרפה ממנו ואמר בלשון רכה כעת אגלה לך שכוונתי הפוכה היתה לו היית אוכל מהבשר הייתי הורג אותך לדעתי חייב כל אדם להיות חזק באמונתו אם יהודי הוא עליו לדבוק בדתו ואף אם חיוו בסכנה עקב כך אמר ר' מנא אם היה ר' אבא יודע שרבנים התיירו בשאר המעוות לעבור ולא ליהרג היה אוכל את הבשר כי בתוך בית היו באותה שעה בצנעה ואז היה מת בידי אותו גוי ח"ו.
 (ירושלמי שבועות ד' ב')

פרשת השבוע

רק שבתו יתן ורפוא ירפא
(כ"א - י"ט)

מסופר על הרה"ק ר' יצחק מסקווירא זיע"א, שנחלה פעם ורצו ליתן לו עליה בתורה בפרשת בשלח, (טו כח) בפסוק "כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך", ואמר על כך ס'איז א שווערע רעצעפט' (זה מרשם כבד מאד) כי יש על זה הרבה תנאים, דכתיב ברישא, אם שמוע תשמע בקולי וכו', ובפרשת יתרו במתן תורה, דכתיב שנתרפאו כל החולים, אמר שזה ג"כ קשה מדי. אבל בפרשת משפטים, נענה ואמר, הנה כתיב "רק שבתו יתן ורפוא ירפא", שבשמירת שבת לחוד, כבר זוכים לרפואה, וזה רפואה קלה וטובה.

ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו
(כ"ד - י"א)

מספרים על הרה"ק ר' פנחס מקאריץ זיע"א, שהתאכסן פעם אצל בעה"ב אחד, והבין שיש לו בן גדול שאינו נימול. ושאל לבעה"ב מדוע לא מלתה אותו? והשיב מפני שמתו אחיו מחמת

מילה, כי אחרי המילה לא יכלו לעצור הדם ר"ל. והרע הדבר בעיני הצדיק ואמר לו, שהוא בעצמו ימול אותו, ובעה"ב לא יזוב הדם. ושאלו הבעל הבית אם מבטיחו זאת, ואמר רבי פינחס הן, ונתרצה הבעל הבית, והכין סעודה ולקח את בנו על חיקו, והרבי מל אותו כראוי, אבל הדם היה שותת ולא יכלו לעצור אותו ר"ל. ונבהל הרה"ק מאד, ולא ידע לשית עצות בנפשו, ומרוב צער יצא החוצה לראות אם ימצא איש להגיד לו את אשר קרהו, כמאה"כ דאגה בלב איש וגו'. וראה שהרה"ק ר' זושא זיע"א בא, וירץ לקראתו ויספר לו המאורע, ותיכף חזרו שניהם לבית הבעה"ב, ויצו הרבי ר' זושא לערוך השלחן ולאכול הסעודה, וכן עשו, ובאמצע הסעודה נעצר הדם ונתרפא הנימול.

ושאל הרה"ק מקאריץ את הרה"ק רבי זושא, מהיכן ידע זאת, והשיב לו הר"ז מהתורה"ק, דכתיב ויחזו את האלקים היינו, אם רואין מדת הדין ח"ו, ויאכלו וישתו, ועי"ז נמתקין הדינין. וסימנך 'סעדני' מלשון סעודה, 'זאושעה'.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:09 ת"א: 6:10 ר"ת: 6:46

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:55 ת"א: 5:01

פרשת משפטים

היציאה של המנזר. השתומם החייט לשמוע תיאור המקום המדויק מפי הרב, שכן הרב לא ביקר שם מעודו, ובחלום גילו לו כל זה כדי להציל נפש אחת מישראל.

אמר הרב לחייט האם אתה מאמין בי? באמונה שלמה, ענה החייט. ואם מבקש ממך לעשות למעני דבר האם תעשה? בכל מאמצי כחי, ענה החייט, ואפילו עד כדי מסירות נפש? עד מסירת נפש, ענה החייט. ובכן מבקש אני ממך רחמים הלילה, תבוא אל הגן ותגש בסתר אל החלון, ותמצא שם את בני יושב ובוכה, ותגיד לו בשמי שילך אחרך, ואתה תובילו מיד אל עיירה פלונית, ותמסרנו ליד החוכר ר' יודיל כדי שהוא יוליך את הילד אל ישיבה פלונית. והיה אם יסרב הילד לילך אחרך, שיחשוד בך שמא גם אתה באת לחוטפו כפי שעשו הראשונים, תאמר לו, טעות לעולם חוזר, והוא בחכמתו יבין רמו הדבר, שכן בשיעורנו האחרון למדנו בסוגיא זו. ועכשיו תגיד לי מה משכורתך בעד טרחה גדולה זו? ענה החייט, ככל שיפסוק הרב, שהרי הולך אני לסכן את נפשי ואת נפש בני ביתי.

ענה הרב, אם בי הדבר תלוי, הריני מבטיחך שאחרי אריכות ימיך תיקבר בסמוך לי, היתכן הדבר שאני ההדיוט אמצא מנוחתו על יד קבר רבינו? שאל החייט. כן, אם ירצה השם, אם תוציא הילד לחופשי ותעשה ככל שצויתך, יתקיים הדבר אפילו לאחר הרבה שנים, שכן אני כבר זקנתי ושבתי, ואתה עדיין צעיר לימים. ועתה מהר ועשה מלאכתך וה' ישלח את מלאכו לפניך. רק דבר אחד אני מבקש ממך, אל תספר לאיש אודות הבטחתי זאת, עד שתגיע שעתך להפטר מן העולם.

הלך החייט לעשות שליחות הרב, נכנס החייט בחשאי אל הגן, וראה את הילד כשהוא יושב על יד החלון. אמר לו, רבנו שלח להגיד לך כי תלך אחרי, וציוני לומר לך סימן זה "טעות לעולם חוזר". כששמע הילד הדברים האלו, צהלו פניו ואמר, אלך באשר תוביליני. קפצו שניהם בעד הגדר בחשאי, ובטרם יאיר הבוקר באו שניהם אל בית החוכר, והלה הובילו מיד לישיבה כמצות הרב. למחרת קמה מהומה במנזר, הילד נעלם והבינו שיד היהודים בדבר. מיד ערכו חיפוש בעיר, חיפשו בבית הרב ובבית שאר הלומדים והפרנסים, ולא העלו דבר. השאגת אריה עצמו לא ראה יותר את הילד כי צוה שלא יופיע בשום מקום, ומקומו יהיה רק בישיבה, והרב היה עוקב כל הזמן היה מקבל ידיעות אודות הילד, ובמשך הזמן עלה ונתעלה הילד בתורה, עד שנכתר בכתר הרבנות בעיר, אחרי ששינה שמו ושם משפחתו, ומשם היו מחליפים ביניהם שאלות ותשובות בענינים עמוקים בש"ס ובפוסקים.

קיום הבטחתו של הרה"ק ה"שאגת אריה" זיע"א

מסופר: בעיר שבה כיהן הרה"ק רבי אריה לייב ב"ר אשר בעל ספר "שאגת אריה" זיע"א ברבנות, היה דר יהודי עני אחד שהיה משמש את הרב שלא על מנת לקבל פרס. כשהגיע שעתו להסתלק מן העולם נכנס אצלו השאג"א לבקר ועמד באמצע וידויו, אחרי שגמר וידויו פנה העני המשמש אל הרב ואמר לו, הנה אנכי הולך למות ובני יקירי הקטן רפאליקה יהיה יתום אומלל, והרי אני עבדתי את מורי הרב כל ימי חיי באמונה, ונחמתי בעניי היתה שזכיתי לשמש את מעלתו הרב, ומעודי לא בקשתי שכר בעד עבודתי ואפילו פרוטה אחת, אבל זאת הפעם אטול רשות מרבי לבקש ממנו בקשה אחת צנועה וקטנה, ישים נא רבינו עינו על בני הקטן, וישתדל שיהיה לומד תורה. ענה לו השאג"א לא זו בלבד שאשתדל שילמד תורה, אלא אני עצמי אלמד עמו תורה. כששמע השמש את הדברים אמר, אמותה הפעם ונשמתו יצתה בטורה.

אחרי קבורתו לקח השאגת אריה את רפאל הקטן בנו של שמשו לביתו והתחיל מלמדו תורה. הילד עשה חיל בלימודיו והיה חביב ביותר על מורו הגדול, וכשהגיע התלמיד לשנתו התשיעית כבר היה בקי בסוגיות הש"ס והפליא את לב כל רואיו בכישרונותיו ובהתמדתו. אולם השמחה לא ארכה זמן רב, יום אחד בהיר אירע פתאום אסון נורא, הילד נגנב מבית הרב ועקבותיו לא נודעו. התעצב הרב על האסון עצב רב, והיה צם ויושב בתענית ובוכה ומתפלל מדי יום ביומו על הילד. משראו בני העיר בצערו של רבם נתרגשו והתחילו לחקור ולדרוש בדבר, שמא ימצאו הילד. ולאחר מאמצים רבים, עלה בידו של אחד מבני העיר לגלות את המקום שבו נמצא הילד, זה היה מנזר נשים אשר מחוץ לעיר, שכן נהגו אז הכמרים הרשעים לתפוס ילדי ישראל ולהעבירם לשמד, ומדי יום ביומו היו באים ללמד יסודי דתם כדי להעבירו לשמד, וכבר הלך והתקרב היום המיועד להכניסו לדתם. כשהגיעה השמועה המרה לאוזני הרב, קרע בגדיו מרוב צער וצעק בקול מר ליוצרו עד שנתעלף ונרדם.

לפתע נתעורר כארי וציוה להביא לפניו את החייט היהודי שהיה תופר בגדים לנזירות והיו מרננים עליו כל מיני רינונים. כשבא החייט לפני הרב, סיפר לו הרב כל אותו מעשה נורא שאירע לתלמידו היתום והחביב, שאביו מסרו לידיו ברגעי חייו האחרונים, ונפשו קשורה בנפשו, ועכשיו הוא עצור במנזר הנשים, וגילו לו מן השמים שהילד אינו נח לא ביום ולא בלילה, אלא יושב והוגה בתורה ובתפלה בעל פה, ומקומו תמיד על יד החלון משמאל לפתח

משל ונמשל

זכותם של העניים שהבורא יתברך שמו עומד לימינם

יהודי אחד שנהפך עליו הגלגל ירד לא עלינו מכל נכסיו, התאונן לפני הגה"ק בעל ה"חפץ חיים" זיע"א על קשי גורלו, כי נטל עליו לחיות הוא ואנשי ביתו בעוני ובדחקות. ביקש ה"חפץ חיים" לנחמו וסיפר לו משל זה:

באחת הערים היו שני עשירים אחד היה בעל חמישים אלף רובל ואילו השני היה רק בעל עשרים אלף, באו והלשינו עליהם לפני המלכות שזיפו שטרות כסף וחבשו את שניהם בבית האסורים, ושם ישבו זמן רב עד לכירור דינם, אין צריך לומר שבמשך זמן זה נתרוששו שניהם ונתמעט הונם, לראובן בעל חמישים האלף לא נשתיירו אלא עשרים אלף ולשמעון בעל עשרים האלף לא נשתיירו אלא אלפיים בלבד, שכן בני משפחותיהם פיזרו ממון רב בהשתדלויותיהם לזכותם בדין. על כן יובן יפה שהללו חיכו בקוצר רוח לעריכת משפטם. משהגיעה שעת המשפט לקחו השניים והעמידו לעצמם סניגורין ידועי שם שיטענו טענותיהם בפני השופטים, ברם שמעון הנ"ל בעל האלפיים היה מכיר את אחד השרים, ונתרצה אותו שר להיות לו גם הוא טוען לזכות בבית הדין. יום אחד בהיותם שניהם בבית הסוהר, פתח שמעון בעל האלפיים ואמר לראובן בעל עשרים האלף, יודע אני שמצבך טוב פי עשרה ממצבי אני, לך נשתיירו עוד עשרים אלף רובל וכשתצא לחופשי תוכל להתחיל עסקיך מחדש, ברם אני שנשתייר לי סכום מועט מה אוכל לעשות? אומר לו ראובן טעות היא בידך, מצבך טוב יותר, אמנם כסף מועט נשאר לך, אבל כנגד זה יש לך שר גדול וחשוב שיטען לזכותך, ובדאי יעלה בידו להוציא כאור משפטך ולהתירך מבית האסורים, ואילו אני מה בצע בעשרים אלף הרובלים שיש לי, בשעה שתקויתי לזכות בדין קלושה היא ביותר, שכן הסניגור שלי פחות הוא במעלה הרבה משלך, והשופטים לא ישעו לדבריו, ואף ההוכחות שבידי לזכות אינן חזקות ביותר, ואם יחייבוני חס וחלילה בדין, תרד ממילא כל שארית הוני לטמיון ואילו אתה כשתצא לחופשי יהיו לך לפחות אלפיים אלה שנשתיירו לך.

ובכן, הבה נתאר לעצמנו המשיך ה"חפץ חיים" הקדוש ואמר לאותו עני, כשיש ליהודי דין תורה והרמב"ם נתרצה להיות לו טוען בבית הדין, הלא יהיה אותו יהודי רואה עצמו בר מזל, וכי קלה זו בעיניכם שיהא הרמב"ם טוען בדין? ברם אף על פי כן לא יוכל להיות סמוך ובטוח שיזכה במשפט, שהרי אפשר שלא ימצא לו כלל צד זכות, וכן יהיה אפילו יעמיד לו טוען גדול שבגדולים אמורא או תנא, או אפילו נביא, שכן יודעים אנו כי אפילו משה רבנו בכבודו ובעצמו לא תמיד עלה בידו ללמד זכות על ישראל. אבל אם הבורא ית' שמו בכבודו ובעצמו כביכול, יטען לזכותו של אדם, כלום יש ספק כלשהו שיזכה אותו אדם בדין, והלא מקרא מלא הוא (תהילים ק"ט) "כי יעמוד לימין אביון להושיע משופטי נפשו" אם הקב"ה בכבודו ובעצמו עומד לימין עני וטוען לזכותו כדי להצילו מידי שופטיו, כלום יש דבר גדול מזה? עתה בוא והגע בעצמך ערכו של מה גדול יותר, ממונם של עשירים או זכות זו של עניים שהוא יתברך עומד לימינם.

וכך נקפו ירחים ושנים, וה"שאגת אריה" חלה את חליו האחרון, ולא הודיע שום דבר לאנשי קהילתו כיצד פדה החייט נפשו של אותו תלמיד משאול, וכן לא הודיע אודות ההבטחה שהבטיח לו בשכרו. כשנסתלק הרב לבית עולמו, הובא לקבורות בחלקה מיוחדת, ובמשך הזמן לא נמצא שום איש שיהיה ראוי לכבוד הגדול הזה להיקבר על יד הרב. לימים נפטר רב גדול אחד שהתארח בעיר שבה שימש הרב ברבנות, וקברוהו לימינו של הרב. ואילו מצד שמאל נשאר המקום פנוי שלא זכה אדם להיקבר שם.

כך עברו כ"ח שנים מזמן המאורע, והחייט חלה את חליו אשר ימות בו, וביום ה' לפנות ערב כשחש שקצו קרב, מיהר וקרא לכל טובי העיר ואמר להם סוד גדול יש לי לספר לכם, וכשבאו סיפר להם כל אותו מעשה, אבל ראשי הקהל לא נתנו אימון בדבריו, אמרו בודאי נסתרה בינתו. מחמת חוליו, וכשראה החולה כך אמר, מעיד אני את השמים, שאמת בפי, ובמלים אלו נפטר. הקבורה היתה צריכה להיעשות ביום ו' בבוקר, אבל כשהביאו את המיטה אל שער בית הקברות, נתקשרו פתאום השמים בעבים וגשם נורא ניתך ארצה, וחושך ואפלה היה שלא ראו איש את אחיו, ואז ראו שהנה השמש הולכת ושוקעת וחששו שעוד מעט תיכנס השבת, והחליטו הקברנים לקבור הנפטר באיזה מקום שיזדמן לידם, וכך היו הולכים וממשמשים בחשיכה וקברוהו בקבר ראשון שנזדמן לידם.

וכשחזרו לעיר שיבחו עצמם על שזכו להביא הנפטר לקבר ישראל ביום סגריר ואפל כזה. אבל משבאו ביום ראשון לבית הקברות נדהמו לראות שקברו אותו על יד קברו של ה"שאגת אריה". ונתעורר רעש גדול בכל העיר, ומיד קראו אסיפה גדולה וביקשו הוראה מפי הרב אם מותר להוציא הנפטר מקבר זה ולקבורו בקבר אחר. ביקש הרב מראש הקהל לספר הכל מה שהם יודעים אודות הנפטר, וכשסיפרו לו שדבריו האחרונים לפני מותו היה: "מעיד אני את השמים", אמר הרב, עכשיו נתברר שלא לחנם אמר כן, ומן השמים סייעו בידו לקיים ההבטחה שהבטיחו רבינו ה"שאגת אריה". חלילה לכם להוציא הנפטר מקברו, שכן הוא הציל נפש אחת מישראל והקב"ה הציל כבודו.

צ'ין אדם לחברו

אהבת ישראל אמיתית

מסופר על הרה"ק רבי יהושע העשיל פרנקל תאומים מקאמרנא זיע"א יומא דהילולא בן הרה"ק רבי ברוך טעם זיע"א, שכל ימיו היה גומל טוב לנדכאי לב, ואהבת ישראל באמת היה תקוע בלבבו. פעם אחת בעמדו בבית הכנסת, שמע בני אדם משוחחים על אנשים הנדרשים לצבא, וסיפרו לתומם, איך שבני האמידים והחשובים פדו את עצמם, ורק נער אחד פשוט ועני, עומד להישלח לצבא. נתרגש מאד ושאל, איך אפשר לתת לאיש ישראל להיטמע בין הנכרים? ענו לו, ראשית הרי הוא בור, שנית, אין כסף לפדותו, כי כולם כבר תרמו מעל יכולתם לפדות את הבחורים היושבים באהלה של תורה. ניגש הצדיק אל ארון הקודש והוריד כתר כסף מספר התורה ואמר, תורתנו הקדושה את פארן של ישראל, ואיך צריכה לפאר של כסף, אקח את הכתר ואמשכן אותו, בכדי לפדות בחור יהודי מן הגוים, ובעזרת השם ית' כשירחיב, נחדייר לך הכתר, וכן עשה, את הכתר משכן ואת הצעיר פדה. אח"כ כשנוכח לראות אותו שהוא באמת בור וע"ה גמור, דיבר אל לבו בדברים היוצאים מן הלב, הביטה נא, ראה למענן הסרתי כתר התורה, ואיך אשא פנים אם תגדל ללא תורה וללא דרך ארץ? הדברים נכנסו ללבו ופעלו פעולתם, ורבי יהושע העשיל התמסר לחינוכו, ויהי לאיש כשר ויקר מאד.

כבודו של אדם שווה כל הון

מסופר על הרה"ק רבי יצחק אלחנן ספקטור מקובנא זיע"א, שיצא פעם מביתו בלויית אחד העסקנים, כדי להתרים נגידי העיר עבור בעל בית בן טובים שירד מנכסיו, משום שאותו אדם היה ידוע בעיר ומכובד בין הבריות, גמרו ביניהם להעלים את שמו מן התורמים. תוך כדי הליכתם נכנסו לעשיר אחד

שמובטחים היו בו שייתן להם נדבה הגונה, קיבלם העשיר בסבר פנים יפות, הכניסם לטרקלין ושאל למטרת בואם, שחו לו את הענין, נכנסה בעשיר רוח סקרנות והחל לחקור מיהו הנצרך? השיב הרב אין אנו יכולים לגלות, אדם חשוב שירד מנכסיו הוא ומצווה עלינו להחזיק בו ולהקימו. הרהר העשיר ואמר: רבי, הריני מנדב עשרים וחמישה רובל לצדקה זו, ובלבד שיאמר לי לשם מי היא. העסקן תלה עיניו ברב כמהסס ואומר, עשרים וחמישה רובל אינם דבר של מזה בכך, אולם הרב פסק את פסקו אין אנו יכולים לגלות. ראה העשיר שהרב עומד בדעתו, המשיך ואמר: רבי הריני נותן חמישים רובל ובלבד... הרב ממשיך ועומד בשלו, אני לא אגלה, כבודו של בריות יקר מאוד בעיני ולא אמירנו בכל מחיר. רבי הריני נותן מאה רובל. כאן פצה העסקן פיו ופנה אל הרב, רבי אולי נוכל לגלות שמו של פלוני, בתנאי שהלה יבטיח לנו בהבטחה גמורה שלא יגלה לשום אדם בשום פנים, הרי מאה רובל לפנינו, כמה טררות נטרח ועל כמה פתחים נחזור עד שנאסוף סכום שזוה, ר' יצחק אלחנן אינו זו מדעתו ופנה שוב לעשיר: אל תפציר בנו, אף אם תתן לי את כל הון ביתך לא אגלה, כבודו של אדם שווה כל הון שבעולם.

כיוון ששמע העשיר עד היכן הדברים מגיעים, ביקש את סליחת העסקן והכניס את הרב לחדר פנימי, עתה נפתרה התעלומה, כאן שפך העשיר את לבו לפני הרב וגילה לו כי שעתו דחוקה עליו, והוא הולך ויורד מיום ליום ואינו יודע מאין תבוא הישועה, זה כמה זמן רצה להיכנס אל הרב לשפוך שיחו ולבקש עצה ותושיה, אלא חשוש היה שמא יודע הדבר בין הבריות בהיות בית הרב פתוח לכול, ברם עתה שנוכח עד כמה זהיר הרב בשמירת סוד, הריהו מפיל תחינתו לפניו שיעמוד לו בשעת דוחקו וימציא לו פדות והצלחה.

הילולא דצדיקא

שבת קודש כ"ד שבט

הרה"ק רבי נתן דוד (השני) משידלאורצא ב"ר שרגא יאיר (תרע"ט)

יום ראשון כ"ה שבט

הרה"ק רבי שבתאי (אבי המגיד מקאונגין - תקכ"א) הגה"ק רבי ישראל מסלנט ב"ר זאב וואלף (תרמ"ג)

יום שני כ"ו שבט

רבי דוד ב"ר שמואל הלוי (הט"ז - תכ"ז) הרה"ק רבי שאול בראך ב"ר אלעזר (גאב"ד קאשוי - ת"ש)

יום שלישי כ"ז שבט

רבי אלכסנדר סנדר ב"ר אפרים זלמן שור (תבואות שור - תצ"ז)

הרה"ק רבי עמנואל ב"ר ישעי' מפשדבורו (תרכ"ד)

יום רביעי כ"ח שבט

הרה"ק רבי מנחם נחום מרחמיסטריווקא ב"ר יוחנן (תרצ"ו)

יום חמישי כ"ט שבט

הרה"ק רבי ישכר בעריש מדאלינא ב"ר יצחק אייזיק מידיטשוב (תרמ"ז)

הרה"ק רבי חנניא יו"ט ליפא ב"ר יקותיאל יהודה (קדושת יו"ט - תרס"ד)

יום שישי ל' שבט

הרה"ק רבי יצחק ירוחם דיסקין ב"ר משה יהושע יהודה לייב (אב"ד בריסק - תרפ"ה)

הרה"ק רבי נתן צבי פינקל ב"ר משה הסבא מסלבודקא - תרפ"ז

הרה"ק רבי ירוחם פישל פערלא ב"ר אריה צבי (תרצ"ד)

הרה"ק רבי יצחק אייזיק ב"ר ישכר בער מקליוולנד (תש"פ)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

נאט הרה"ק נטילאל הכהן רבינוביץ שליט"א מדרום "בם אבי אוד" רפרום יום ה'תש"ס על המערים.

בגדי שבת (ד')

(א) ממידת חסידות נכון שיהיה לו נעליים מיוחדות לשבת. (כפ החיים, סימן רס"ב ס"ק כ"ה, וע"ע בשו"ת רב פעלים, ח"ד סימן י"ג, ובספר יסודי ישרון, מערכת הלכות שבת, עמוד 8, שו"ת ציץ אליעזר, ח"ז סימן ע"ב, ושו"ת בית דוד, סימן מ', וסימן ק"ט)

(ב) איתא במדרש, ישראל אינם יודעים השכר המגיע להם עבור נקיית המנעלים בערב שבת, שנאמר (שיר השירים ז', ב') מה יפו פעמיך בנעלים, הוא דכתיב (ישעיה כ"ב, י"ב) ויקרא וגו' ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרח ולחגור שק. עב"ד המדרש. (הובא בילקוט אוהב ישראל, ערך מצוה, עמוד ק"ט). ונמה שממשיך המדרש הפסוק ויקרא ביום ההוא לבכי ולמספד וכו', אולי הכוונה שכיון שיראו השכר העצום על נקיית המנעלים בערב שבת, מי שלא היה זהיר בוה, יבכה ויחגור שק. ודו"ק.

מברכים חודש אדר

המולד אור ליום ו' שעה 7:02 בערב

ר"ח יהיה בימים שישי ושבת קודש

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

מדות והליכות בראי הפרשה

מדות טיש

נושא השבוע: אמת

פרשת משפטים

מבית שבת טיש

משבת

מאמר פתיחה

מדגש מהות המדה

מדת האמת היא אחת היסודות לקיים העולם, והיא אחד משלשת הדברים שעליהם קיים העולם, האמת והדין והשלום. חותמו של הקב"ה אמת ועמה ברא את העולם, וכאשר האדם משקר הוא מועזע את יסודות העולם כפי שנאמר בזהר הקדוש. בספר "מנוחת המאור" מצא רמז למדת האמת ביסוד הבריאה, בפסוק הראשון בתורה "בראשית ברא אלקים" - סופי תבות אמת, וכן "ברא אלקים לעשות", ולמדך שכל מה שנברא בששת ימי בראשית עומד על האמת. השקר אסור מן התורה שנאמר "מדבר שקר תרחק", וחלק מהראשונים מנו אותה במנין תרי"ג המצוות. המשקר הוא אחד מארבע הפתות שאינו זוכה לקבל פני שכינה, והוא נחשב פעובד עבודה זרה והקב"ה שונאו. מי שהוא רגיל בשקר חלילה, הריהו רע לשמים ורע לבריות, רע בעולם הזה ורע בעולם הבא, מפני שאדם שרגיל לשקר אין אנשים מאמינים לו ומתרחקים ממנו. הרבי ר' אלימלך מליז'נסק אמר על השקר שהיא ראש לכל המדות הרעות, ובעקבותיה יורד האדם ממעלותיו ומתרחק מה', מפני שאינו יכול לחזור בתשובה לעולם, שגם את תשובתו יעשה בשקר וירמה את עצמו ואת העולם כולו. ולעומת זאת, מי שהוא דובר אמת לא נכשל לעולם, ושכרו בעולם הזה ובעולם הבא, אהוב על המקום ועל הבריות, ועליו נאמר "ותגור אומו ויקם לה", שהקב"ה עושה את רצונו בגלל האמת שבו.

מקור האסור לשקר הוא בפרשתנו, פרשת משפטים, שנאמר: "מדבר שקר תרחק". לא נאמר פאן: 'אל תשקרו' או 'מדבר שקר השמר', אלא נאמר "מדבר שקר תרחק"! ויש פאן הדגשה לאדם שלא רק הוצאת השקר מן הפה אסורה, אלא יש להתרחק ולהתגור באפן מוחלט מפל דבר שריח של שקר נודף ממנו, כפי שמפרש הספורנו: "מדבר שקר תרחק" - מפל דבר שיכול לסבב שקר, דהיינו מפל דבר שיכול האדם להגיע בסוף לשקר, צריד האדם להתרחק ולברח. אף בית שמאי למדו מלשון זו של התרחקות משקר, שיש לאדם להתרחק אפלו משקר קטן שנראה בעיני הבריות כגזמה וכספור דברים בעלמא, ולא רק משקרים גדולים וברורים שחסר האמת שלו נראה בגלוי. בספר החנוכה, בו מבארות כל תרי"ג המצוות וטעמיהן, הוא מבאר את לשון ההתרחקות משקר שהתורה מצוה, וכותב שהשקר היא מדה מאוסה והתורה מזהירה את האדם להתרחק מפל דגוד של שקר, וגם מדבר שאינו יודע עליו בברור שהוא שקר, אלא שהדבר לא נראה כאמת לאמתה, צריד להתרחק ממנו כמטחוי קשת, וכמו שאמרו חז"ל במסכת חלין "הרחק מן הפעור ומן הדומה לו".

דברים חוצבי להבות אש כותב השל"ה הקדוש על מדת האמת, והוא מניע לל כל אדם שמחנה את בניו ורוצה לראותם הולכים בדרך הישרה גם כאשר אינם נמצאים תחת ידו ופקוחו, כשאננם ברשותו וכבר גדלו והיו לאנשים, להחזיר בהם את מדת האמת, להפך ממה שנאמר "ואמת לא ידברו למדו לשונם דבר שקר". להשריש בלב הילדים את חמור השקר אפלו בשיחה בטלה, להראות להם את השקר הגדול שיש לאדם השומר את פיו לדבר רק אמת ושכרו גדול גם בעולם הזה וגם בעולם הבא, וזיהר אותם שלא לשקר בשום אפן בכל מצב שהוא. וכאשר תחזיר המדה ותקבע בלבו של הנו, אזי יקם מצות אביו מפני שתמיד תהיה מוראו של הקב"ה על הנו ככל מעשיו, שאם יעשה דבר מה שלא פראוי ויתבע לדיו, לא יוכל להכחיש את מה שעשה, ועל ידי כך מרגיל האדם את ילדיו להיות סור מרע ועשה טוב.

ומספר השל"ה הקדוש, שלאחר שגכה לעלות לארץ הקדש והשתקע בירושלים עיר הקדש, הפיר את אחד מחכמי הספרדים שבירושלים, שהיה איש שכלו אמת והיה רחוק מהשקר כרחק מזרח מפערב, והוא מעיד עליו שגם אם היו נותנים לו כל הון העולם, לא היה מסגל להוציא מפיו דבר שאינו אמת לאמתה. עמד השל"ה הקדוש משתומם אל מול המדה הנפלאה שהאיש סגל לעצמו, ופעם אחת שאלו: "אמר לי נא, כיצד חדרה ונחקקה בעצמותיה מדה טובה זו של האמת, עד שאינה מסגל לשנות מדבורה אפלו במעט?" השיב לו החכם הספרדי ואמר: "דע לה, שכל זאת בא אלי בגלל החנוכה היסודי שקבלתי מאבי. ילדים קטנים היינו, וכדרכם של ילדים היינו רבים לפעמים זה עם זה, וכאשר אבינו היה חוזר הביתה ושומע שהיתה מריבה בינינו, היה אומר, 'ילדים! מי שיודה על מה שעשה ויאמר את האמת, אזי אפחל לו, בתנאי שיקבל על עצמו מהיום והלאה שלא לשוב ולעשות כן. אולם מי שיכחיש וישקר, יענש בכפל כפלים!' ואבינו היה מקים את דבריו במלואם. למי מאתנו שהיה מודה על האמת, לא רק שהיה מוחל אלא אף היה מעניק מטבעות ומתנות כדי לעודדו על אפן לבו להודות על האמת, ואת מי ששקר היה מעניש בחמרה". נהנה השל"ה הקדוש מהנהגתו של אותו אב והוא מסים וכותב: "קיים אדם זה את הפסוק במשלי 'אמת קנה ואל תמכר', והיה קונה ומקנה את מדת האמת בכסף מלא, על ידי נתינת כסף לבניו, ובכך הצליח להחזיר בהם את מדת האמת, עד שהיא הפכה להיות אצלם כטבע נצחי, וכך צריד כל אדם לנהג עם בניו ותלמידיו".

"מדבר שקר תרחק"

על ידי דבור שקר, יכול אתה להתרחק,

חס ושלום, מה יתברך!

(הרבי ר' זושא מאניפולי)

נמשל

למה הדבר דומה

לממלא מקומו. בין העומדים הנה גם נער קטן אחד, שלא תאר ולא הדר לו, ובגדו עציץ קטן. בעציץ לא צמח שום פרח ושום גבעול, רק מעט אדמה היתה בו ובמרכזה גרעין קטן שלא נבט. עמד הנער כשהוא נבוך ועצוב, מביט בעיניים פלות בעומדים סביבו ומשתאה אל מול הצמחים המפארים שגדלו בעציצים שבדיהם. העומדים סביבו, שראו את העציץ הריק שבידו, הביטו בו ברחמים ובחמלה ונדו לו בלבם על טפשותו לעמוד בפני הפולה עם עציץ ריק שלא גדל בו מאום.

והנה השלך הס והפולה הופיע בהדר גאווה ברחבה המלכותית. ללא אמר ודברי, החל הפולה לטייל בין שורות העומדים, כשהוא בוחן במהירות את העציצים שבידי העומדים ולא מגיב מאומה. לפתע, נעצר הפולה בבת אחת בעודו שולח מבט ארוך ובוחן באחד העומדים ובעציץ שבידו. "גש אל", הורה לו הפולה, ועיני הכל הפנו אל הנער. הנה זה אותו נער קטן, שבידו היה עציץ ריק. פניו של הנער חורו ודמעות החלו לזלג מעיניו. "אל תירא", הרגיעו הפולה ושאל: "אמר לי, בני, מדוע לא הפרחת את הגרעין שננתתי לך ומדוע לא צמח לך מאומה?" "איני יודע!" אמר הנער בקול בוכים, "אבל האמן לי אדוני הפולה, שהשקעתי את כל כחי ועמלי כדי שהגרעין ינבט, התמסרתי אליו בכל כחי, ואולם לשוא היה כל עמלי והגרעין נותר כמו שהוא".

חיה גדול עלה על פניו של הפולה, והוא מהר לחבק את הנער הקטן שלפניו. "אתה תהיה בני!" קרא הפולה בגיל, "ואתה תהיה יורש העצור של הממלכה כלה". תדהמה נפלה על כלם, והפולה המשיך: "דעו לכם, שכל הגרעים שחלקתי, כלם היו זרעים מבשלים שבידוע לא יכולים להצמיח דבר. אלא שכלכם בקשתם להרשים אותי עם צמחים זפים, וכשראייתם שהצמח לא נובט, הלכתם והחלפתם אותו עם גרעין אמתי של צמחים שונים, וכן הצלחתם להצמיח פרחים זפים. היחיד מכלכם ששמר על האמת, היה נער זה שהאמת חדרה בו במלואה. הוא לא החליף את הגרעין ונסה לעשות את כל יכלתו כדי להצמיח אותו, וכאשר ראה שהדבר לא עלה בידו, לא הסס לבוא ולספר לי את כל האמת. אדם כזה אני מחפש, איש ישר שהאמת נר לרגליו, והוא יוכל להנהיג בחסדי שמים את הממלכה ברמה ועל פיו ישק כל עמי".

הנמשל

אמת מארץ תצמח. כל יהודי הוא בן מלה, וכאשר הוא הולך בדרכי האמת ומתרחק מן השקר, הקב"ה אוהבו ומצליח דרכו.

מעשה במלה גדול, רם ונשא, שמלה על מדינתו שנים ארפות והנהיג אותה ברמה. טוב לב היה הפולה, חכם ונבון, וכל בני מדינתו אהבוהו מאד. כסף וזהב היו לו לרב, צבא גדול ואדיר עמד לרשותו ששמר על גבולות מדינתו, ושמו נשא לתהלה בעולם כולו, אלא שדבר אחד העיב על הפולה והשבית מנונו את שמחת לבו. חשוף בנים היה הפולה, והוא לא זכה לראות את המשך שושלת המלוכה שלו שנמשכה במשך דורות רבים. השנים עברו ביעף, הפולה הלך והזקין ולא ידע את יום מותו. יום אחד, ישב הפולה ושקע במחשבות נוגות. "מה יהיה אחרי מותי?" חשב בכאב, "מי יירש את כסאי? מי יוכל להנהיג את מדינתי בישר ובאמת, בלי משוא פנים ובלי מטרות אישיות?" פה חשב הפולה זמן רב, עד שלבסוף גמלה ההחלטה בלבו. עד מהרה יצא הפרוז והכריז בכל רחבי המדינה, פי הפולה האהוב מזמין אליו את כל צעירי המדינה, לבוא לפניו על מנת שייכל לבחר אחד מהם ולמנותו ליורש העצר של הפולה, ואחר מותו יתעטר בכתר המלוכה ויחפו למלכה של המדינה כלה. התרגשות אחזה בקרב כל הצעירים שברחבי המדינה הגדולה, וכלם החלו לנהר במהירות אל עיר הבירה.

תוך ימים ספורים היתה הרחבה הגדולה שבסמוך לארמון הפולה, מלאה עד אפס מקום, וכלם המתינו לראות את הפולה האהוב שיצא לקראתם ומסביר להם כיצד יבחר מתוכם את האחד והמיוחד. לפתע נראתה דמותו של הפולה במרפסת והס השלך ברחבה. "שמעו נא, בני האהובים", נשמע קולו של הפולה, וכלם הטו אזן שלא לאבד אף מלה מדבריו, "רוצה אני להטיל עליכם משימה חשובה. עבדי הכינו פאן שקים מלאים בזרעים קטנים של צמחים שונים, וכל אחד מהם יטל גרעין אחד, ישל אותו באדמה וינסה לגדל מנונו צמח מהדר. בעוד שלשה חודשים נתכנס פאן כלם שוב כאשר הצמחים שגדלו בידכם, ואני אבחר באחד מהם לרשת את כסאי". מייד עם סיום דברי הפולה, עברו בין שורות הממתנים אנשים חסונים ובידיהם שקי זרעים, וכל אחד מהעומדים קבל לידו גרעין אחד וחזר בשמחה ובמרוץ לביתו.

והנה הגיע היום המיוחד. הרחבה התמלאה שוב במהירות, כלם עמדו לבושים בבגדי חג ונרגשים ביותר, כשכל אחד מהם אווזו בידו עציץ קטן ובו פרחים יפהפיים ומשובביעין. רבים מהעומדים הביטו באין רואים לעבר העציצים שבידי העומדים הסמוכים, כדי להשוות בין הצמחים ולראות מי הצליח להצמיח פרחים זפים יותר, וכלם נסו לנחש מי הצליח להצמיח את הפרח היפה ביותר ובו יבחר הפולה ללא ספק

מדבר

הלכות והליכות

• גם ספק שקר אסור, או שמספר דבר שאפשר לפרשו בשני אפנים ודבריו מובנים כדברי שקר, גם זה אסור. וכן לא יספר דבר רק בחלקו, אם הענין משתנה לצד אחד והשומעים מטעים על-ידו. שקר שנועד על-מנת לשמח אחרים או בשביל לרמות מישהו לשעה, אינו ראוי ואין עושים בו, ואסור גם לשקר באשר בדעתו לתקן את דבריו אחר-כך ולגלות את האמת. (החפץ חיים)

• מתר להגים בדברים כדי לשבר את האזן, כמו שרגילים בני-אדם לומר, וכן מצאנו בדברי תורה וחו"ל, אולם אם מטעה הוא בכך את חברו, הרי זה שקר ואסור. (אורח מישרים)

• בנוסף לאסור של אמירת דבר שקר, יש אסור של שמיעת דברי שקר מאחרים, ולכן נאמר בתורה "מדבר שקר תרחק" שצריך להתרחק מכל דבר שקר, באמירה ושמיעה, ונאמר "לא תשא שמע שוא" ותרגם אונקלוס "לא תקבל שמועת שקר", וזה בשמיעת דברי לשון הרע על אחרים, ובשקרים בעלמא יש אסור דרבנן. (ספר החנוך)

• אסור שקר הוא גם בכתיבה, ונחלקו הפוסקים אם האסור חל בשעת הכתיבה או רק כאשר מראה את הדברים לאחרים. (פני יהושע)

• מתר לשנות את הדברים לצורך מצוה, כפי שמספרים חז"ל שפעם גזרה מלכות הרשעה שלא יביאו בני ישראל עצים למערכה ולא יביאו בכורים לבית המקדש, והלכו פשרים שבאותו הדור ויראי חטא עם עצים וסלי פרות ואמרו לשומרי הדרכים שהולכים הם לעשות עגולי דבילה, וכך הצליחו להגיע לירושלים. (מסכת תענית)

• וכן מספר על רבה בר-פר חנה, ששנה את דבריו בשעה שהיה נוסע בשירה במדבר, ואמר ששכח יונה מזהב בשעת חנייתם, כדי שיוכל לחזור למקומו כדי לברך ברכת הפזון, ומן השמים זפגו לו יונה של זהב. (מסכת ברכות)

• מתר לשנות הדברים לקיים מצות כבוד אב ואם. אולם אסור לשקר אם האב צוה עליו, שכן דברי הרב ודברי התלמיד, דברי הרב ושומעים. (מהרש"א ביבמות)

• מתר לשקר כדי להנצל מדבר אסור, כגון אדם שמציעים לו לאכל דבר שאינו בטוח שהוא פשר, יכול לומר שהוא שרוי בתענית או שהדבר אסור לו בגלל בריאות גופו, גם אין הדברים אמת. (כף החיים)

• מצוה מן התורה להתרחק מהשקר, שנאמר "מדבר שקר תרחק", והיא אזהרה על הדינים והעדים שלא יטו את הדין לדבר שקר, ואף תערבת שקר במקצת אסרה תורה כמו עצם השקר. (אמת לאמיתה)

• לדעת חלק מן הראשונים, מצות ההתרחקות מן השקר, היא אחת מתרי"ג המצוות. אולם הרמב"ם והרמב"ן ובעל ספר החנוך לא מנו מצוה זו במנין המצוות, מפני שפוסק זה נאמר רק בדינים. אולם הש"ה הקדוש כתב, שדעת רב הפוסקים שאף בדברים בעלמא יש אסור של "מדבר שקר תרחק", ועל בית-דין מוטלת האזהרה ביותר. (שם)

• המספר על חברו שקר, עובר על מצות עשה מן התורה, וגם לדעת הראשונים שהאסור נאמר לבית-דין, מספם הוא שאסור מן התורה לשקר, ויש בזה אסור משום "דבר שקרים לא יכון לנגד עיני". (החפץ חיים)

• וגם לפי הדעות בפוסקים שמחוץ לבית-דין אינו אסור מן התורה, ודאי צריך האדם להתרחק מזה כשאר הפזות הרעות. (רבי יוחם פערלא)

• מי שדבר שקר לשעתו, נותר הוא עדן בצורת אדם ויש בו חטא שצריך לתקנו, אך מי שפיתמיד בשקריו, נעשית צורתו שקרן ואישיותו נעדרת. (החזון אי"ש, אמונה ובטחון)

• מדתם של בני עליה, שנוהרים משקר אפלו במחשבה, והיא מדה גדולה של יראת שמים ועליהם נאמר 'ודבר אמת בלבבו', וגם כשהם חושבים בדעתם דבר-מה, אינם משנים את הדברים בענינים שבין אדם לחברו, אך אינו חייב מצד הדין אלא מעלה גדולה ונשגבה. (שו"ע הרב)

• אסור שקר הוא אסור גמור, ואין הבדל בין איש לאשה ובין גדול לקטן, ואסור גם לשקר לקטן ולא רק לגדול, ולכן אסור להבטיח דבר-מה לילדים או לתלמידים ולא לקיים את הדבר, והעושה פן מרגיל אותם לשקר כמוהו. אסור שקר הוא גם לנכרי ואסור לרמותו. (אמת לאמתה)

• גם גרמא בשקר אסור, ואסור לאדם לגרם לחברו לשקר מחסר נעימות. כגון אם רואה שנים מתלחשים ביניהם, לא ישאל אותם על מה הם מדברים, כדי שלא יצטרכו לשקר לו. וכן אם הזמין אדם מסים לשמחתו ולא בא, ואחר-כך פוגשו, לא ישאלהו למה לא בא, כדי שלא יאלץ לשקר לו, אלא יקדים ויאמר לו 'מן הסתם לא עלה בידך לבוא'. (ספר חסידים, שו"ת חת"ם סופר)

מההלל

מספורי חז"ל

לו אבא: "אני האמנתי לדבריהם והם חשבוים בעיני יותר מכסף של ממש, ובטחתי בה שלא תחזור מדבריהם לחרות שלא שלמת לי כסף ורק התחייבת אלי בדברים, ולכן לא מכרתי את הסחורה הזאת לאחר ויעדתי אותה לה". אמר לו רבי יהודה: "מפנין שאתה האמנת לדבורים שלי כל כך, בהיותך איש אמת שמאמין לאנשי אמת, הרניי מברך אותך שתזכה לכן שיהיה גדול כמו שמואל הנביא שעליו נאמר, וידע כל ישראל מדן ועד באר שבע כי נאמן שמואל הנביא לה". זכה אבא ומצאצאיו יצא שמואל האמורא הקפרסס, חברו של רב, שהיו שני האמוראים הראשונים ותורתם נלמדת כל העת בעם ישראל כלו. (ילקוט שמעוני, שמואל)

אשתו של האמורא רב, הייתה מצערת אותו ומחליפה את דבריו. כאשר היה מבקש ממנה שתבשל לו עדשים, הייתה מבשלת לו קטניות, וכאשר היה מבקש קטניות הייתה מכינה לו עדשים. פעם אחת, בקש רב מבנו רבי חייא שיאמר לאמו לבשל עדשים. התחכם הבן ובקש מאמו להפוך, כדי שהאב יקבל את מה שהוא רוצה. כשהגיע זמן הסעודה, התפלא רב לראות שהיא קבל את מה שבקש, ואמר לבנו: "רואה אני שאמך מקימת את דברי", חייך בנו וספר לו שהוא הפך את הדברים שאמר לו, כדי שהאב תעשה כפי רצונו, אך רב הקפיד על בנו ויסר אותו: "אסור לה לעשות כן, שכן גם אני בעצמי הייתי יכול להפוך בכל פעם את רצוני ולבקש דבר הפוך כדי לקבל את מה שאני רוצה, ולמה אין אני עושה כן? מפני שאסור לאדם לשקר אפילו לתועלת, וכשהאדם מתחיל לשקר בשביל דברים פאלו, הוא מתרגל להיות שקרן בכל דבר, כפי שניאמר 'למודו לשונם דבר שקר'". (מסכת יבמות דף סג)

על רב ספרא, שהיה אחד האמוראים, דרשו חז"ל את הפסוק: "ודבר אמת בלבבו" זה רב ספרא, ומספרים עליו שלש מעשיות שמהן נראית מדת האמת שהייתה משרשת בו מאד. פעם בא אליו אדם בשעה שהיה קורא קריאת שמע, ובקש לרכש ממנו חפץ פלשהו בסכום מסים. לא ענה לו רב ספרא, שכן באמצע קריאת שמע אסור אפילו לרמוז, וכשראה האיש שרב ספרא לא עונה לו, חשב שהסכום שהציע לא מספיק בעיניו ולכן נסה להציע סכום גבוה יותר, אבל גם הפעם לא ענה רב ספרא. בינתיים סים רב ספרא לקרא את שמע, ונתן לקונה את החפץ במחיר הראשון שהציע, ואמר לו: "קח לה את החפץ במחיר הראשון, מפני שבדעתי היה לתת לה אותו בסכום זה, ואיני רוצה לקחת ממך אפילו פרוטה אחת יותר". דרשו עליו חכמים את הפסוק "ודבר אמת בלבבו". (רש"י במסכת בבא בתרא דף פח)

עוד מספר עליו, שפעם היה לו לרב ספרא חפץ מסים ומישהו

מעשה בבחור אחד בן טובים ממשפחה מיחסת, שנמשך אחר חבריו הרעים והלך אחר תאוות לבו. יום אחד, החלה רוחה' לפעמו והוא התחרט על מעשיו ובקש לשוב ולהתקרב אל הקב"ה. הלך הבחור אל התנא רבי שמעון בן שטח ואמר לו: "רבי! גדול כאבי על שהתרחקתי מאבי שבשמים ורוצה אני לחזור אליו, אבל קשה לי הדבר לעזוב בבת אחת את כל ההרגלים וארחות החיים שלי, ומבקש אני ממך דרך תשובה". פיסו התנא ואמר לו: "בני יקר, הסר דאגה מלפך. אתה לה עצה טובה אחת ועל ידי תרופה קלה זו, תעלה ארוכה למכאובך ותוכל לשוב בתשובה שלמה ולחזור לאבא שבשמים. מבקש אני ממך רק דבר אחד, הבטח לי בהן צדקה שמהיום והלאה לא תוציא מפיך שום דבר שקר ותשמור את עצמך שלא לומר דבר שאינו נכון בתכלית האמת. יותר מזה אני מבקש ממך כלל ויכול אתה להמשיך לדרכך". התפלא הבחור על הדברים ותמה שהתנא לא מבקש ממנו אלא דבר אחד, ומיד קם והבטיח בפה מלא, כי מעתה ואילך ישמר על עצמו שלא לשקר כלל ולא יפשל בשום דבר שאינו בתכלית האמת. יום אחד, ראה הבחור מבעד לחלון כי שכניו העשירים יצאו מבייתם ונסעו למרחוק. היטב הפיר הבחור את שכניו וידע שיש להם בפיט אוצרות גדולים של כסף ושל זהב, ולכן החליט להפנס באין רואים לבית השכנים ולגנב מהם את כל רכושם, שכן דבר זה לא הבטיח לתנא שיפסיק לגנב, ורק הבטיח לו שלא ישקר, ותוך זמן קצר כבר הצליח להיות בתוך הבית של השכנים. עיניו הסתגרו למראה העשיר הגדול שנגלה לפניו בתוך הבית, אולם כשבקש לאסוף את כל הרכוש ולהמלט מהבית, החל פתאום לחשב ואמר לעצמו: "מה אעשה, אם השכנים יחזרו לכאן בעוד זמן מה ויבואו לשאל אותי אם יודע אני מי גנב את כספם, ואם ראיתי מישהו חודר לבייתם? אם אמר להם שאיני יודע, נמצאתי שקרן גדול, והרי קבלתי על עצמי שלא לשקר כלל, ואם אודה על האמת שגנבתי את הכסף, ודאי יכניסו אותי לביית האסורים". עזב הבחור את כל הכסף וחזר לבייתו בידים ריקות. מצוה גוררת מצוה, ומאז הפסיק הבחור את כל מעשיו הרעים וחזר בתשובה שלמה, ואז הבין כמה עמקה חכמתו של התנא רבי שמעון, שהצליח במדה אחת להחזירו למוטב בכל מעשיו. (מדרש הקצר)

אבא, אביו זקנו של האמורא המפרסם שמואל, התפרנס ממכירת בגדי משי יקרים. פעם, שלח שליח אל רבי יהודה בן בתרא בנציבין, כדי לשאל אותו אם הוא רוצה לרכש ממנו בגדים של משי, ורבי יהודה השיב בחיוב. קם אבא ונסע לנציבין כדי להציע לו את הבגדים ושאל אותו: "האם לא תרצה לרכש את בגדי המשי שאמרת שתקנה ממני?" אמר לו רבי יהודה: "והרי רק אמרתי שאני חפץ בבגדים, אבל לא התחייבתי לרכש אותם וגם לא שלמתי לה מעות, ולא העליתי על דעתי שתפנע מלמכר את הבגדים לאחרים, אבל עכשו איני זקוק לבגדים אלו". אמר

מתפל

אמרות ופתגמים

אבות העולם הנביאים והצדיקים. ותחלת עבודת ה', שיעבד אדם על עצמו להשמר מהשקר, ואז יהיה לו קל להתגבר על שאר המדות הרעות. שאם לא פן לא ידע באיזה מצב הוא עומד, ויחשב על עברה שהיא מצוה. (כד הקמח)

• כשיחזיק את עצמו במדת האמת וישבר ממנו את מדת השקר עד תכליתה, אז ממילא הוא יחזיק את עצמו במדות טובות וישמר ממדות רעות. (נעים אלימלך)

• אשרי אדם המתרחק משקר, ומגיל את פניו על דבר אמת ועונה צדק. ובזה ישיג כל חפצו בדרך טובה בעולם הזה ובעולם הבא, ולהדריך את בני ביתו בדרך הישרה. (מנורת המאור)

• מדת האמת היא נחלה בלא מצרים, ואין לה שעור למעלה עד רום המעלות, וכל מעלות ומדרגות שלמטה הם פאין לגבי מעלות ומדרגות שלמעלה מהן. (בעל התניא)

• מאד מאד תרחיקו מלדבר שקר, והוא אבי אבות הטמאה וגרמת רעות רבות. בעוונותינו הרבים הרבה נכשלים בזה, ומרמים לבני אדם בשקר ותם. (חיי אדם)

• מי שהוא דובר שקרים חלילה, יכול למות בלי תשובה. מפני שנאמר בתנא דבי אליהו, שלמי שמשקר מוסרים לו מלאך שמכחיש ומשקר. פרוש, שאומר לו על מצות שהן עברות ועל עברות אומר לו שהן מצות, ולכן אין האדם עושה תשובה, מפני שחושב הוא שעשה מצות ולא עברות. (מדרש פינחס)

• "אתמשפטי תעשו" ראשי תבות אמת, מפני שכל קיום תורתנו הקדושה תלוי במדת האמת. (מכתם לודד)

• רגיל היה המגיד רבי משה יצחק דרשן לומר, שהשקנן גדוע מהגנב והגזלן. הגנב גונב בלי לה באין רואים, גזלן גזל בין ביום ובין בלילה, אבל רק מיחידים ומחלשים ואלו מהרבים הוא מפקח. ואלו השקנן משקר בין ביום ובין בלילה, בין ליחיד ובין לרבים. (עיסורי תורה)

• רבן שמעון בן גמליאל אומר, על שלשה דברים העולם עומד. על האמת, ועל הדין ועל השלום. שנאמר "דברו אמת איש את רעהו אמת ומשפט שלום בשעריכם". (מסכת אבות)

• בזמן שעושים אמת בארץ, הקב"ה עושה צדקות עם הבריות ומציל אותם מפרעניות, וטובה באה לעולם, שנאמר "אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף". (ילקוט תהלים)

• כל המקים את דבריו, רוח חכמים נוחה הימנו. (מסכת שביעית)

• כל מי שאוהב את האמת, מציל את נפשו מדינה של גיהנם, ולא עוד אלא שמציל כמה נפשות מן המיתה, שנאמר "מציל נפשות עד אמת ויפח פזרים מרמה". שכל המעיד עדות אמת בדין, מציל כמה נפשות, נפשו ונפש התובע והנתבע. (מעלת המדות)

• עלידי מדת האמת, ינצל מפל צרה. (מנורת המאור)

• אם לא ידבר אלא אמת, ינצל כל ימיו מכל רע. (ראשית חכמה)

• הדובר אמת מאריך ימים. (תמר דבורה)

• כל הדובר אמת, אינו נכשל לעולם. (מדרש הקצר)

• דבר מנסה הוא, שהאומר אמת אפיעליפי שיהיבוהו, לעולם מרויח, והעולם מתקיים על האמת. (טעמי המצוות)

• דעו, כי האמת והצדק הם תכשיטי הנפש, ונותנים גבורה ובטח ונצח לגוף, ולא מצאתי רפואה לרפות הלב, כהרפת האמת וצדק. (צוואת הרמב"ם)

• הנזהר בדבריו מן השקר, ומדקדק בהן לבון האמת, יהיו דבריו נשמעים לעולם ויאמינו בהם ויחפצו להקשיב להם, שנאמר "שפת-אמת תבון לעד ועד-ארגיעה לשון שקר". (רבנו יונה, משלי)

• מדת האמת מעלה גדולה באדם, ושרש עצום לכל שאר המדות החמודות, והיא המדה נזכרת אצל

לעיר מחוזא. באותה שעה הלכו רבא ורב ספרא לסיכרא ושם פגשו את מר זוטרא. חשב מר זוטרא שהשנים באו במיוחד לקראתו, ואמר להם: "למה היה לכם לטרוח לכבודי?" אמר לו רב ספרא את האמת: "ידע לך שלא ידענו כלל שאתה בא לעיר, אלא הלכנו לרגל עסקינו וכששמענו על בואך, באנו לקבל את פניך, אבל ודאי הוא שאם היינו יודעים על-כך לפניך, היינו טורחים לכבודך יותר". לאחר שנפרדו זה מזה, שאל רב את רב ספרא: "למה אמרת לרב זוטרא דברים אלו? הרי גרמת לו בכך חלישות הדעת, שכן סבור היה שבאנו במיוחד לכבודו, ולא היה לך לומר כלום אלא לשתק". השיבו רב ספרא "אם לא הייתי מגלה לו את האמת, היה מר זוטרא מחזיק לנו טובה בחנם", אמר לו רבא: "מפיון שלא אמרנו לו מעצמנו שבאנו אליו והוא חשב זאת בעצמו, לא אנחנו הטעינו אותו ולכן איננו מחזיקים לומר לו מעצמנו את הדבר", ונפקה ההלכה כרבא. (מסכת חלין)

רצה לרכש אותו מפניו בשמונים מטבעות, אך רב ספרא דרש בעבורו מאה מטבעות. מפיון ששני הצדדים לא השתאו, יצא האיש מהחנות בידים ריקות. לאחר זמן-מה, היה רב ספרא זקוק למעות ואמר בלבו, שאם יבוא אותו אדם שוב, יסכים למכור לו את החפץ אפילו בשמונים מטבעות. בדיק באותו זמן, ראה האיש שהוא זקוק לאותו חפץ ואמר לעצמו, שגם במאה מטבעות הוא מסכים לרכש את החפץ. הלך האיש לרב ספרא והציע לו מאה מטבעות, ואולם רב ספרא לא רצה לטל רק שמונים מטבעות, מפני שפבר החליט בלבבו למוכרו בסכום זה ורצה לקיים את הנאמר "ודבר אמת בלבבו", שגם מה שחושבים בלב צריך לקיים. (ראשית חכמה)

פעם הלך מר זוטרא בנו של רב נחמן, מהפקום שנקרא סיכרא,

מספר

ספורי צדיקים

שלוחי ישיבתו של רבי שמעון שקופ, הלכו פעם וחלקו קפות צדקה ליהודי הורודנא, כדי שיפרישו צדקה בכל עת מצא ויקדישו אותה למען הישיבה ותלמידיה. על הקפה נכתבו מספר מלים על הישיבה, ובין השאר נאמר שם שבישיבה לומדים כשלוש מאות בחורים. הדבר נודע לראש הישיבה רבי שמעון, והוא נבהל מאד ואמר: "הרי זה שקר גמור, שכן אין בישיבה אלא כמאתים ושישים בחורים, אבל לא שלש מאות". נסו פקיד הישיבה לדבר על לבו וטענו: "והרי לא נכתב על הקפות שיש שלש מאות בחורים, אלא נאמר 'כשלוש מאות' בכ"ף הדמיון, וזה לא רחוק מן האמת". בטל רבי שמעון את דברייהם ואמר: "עדן הדבר בחזקת שקר, ואיך אפשר להעמיד בישיבה את התורה שהיא תורת אמת על ידי דבר שהוא הפך האמת?! לא עזרו כל הטענות והתרוצים, ורבי שמעון אסר בתקף את השמוש בקפות הצדקה וצוה לגנון. (עובדות והנהגות לבית בריסק)

ספור דומה ארע עם רבי יואל מסטקור, כאשר באחד הכנוסים שנערכו לטובת ישיבתו האריז אחד הדרשנים על מצבה הדחוק של הישיבה, והזכיר בין הדברים שיש בישיבה כשלוש מאות בחורים. הפסיקו רבי יואל מיד, ואמר: "מדוע אומר אתה שיש כשלוש מאות בחורים בישיבה? והרי זה עתה עברתי על הרשימה וראיתי שלומדים בה כמאתים שבעים וארבעה תלמידים בלבד, ואין להפריז על המדה אפילו במעט, אלא לומר רק את האמת ואין בלתי". (מושיען של ישראל)

אחד ממעריציו של הגר"ז מבריסק, בא אליו פעם בהצעה שהוא מסכים לצאת לאסוף כספים לפולל של הרב. הסכים הרב להצעתו, אולם התנה עמו תנאי אחד. "אל כל נגיד שתפנה, אמר לו בפה מלא שבפולל לומדים רק שלשה אברכים ותו לא". האמת הייתה, שבפולל למדו אברכים רבים שפאו לשמע לקח מפי הרב, ובהם היו גם בניו של הגר"ז עצמו, אולם מרב ענוותנותו היה חי בהרגשה שיש לו פולל של שלשה אברכים בלבד. חששו של הרב היה, שאם יבואו לאסוף כספים בשביל הפולל של הרב מבריסק, איזו יפריזו המתרמים במספר הלומדים בפולל, והכספים שיצטנו לא יהיו בדרך האמת, ולכן התנה את הספנתו בכך שהאמת תאמר בפשוטה ללא כחל וסרק. (עבודות והנהגות לבית בריסק)

איש אמת היה רבי מרדכי צוקרמן, תלמידו המובהק של ה"חפץ חיים", ותמיד היה בוחן את עצמו אם מעשיו נתיים ואמתיים, או שיש בהם שקולים זרים. שרשיה של מדת האמת שהיתה טבועה בו, ינקו עוד ממענה של קלם, שם לא היו מנשקים את

בביתו של ה"חזון אי"ש", היה מתאסף מדי יום מגן לתפלת מנחה גדולה בשעות הצהרים. פעם, התאסף המגן בקשי רב ובאחור מה, וכאשר נכנס המתפלל העשירי אל המגן, פנה רבי שמואל גרונם גרינמן שהיה אחד מן המגן, אל גיסו החזון אי"ש ואמר לו: "הזמנתי אותך לביתי לשעה זו, האם עלי להתעכב כאן עד שנתפלל, או שאלך לביתי כדי לקיים את דברי ולפגש את אורחי?" אמר לו החזון אי"ש: "מי שדבוק במדת האמת, אין זה אצלו אפילו בגדר שאלה. מוטב שיתבטל המגן ולא תעבר אפילו על מלה אחת מדבריך". יצא רבי שמואל מהבית ובאותו יום התבטל המגן ולא התפלל בביתו של החזון אי"ש. (במחיצתם)

מדת האמת היתה טבועה ברבי פינחס מקוריץ, והיא היתה גר לרגליו ומפנה לא היה זו כמלא הנמה. מנהגו היה להתפלל באשמרת הבקר, שכן אז עדן לא התמלא העולם בשקרים, והעיד על עצמו ששבע שנים עבד על עצמו לדעת מהי האמת, שבע שנים בשביל לגרש את השקר, ועוד שבע שנים בשביל לסגל לעצמו את מדת האמת. רגיל היה בפיו לומר, שמי שנוהר מלומר שקר, אינו נופל למשכב ומאומה לא נגנב ממנו, שכן נאמר "לא התגנבו ולא תכחשו", אימת? כאשר "ולא תשקרו". (גדולי הדורות)

תלמידו המובהק של רבי פינחס מקוריץ היה רבי רפאל מברשד, והוא נודע ביותר במדת האמת שהפכה להיות אצלו כטבע משרש ומסר עליה את נפשו כפשוטו. הדבר היה לעת זקנותו, כאשר העמד בפני נסיון קשה. סוחר יהודי היו במחוז מגורי של רבי רפאל, שהתקבלה עליו הלשנה חמורה בפני השלטונות ולאחר שעמד למשפט, יצא דינו למיתה. החלו השתדלנים לפעל להצלת הסוחר היהודי, ולאחר מאמצים מרבים הסכימו השופטים לשחררו בתנאי ששני צדיקים מפרסמים יעידו עליו שהוא חף מכל פשע. אחד הצדיקים שנבחרו היה רפאל מברשד, שגם בעיני הנכרים היה נחשב פאיש אמת וידעו עליו שאינו מוציא מפיו דבר שקר בעד כל הון דעלמא, ויחד עמו היה צדיק נוסף מגדולי הדור. באו בני משפחתו של הנדון לפנות והתחננו בפני הצדיקים שסיכמו לשקר למען הצלת נפשות, והצדיק השני הסכים מיד בלי הסוס, שכן כל התורה כלה נדחית מפני פקוח נפש. אולם רבי רפאל התקשה להחליט בדבר, מחד רצה להציל את האיש מרדת שחת, ומאידך כיצד יכול הוא להוציא מפיו לראשונה בחייו דבר שקר?! ישב רבי רפאל כל אותו הלילה שלפני יום המשפט, ובכה לפני הקב"ה שלא יצטרך לשבר את מדת האמת שבו, ובקש מהקב"ה שיתל את נשמתו מהעולם הזה כדי שלא יצטרך לעמוד בפני הנסיון הקשה. תפלתו התקבלה, ובאותו לילה הסתלק צדיק האמת בלי שיצטרך להוציא דבר שקר מפיו. (סיפורי הרמ"ח)

ספר התורה מפני שמי מסגל באמת לומר שהוא אוהב את התורה בכל מאודו עד שהוא מנשקה. שם גם לא אמרו ב'ברוך שמה' את התבות 'אנא עבדא דקדשא בריך הוא', שכן מי יכול להעיד על עצמו שאכן באמת ובתמים הוא עבדו של הקב"ה. כאשר היו מנגנים שיר זה בשמחת תורה בבית הכנסת, היה רבי מרדכי מפרש את התבות לאחד מתלמידיו ואומר: "מתפללים אנו שנופה להגיע לדרגה של אנא עבדא דקדשא בריך הוא, וכאשר הנגון היה עובר לבית השני שם היה נעשה שמח יותר, היה ממשו: "ועכשו אנו שרים ומוזים לקב"ה שאנו זוכים להיות עבדיו". גם בשעת אמירת הודוי לא היה מפה על לבו כנהוג, מפני שאמר שאינו מרגיש שהפאה זו היא כנה לגביו. לאחד משואליו שבקש לטל תמיכה ממשלתית גדולה, אך הדבר היה פרוץ בתחבולות והצהרות שאינן עולות בקנה אחד עם האמת, אמר בכאב: "מה עם האמת? זה לא ישר! התרחק וברח לך מזה!" ושגור היה בפיו לומר: "אדם צריך ללכת תמיד בדרך הישר. יש הסבורים, שבשביל פרנסה אפשר ללכת שלא בדרך הישר, אך אם הקב"ה רוצה לתן משהו לאדם, הוא יתן לו זאת רק בדרך הישר". (יחיד ודור)

שנה. כשראה רבי אהרן את פנקסי הקבלות, הבחין מייד במבטו החריף בשנוי שנעשה, והוא צוה להשמיד את כל הפנקסים ולהדפיס פנקסים חדשים על-פי האמת, באמרו: "הישיבה משתתת על אדני אמת, ואיני מוכן שיתערב בה אפלו שמין של שקר". פעם פנה לנגיד אחד ובקש להתרימו למען רשת בתי הספר של 'החנוה העצמאי', שנועד לקרוב רחוקים, אולם הלה סרב מפני שהשקפותיו האישיות לא עלו בקנה אחד עם ראשי התנועה שעמדה מאחורי המוסד. מפני כבודו של רבי אהרן, הציג הנגיד להרים תרומה נכבדה למען ישיבתו של רבי אהרן עצמו, אולם הוא סרב לבקשתו ואמר: "באתי אליך רק בשביל מטרה אחת, ולא אמיר אותה במטרה אחרת". השתומם האיש למראה מדת האמת של רבי אהרן, והוא הרים מייד תרומה נכבדה למען המוסד שרבי אהרן בא למענו, והפך להיות לו לידד מסור ותומך נלהב, ואף מתמיכה בישיבת ליקווד לא משך ידו. (במחיצתם)

איש אמת היה רבי יוסף עדס מרבי ישיבת "פורת יוסף", ובכל השמחות שהיו בביתו, בכתנות בניו ובנותיו ובשאר הארועים, היה מקפיד מאד להמצא באולם בדיק בשעה הנקובה בהזמנה. למקרביו שתמחוהו לפניו ושאלוהו: "הרי כלם יודעים שאין השעה אלא פהמלצה בלבד, והארועים מתחילים תמיד לאחר מכן", השיב: "אני איני זז ממדת האמת, ואם כתבתי והזמנתי אנשים לשעה זו, שומה עלי להמצא באותה שעה שכתבתי, ואין זה דרך ארץ שלא אהיה נוכח בעצמי בשעה שאני בעצמי קבעתי, ונמצאתי דבר שקר". (האיר המזרח)

רבי מרדכי חנא פוקס, היה ידוע כאדם השומר על פיו מכל נדנד של שקר. פעם נכנס לבית רבו הנערץ, ה"אהבת ישראל" מוויז'ניץ, כשכלו רטב מגשם. הביטו בו הנוכחים ושאלוהו: "האם יורדים גשמים מרבים"? נהר רבי מרדכי חנא בתשובתו ואמר: "איני יודע מה מצב הגשמים ברגע זה, אולם בשעה שהייתי בחוץ ירדו אמנם גשמים עזים". ספור זה היה רגיל על פיו של ה"אמרי חיים" מוויז'ניץ, ותמיד היה מפליא את תשובתו של רבי מרדכי חנא ומאלף את שומעיו כפה צריך לשמור על מדת האמת בטירתה. (הליכות החיים)

גדול היה רבי יחיאל מאלכסנדר במדת האמת, עד שבפעצמו העיד לפניו בנו ואמר: "בטבעי רחוק אני מן השקר, ומנעורי נהרתי ביותר שלא לשנות מאומה מדבורי". פעם התקיים אצלו דין תורה בין אלמנה ובעל דינה, בכחה האלמנה במר נפש כאשר שטחה את טענותיה, וכשראה הרבי את בכיה הפסיקה ואמר: "גם דמעות הרי הן שחד", ומיד פסל את עצמו לדון בדיון, שפא לא יפסק באמת אלא יטה את הדיון לטובת האלמנה עקב צערה שנגע ללבו. (תולדות הישמח ישראל)

מדת האמת היתה יוקדת ברבי חיים מרדכי מנדבורנא, והיה משריש אותה ומדריך עמה את הבאים בשעריו שלא לסטות

רבי עזרא עטיה ראש ישיבת "פרת יוסף", היה ידוע במדת האמת שפעמה בו כל ימיו, ולכן היה בוחל בפלפולי סרק ובוחר בדרך הפשט בלמוד, שהיא דרך האמת ללא עקמומיות. ספר תלמידו רבי יהודה צדקה, שפעם נכנס רבי עזרא אל הישיבה ושאל את תלמידיו: "מי יודע מהו ההבדל בין תלמיד חכם מפלג לתלמיד חכם גדול?" נסו כלם למצא הבדלים שונים, ורבי עזרא אמר: "ההבדל ביניהם הוא כמו ההבדל בין אמת לשקר, כי תלמיד חכם מפלג יודע את כל הפרטים ולא יטעה מלבון את האמת". הוסיף רבי יהודה צדקה ואמר, שמספר ימים לאחר אותו מעשה היה עדין נתון תחת הרשם העז שהדברים עשו עליו, ושנים רבות נחרתו הדברים באישיותו לדעת ולהכיר כי יכול להיות אדם גדול, אבל עדין דבוקה בו לחלוותית של שקר, וכדי להיות תלמיד חכם מפלג צריך להיות דבוק באמת". (האיר המזרח)

פעם שמע ה"חזון אי"ש" אדם אחד, שמבטיח לילדו הקטן שיקנה לו מתנה אם ימלא אחר בקשתו. נפנה אליו מיד והזכירו שלא יוליך את הילד שולל, והזכיר לו את דברי תז"ל במסכת סנה, שאסור לאדם להבטיח משהו לילד ולא לתנו לו, והוסיף ואמר שקטנים אינם בני מחילה. (פאר הדור)

משלחת נכבדה באה פעם לרדין לטובת הישיבה, ובה השתתפו כפנה אנשים שכבר בקרו בעבר ברדין, ופגשו אז את ה"חפץ חיים" והיטיבו רבות עם הישיבה. פשנכנסו אל ה"חפץ חיים", פנה אחד מהם ואמר לו: "בנדאי זוכר רבנו את בקורי הקדם במעונו, פאשר פעלתי ועשיתי למען הישיבה כה וכה", השיבו ה"חפץ חיים" ואמר בכנות: "לא, איני זוכר. אני כבר אדם זקן וכח זכרוני אינו כמקדם". בקש אחד מאנשי הבית לעורר את זכרונו, אך הדבר לא עלה בידו. חשש האיש שמא יפגע האורח שכה היטיב עם הישיבה, ונסה ליצר רשם פאלו ה"חפץ חיים" כן זוכר את האיש, אולם ה"חפץ חיים" עמד על שלו ואמר 'איני זוכר'. לאחר שעזב האורח את החדר, התנצל האיש לפני ה"חפץ חיים" על שנסה ליצר רשם מטעה, וטען שעשה זאת למען הישיבה, אך ה"חפץ חיים" אמר לו שגם טובת הישיבה אינה סבה המצדיקה על-פי דין לשנות מן האמת. (חיים שיש בהם)

מדרך האמת אפלו בסטיה קלה. אחד מתלמידיו שהה פעם בבית הרבי, ובקש לפתח ארון אחד שתמיד היה נעוץ מפתח במנעולו, אלא שעכשו לא היה המפתח בידו. נטל התלמיד מפתח אחר מארון סמוך, ועמו משו את הדלת, אולם הרבי הבחין בכך ואמר לו: "הרי זה מפתח זר לדלת זו, וכיצד הנך עושה דבר זה שאינו בתכלית האמת?" העיד תלמידו, שגם לאחר עשרות שנים מאותו מעמד, נותר הדבר חרוט על לבו והגערה בערה בעצמותיו שלא לסטות ממודת האמת כמלא נימה. (זכות אבות)

חדור במדת האמת היה המתנבא רבי משה דו"ף הכהן, ומדתו זו הייתה סבוגה בקרב עד שלא רק במעשיו ובממונו התרחק בתכלית מן השקר, אלא גם מחשבותיו היו זכות ונקיות מפלג נדוד של שקר. הוא הצליח להחזיר את מדת האמת גם בתלמידיו, ורבים מהם העידו שכל ימיהם הם מתקשים להוציא דבר שקר מפייהם אחר שרבים הוכיח להם בדרך שונות פמה הדבר חמור ביותר, ועל דבר זה לא היה מותר אף פעם. רגיל היה לספר בהתפעלות על אב אחד, שכאשר התבקש מהמלמד של בנו לרשם מדי יום באיזו שעה עלה על יצועו לשנה, היה פותב 'בני הלך אמש לישן בשעה 8.29', ולא עגל לשעה שמונה ומחצה, כדי שלא להוציא דבר שקר מתחת ידו. אחד מתלמידיו ספר, שפעם אמר לו משהו שהיה נראה כשקר והרב גער בו קשות, אך לאחר שהתברר שהתלמיד לא שקר, לא הסס ובקש את סליחת התלמיד בפני כלם. (זכרון משה)

עם סיומה של מלחמת העולם הראשונה, כשעלה בידו של רבי ברוך בר ליבוביץ מקמניץ להגיע מרוסיה לגבול פולין לאחר סכנות ותלאות רבות, היה בדרכו חזרה לביתו שמעבר לגבול ושם שאלוהו אנשי המשמר: "האם אתה אזרח פולין?" השאלה הייתה גורלית מאוד ובה היו תלוי עתידו ואולי אפלו חייו, אולם רבי ברוך בר לא היה מסגל להוציא מפיו דבר שאינו אמת בתכלית, ולכן הצהיר בפה מלא: "אינני אזרח פולני, אבל יש לי תלמידים בפולין". התרשמו שומרי הגבול ממודת האמת שבו, ומיד העניקו לו רשיון יציאה, ואף הפולנים העריצוהו והעניקו לו רשיון כניסה למדינתם. (מדבר שקר תרחק)

ממלכה

רגיל היה ה"דברי חיים" מצנז לומר: "אם שומע אתה אדם שאומר 'בעיני ראיתי' - תאמין. אבל אם אומר 'באזני שמעתי' - אל תאמין, ודבר זה מפי מי שאינו בדיברית למדתי. שפעם שמעתי שני נכריים מדברים זה עם זה, ואחד שואל את חברו אמר לי, אחי, מה המרחק בין אמת לשקר?" משו השני את כתפו כלא יודע, והראשון המשיך 'ההבדל בין אמת לשקר, אינו אלא במלא רוח של בין האגודל לזרת, שכן אין המרחק בין העין לבין האזן אלא במרחק שבין אצבע האגודל לאצבע הקטנה שביד. מפני שעין רואה באמת, אולם האזן שומעת שקר, ומאותה שעה למדתי יסוד נפלא זה..."

רבי יצחק מוולוז'ין, היה מקפיד מאד בשמירת הלשון, והיה נזהר שלא לומר דבר שבגנאי על שום אדם מישראל. פעם נאלץ לומר על אדם מסים שאינו דובר אמת ומשקר הוא בדבריו, אך לא רצה להוציא עליו דבר שלילי, ולכן התחכם ואמר: "יש אנשים בעלי זכרון טוב, שזוכרים מעשים שארעו לפני עשר שנים. אחרים הם בעלי זכרון טובים מהם, שזוכרים דברים שארעו אפלו לפני עשרים שנה. יש בעלי זכרון מפלג, שזוכרים אפלו דברים שארעו לפני עשרות רבות של שנים. ויש מי שיש לו זכרון כה נפלא, כמו האיש דני, עד שהוא זוכר דברים שלא היו מעולם..."

משפחת עשיריה ליקדים

דבר התורה שלי לשבת הנשבת

כחה של תפלת רבים

"ועבדתם את יי אלהיכם וברך את לחמך ואת מימך והסרתי מחלה מקרבך" (שמות כג, כה).

כאן נותנת לנו התורה ברכה נפלאה לבריאות וחיים טובים, ומהיא? "ועבדתם את יי אלהיכם". ודרשו חכמינו זכרונם לברכה: איזוהי עבודה שבלב - זו תפלה.

שואל בעל הטורים מדוע פתח הפסוק בלשון רבים "ועבדתם", וסיים בלשון יחיד "וברך את לחמך", ולא אמר "לחמכם". אלא ללמדנו כמה צריך להתאמץ ולהתפלל בצבור, כי תפלת רבים אינה נמאסת. וסיים הפסוק "וברך את לחמך" בלשון יחיד, לומר שאף שמתפלל עם כלם, בכל זאת הקדוש ברוך הוא מברך לכל יחיד ויחיד בפני עצמו, לפי ענינו וצרכיו הפרטיים.

בהקשר לזה מספר על כחה של תפלה בספר 'ארחות חסידיה', שבתקופת גלותה של ישיבת מיר הרחק אל יפן הרחוקה חלה אחד הבחורים במחלה קשה ואנושה,

והרופאים נאשו מלהצילו. באו לישיבה וספרו זאת למשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל. פתח המשגיח את ארון הקדש, ואמר: כתוב "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלה להגיד לאדם ישרו ויחננו ויאמר פדעוהו מרדת שחת". אמר המשגיח: רבוננו של עולם, בחור זה עזב את בית הוריו בגרמניה, וגלה למקום תורה לישיבת מיר. האם אין זה מליץ אחד מני אלה? התחיל המשגיח לומר תהלים יחד עם כל בני הישיבה, ובו ברנע השתפר מצבו של הבחור והוא הבריא. כיום

הוא אחד מגדולי מרביצי התורה בארצות הברית.

(פניני הפרשה)

שבת שלום ומברך!

-
רבי
ציון רחמים לוי
רבה של פסח
-
רבי
יוסף דאגה
אבדו והספק - סודים
-
רבי
מאיר יהודה גיבון
רם חבול
-
רבי
מנחם מנדל וסיסקין
הימני של החפץ חיים
-
רבי
עזרא דנגור
מחסיני בנאי - נבי
-
רבי
ראובן אברהם שושנה
רבה של ורודים - יין
-
רבי
שמחה ברך
ישיבת נדבית מל"א

זמירות לשבת

ממקומך מלבנו תופיע והמליץ עלינו כי מהמים אמתך קח. מתי המליץ בנינו בקרוב מימנו לעולם ועד השבת. התגדל והתקדש בתוך ריחלנו ערך לדור ודור ולנצח נצחים. וענינו תראנו מלכותך בדבר האמור בשירי עקב. עלי ידי דור משת צדקך:

מכניסו רחמים הכניסו רחמינו לפני בעל התרומים משמיעו תפלה השמיעו תפלתנו לפני שומע תפלה משמיעו צעקה השמיעו צעקתנו לפני שומע צעקה. רמעותינו לפני מליץ מטריות ברמעות. השתדלנו ותרבו תועה ובקשה לפני מליץ א-רם וגשאו:

קול ברמה נשמע. נהי כפי תמרוים רחל, מכבה על-בניה, מאנה להנחם על-בניה, כי איננו. מה אמר ה', מגיע קולך מכבי ועניך, מרמעה: כי יש שקר הפעלתך נאם ה', ושב מראין אויב. ויש תקוה לאתריתך, נאם ה', ושב בני, לנבולם:

ישמך א-להים באפרים וכמנשה. וברך ה' וישמך, ואר ה' פניו אליך ויהפך, וישא וי פניו אליך וישם לך שלום:

א-להים צ-באות שוב נא הבט משמים וראה ופקד נפן זאת, וכנה אשר נמעה וימך ועל בן אמונתך לך:

המלאך הנא אתי מקל רע וברך את הנערים. ונקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויזחק. וידעו לרב בקרב הארץ:

אבינו מלכנו, תנו ועננו, כי אין לנו מעשים. עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו: בשעה שפליך המשיח בא עומד על גג בית המקדש ומשמיע לישראל ואומר: עמים הגיע זמן גאלתכם ואם אין אתם מאמינים ראו באורי שורתי:

ועתה כתבו לכם את השרה הזאת, ולמדה את בני ישראל. תורה הקרושה, התהנני בבקשה, פני הצור נערין בקרשה: צמאה לך נפשי, כמה לך בשירי, בארין ציה וערך בלי מים. בן בקדש הויתך לראות ערך ובבודך:

הצלחה ברוחניות
ובגשמיות
לבתאל וגבריאל יושיע
ומשפחתם הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להצלחת נתנאל יעקב
וגליה בלוקה הי"ו
והבנות אוריה ויסכה הי"ו
ולע"ג אליהו בלוקה
בן חנה ז"ל

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

בזשלי מאידיים

זמירות לשבת

רחם, נא ה' א-להינו על ישראל עמך, ועל ירושלים עירך, ועל ציון משכן כבודך, ועל מלכות בית דוד משיחך, ועל הבית הגדול והקדוש:
כאיל תערג על אפיקי מים, כן נפשי תערג, אליך א-להים, צמאה נפשי, לא-להים, לא-ל-ה', מתי אבוא, ואראה, בני א-להים:

המול על מעשיך, ותשמח במעשיך, ויאמרו לך חוסדיך, בצדקך עמוסידך. תקדש אדון, על כל מעשיך, כי מקדשיך, בקרושתך קדשת, נאה לקדוש, פאר מקדושים:
אין עריך לך ה' א-להינו בעולם הזה, ואין וולתך מלפניו, לפני העולם הבא. אפס בלתיך גואלנו לימות המשיח, ואין דומה לך מושיענו להתחת המיתים:

ו-ה אבסך נעם שבת המתאמת ומתאדרת בסגלתך. מושך נעם וראתך לעם מבקשי רצונך. קדשם בקדשת השבת המתאדרת בתורתך. פתח להם נעם ורצון לפתוח שערי רצונך: היה הנה שמור שומרי ומצפים שבת קדשך. כאיל תערג על אפיקי מים כן נפשי תערג לקבל נעם שבת המתאדרת בשם קדשך. הצל מאתך לפרש מן השבת לבלתי תהיה סטור מהם. ששה ימים המקבלים קדשה משבת קדשך. וטהר להם באמת ובאמונה לעבודך:
 ויהיו רחמיך מתגללים על עם קדשך. להשקות צמאי הסדך מנחם היוצא מעדן. לעמר את ישראל בתפארת המפארים אותך (כיום שבת) על ידי שבת קדשך. כל ששה ימים להתגלם נחלת ועקב בהירך:
 השבת נעם הנשמות. והשביעי ענג הרוחות. ועדן הנפשות. להתענג בהתקדך וראתך. שבת קודש נפשי הוללת אהבתך. שבת קודש נפשות ישראל בצל כנפיד חסיון. וריון מרשן ביותך:

להקדשות
 ניתן לפנות למערכת
 073-222-4-999

לרפואת והצלחת
רחל גייבלי הי"ד
 בת ימימה ז"ל
 אסתר ירון הי"ד בת חנה ז"ל
 בתוך שאר חולי ישראל

להקדשות
 ניתן לפנות למערכת
 073-222-4-999

להצלחת
ג'קי ושמריט סורג'ון
 וילדיהם הי"ד

להקדשות
 ניתן לפנות למערכת
 073-222-4-999

משכן שילה

תקציר: המתים ממשיכים ללמד בלהט את שעתם האחרונה. תושבי העירה מתפעלים מבחוץ ותוהים לעצמם מהי שעתם האחרונה של החיים. הזמן הולך ואזל והמתים מגביהים את קול למודם...

- דודו עיבד**
דודאה את מודד
- רבי שמעון כהן**
 מרבי יודו אשוד
- רבי שמואל וואנד**
 מרבי חסוקים
- רבי משה מרדכי חדש**
 ראש ישיבת אור אלתר
- רבי מאיר בינדסודרפד**
 חבר מייזי וישיבת חרדי
- רבי יצחק פרידמן**
 האדמו"ר מברסלב
- רבי חיים נחום אברמוביץ**
 האדמו"ר מברסלב
- רבי שמואל רוזנבוים**
 האדמו"ר מברסלב

המשך יבוא בע"ה

זמירות לשבת

רבונו העולמים ודעתי כי הגני כדרך לבר כחמרי בוד היוצר. ואם גם אתאמין בעצות ותחבולות וכלי יושבי תבל יעמדו לימיני להושיעני ולהחך נפשי. מבל עזרי עזר ועזרתך אין עזרה וישועה:

אבא שבשמים, אומר לנו אנכי אתיר פני ביום ההוא. אבא רבי נתן אומר: ואפלו בהסתרה שבתוך הסתרה בודאי גם שם נמצא השם ותכרך. גם מאחורי הדברים הקשים העוברים עליך אני עומד:

שיר למעלות אשא עיני אל התרים מאין ובא עזרי: עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ: אל יתן למוט רגלך אל ינום שמך: הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל: ה' צלך על יד ומינך: יומם השמש לא יכסה ורחם בלילה: ה' ישמרך מכל רע ישמר את נפשך: ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם:

ארון עולם אשר מלך. בטרם בל יציר נקרא: לעת נעשה כתפצנו בל. אז מלך שמו נקרא: ואחרי כבלות הכל. לברו ומלך נקרא: והוא הנה והוא הנה. והוא יהיה בתפארה: והוא אתר ואין שני. להמשיכו ולהחבריה:

כלי ראשית בלי תכלית. ולו העו והמשרה: בלי ערך בלי דמיון. בלי שגיו ותמונה: בלי חבור בלי פרוד. גדול בת וגבורה: והוא א-לי ותי גואלי. וצור תכלי ביום ערה: והוא נסר ומנוסר. מנת כוסי ביום אקרא:

והוא רופא והוא מרפא. והוא צופה והוא עזרה: בדרו אפקיר רוחי. בעת אישן ואערה: ועם רוחי גויתי. א-דני לי ולא אירא: במקדשו תגל נפשי. משיחני ושלח קוה: ואז נשיר ושבית קושי. אמן אמן שם הנורא:

משכן שילה

להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

ה"ר
רפאל אנקאווד
מחברו חסיד מרדכי

ה"ר
שראף משה ווישינסקי
האדמו"ר מדרושניסקא

ה"ר
יעקב חיים סופר
בשרי"ת חיים

ה"ר
יחיא בדיחי
מחברו חסיד

ה"ר
יוסף חיים זוננפלד
יבא"ר וירושלים

ה"ר
יעקב איזיק
מחברו חסיד

ה"ר
אברהם איזיק
מחברו חסיד

שידורים חסידים

והיה בעין שתול על פלגי מים אשר פרוו ותן בעתו ועליו לא יבול, וכל אשר יעשה יצליח. והיו למשקש שאסוף ורחקו כל מבלעך וישש עלך אלקוד כמשוש תון על בלה.

והביאותים אל הר קדשי ושמתים בבית הפלתי עוליתיהם וזכיתיהם לרצון על מוכתי כי ביתי בית הפלה יקרא לכל העמים. והיה ביום ההוא ותקע בשופר גדול ובאו האבדים בארץ אשור והגיתיהם בארץ מצרים והשתחו ל'ה' בהר הקדש בירושלים.

ובכן צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלו ותסידים ברנה יגילו. וכן תן כבוד לעמך תחלה ליראך ותקוה טובה לדורשך ופתחון פה למיחלים לך, שמחה לארבע ששון לערך וצמיחת קרן לדור עברך ועריכת נר לכן ישי משתדק במתרה בימינו. והאר עינינו בתורהך, ודבק לבנו במצותיך, ויחד לבכנו לאהבה וליראה את שמך, ולא נבוש ולא נכלם ולא נכשל לעולם ועד.

ואני רבב חסדך אבוא ביתך אשתתה אל תוכל קרשך בראתך, מה פנו אהלך יעקב משכנתך ישראל. ואני נתתי לך שכם אחר על אהך אשר לקחתי מיד האמרי בתרבי ובקשתי. ואתה קדוש יושב תהלות ישראל. ובא לציון גואל וישבי פשע בייעקב נאם ה'. ובאו האבדים בארץ אשור והגיתיהם בארץ מצרים, והשתחו ל'ה' בהר הקדש בירושלים.

ואתה ואתה בקדש של מעלה, ועל ידי זה ישפע שפע רב בכל העולמות ולהקן את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו מכל סיג ופגם. ולשתרנו ולקדשנו בקדשך העליונה, אמן סלה. ואמר ביום ההוא הנה אלקיני זה קוינו לו ויושיענו זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו. ואנחנו עמך ונאן מרעיתך נודה לך לעולם לדור ודור נספר תהלתך.

לעילוי נשמת שלום ציון כהן
בן שרה ז"ל
נלב' ע"י א' טבת
התשע"ט
תנצב"ה

להקדשות ניתן לבנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת אשר אנג'ל קרופינסקי
בן חנה ז"ל
לואיסה פולאקוב
קרופינסקי בת חוה ז"ל
תנצב"ה

להקדשות ניתן לבנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת ליליאן סיבובי
בת רבקה ז"ל
נלב' ע"י תשרי ה'תשמ"ה
תנצב"ה

**דודו עיבד
דודתו את מורד**

**רבי
משה הלברשטאם**
היה מייסד ישיבת חסידי חסידי

**רבי
יצחק יעקב וייס**
בני מייסד ישיבת חסידי חסידי

**רבי
יהודא עבאח**
אבדו השדה חסידי - חסידי

**רבי
יהודא יצחק הלוי**
היה מייסד ישיבת חסידי חסידי

**רבי
יהושע שחרבני**
היה מייסד ישיבת חסידי חסידי

**רבי
חיים שמואלביץ**
היה מייסד ישיבת חסידי חסידי

**רבי
בן ציון קואינקה**
היה מייסד ישיבת חסידי חסידי

המשך יבוא בע"ה

והיכן נמצא מורד ורבי ר'
יעקב בירכז? הלא למורד
אצלו כשיבה במצרים...

הוא יושב בבית המדרש
העליון. נעלה לשם כשת'
תלמידו ורבי יוסף קארד!

ברוך ה' שזכותי לראות את פניך שוב!

מורד ורבי...

נהגת בחכמה כשהחלטת
לכוא אל הארץ.

הלא כך צנתי
המלאך "המגיד"...

שירים חסידים

ותן לנו יצר טוב, לעבדך
כאמת וכפראת וזכאבת.
בצדקך עמוסיד,
תקדש ארון על כל
מעשיך. כי מקדישך
בקדשתך קדשת, נאה
לקדוש פאר מקדושים.
חק וזמן נתן לךם שלא
ישנו את תפקידם, פועל
אמת שפעלתו אמת,
וללכנת אמר שתתחדש.

ופרניו ה' ושבון וכאו ציון
ברנה.
וקו ה' יחליפו כל יעלו
אבר כנשרים, ורועו ולא
יגעו ילכו ולא ייעפו.
וקרב פוורינו מבין העוים
תפוצותינו כנס מורכתי
ארץ.
ושמחת בחגך ... ותיית אד
שמה.
ושגנתם לכניך ורפרת כם
בשבתך בביתך ובלכתך
בדרךך ובשבתך ובקומך.

עליון על כל הארץ.
ותן לך האלקים מטל השמים
ומשמני הארץ ורב דגן ותירש.
ולירושלים עירך ברחמים
תשוב. ותשכן בתוכה כאשר
דברת. ובנה אותה בקרוב
ביומנו כגון עולם. ובסא דוד
בדרך מתרה לתוכה תבין.
וגשגב ה' לבדו ביום ההוא.
ותור יעקב לבדו ויאבק איש
עמו עד עלות השחר.

ותרקתי לכם ברכה עד
כלי די.
ושהר לבנו לעבדך כאמת.
ונדע כל פעול כי אתה פעלתו
וזכין כל יצור כי אתה וצרתו
ויאמר כל אשר נשמה באפו
ה' אלקי ישראל מלך. מלך
מלך מלך - ה' אלקי ישראל
מלך. מלך מלך מלך -
ומלכותו בכל משלת.
ונדעו כי אתה שמך ה' לבדך

**מעבד
שילה**

לעילוי נשמת
**שמוחה בת אברהם
עווד הלוי גמליאל ז"ל**
נלב"ע י"ז אייר ה'תש"ם
תנצב"ה

להקדשות
**ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999**

לעילוי נשמת
משה אוריאל יצחקי ז"ל
בן אוסנת הי"ד
נלב"ע ט"ו ניסן ה'תשמ"ג
תנצב"ה

להקדשות
**ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999**

לעילוי נשמת
דלי בת דוד ותמרה ז"ל
נלב"ע כ"ה טבת ה'תשמ"ב
תנצב"ה

להקדשות
**ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999**

בצל המגפה השחורה

כב העיר החרים את מאניש.
מאז הוא נעלם, ולא ידוע
מה קרה אתו בסוף...

הו-הא!
הו-הא!
האמא נפטרה
והאבא סגדר חלה
בנפש.

מעגנו, בחתנה וכנס סגדר המשגע,
וספרתי לחתן על בנו מאניש שהיה פעם
החתן שלך, והוא היה די מבהל.

תאר לך, אשתי הימה אמורה להתחתן אתו. אביה, חותני ר' משה
נחמן, התכבד להיות סגדר בבית של מאניש הזה. בסעודה
השתכרו מעט אבי התינוק והסגדר וסכמו ביניהם ב'תקיעת כף'
לשדך את ילדיהם בזוא היום. אך אשתי לא הסכימה בשום אופן...

יש לי חשש שזה
הוא! מאניש! זו מלכדת!
הלואי ואני טועה...

לא זוכר בדיוק.
משהו כמו מנחם...
למה?

מה אתה אומר?
הייתי מסקנת ועסקתי אחריו
מעזרת הנשים. הייתי בטוחה
שאני מכירה אותו מהעבר! מה
השם שנכתב בכתבה?

שידורים חסודים

קדש את שמך על מקדשי
שמך, וקדש את שמך
בעולמך, ובישועתך תרום
ותגביה קרננו למעלה,
והושיענו בקרוב למען
שמך.

קרישנו במצותיך ותמן
חלקנו בתורתיך ושבענו
מטובך ושמחנו בישועתך
וטרה לבנו לעבודך באמת.

צנת ישועות ועקב.
ציון הלא תשאלי לשלום
אסורך.
צמאה נפשי לאקים
לא-ל חי מתי אבוא
ואראה פני אלקים.

קול צהלה ורנה. שפתינו
או תרננה. אנא ה' הושיעה
נא. אנא ה' הצליחה נא.

ענבי הגפן בענבי הגפן,
דבר נאה ומתקבל.
עצו עצה ותפר, דברו דבר
ולא יקום, כי עמנו א-ל.
עשה שלום במרומו
הוא ברחמי ויעשה שלום
עלינו, ועל כל עמו ישראל,
ואמרו אמן.
פתח שערי שמים
להפלתנו.
פתחו שערים ויבא גוי
צדיק שמר אמונים.

עוד אבינו חי.
עוד ישמע בערי יהודה
ובהצות ירושלים קול ששון
וקול שמחה קול חתן וקול
כלה. קול מצהלות חתנים
מתפתם ונערים ממשתה
נגינתם.
עורה כבודי עורה הנבל וכנור
אעירה שחר.
עו והדר לבושה ותשחק ליום
אחרון.
על ידי נגונים ומחואות כף
מתמקחין כל הדינים.
עם ישראל חי.

נעלה נעלה, נעלה נעלה, נעלה
לבית המקדש ברנה, נעלה,
ברנה, נשתתה. ברננה, נעלה,
ברננה, נשתתה.
נגיל ונשיש בזאת התורה.
סימן טוב ומוזל טוב והא לנו
ולכל ישראל.
עברו את ה' בשמחה באו
לפניו ברננה.

לעילוי נשמת
יצחק גולן
בן שרה ז"ל
נלב' ע"ד אב
התשפ"ג
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
דניאל אביטל
בן חטיבה ז"ל
נלב' ע"כ א"ל סיון
התשס"ד
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
רוט שושן
בת חביבה ז"ל
נלב' ע"י י"ד טבת
תנצב"ה

משכן שידור

תקציר: אמה של שפרה לוחצת עליה לא לבטל את השדוך עם האורח העשיר. האורח מאיץ בשדוך להקדים את מועד החתונה כמה שנתן ונותן לו סכום נכבד של כסף. רבי שלמה הדן בוחן אן האורח בלמוד אף הוא מתחמק. לאחר כחדש, ביום החתונה, נכנס סגנר השכור. כאשר הוא מביט בפני האורח הוא קורא לו גזלן ורוצח. רבי שלמה הדן מסביר לאורח מה קרה לסגנר.

המשיך יבוא בע"ה

-
דודו עזב
לדאגה את מורדו
-
רבי
שלמה הרשי שטאם
ואדמו"ר מסאבא
-
רבי
שמחה זיסל ברוידיא
ראש ישיבת 'חברון'
-
רבי
שלום יצחק הלוי
דיין מסאבא וישיב
-
רבי
מעודה שריאן
דיין וראש ישיבת 'חברון'
-
רבי
יעקב בירדוגו
מחבט מוסק
-
רבי
יהיא אדאק
מחבט מוסק
-
רבי
יוסף ביטון
מחבט מוסק

שירים חסידים

משחק, במחנה ובוא
ונגל לבנו.
שמעתי שהיו אומרים
אשרי מי שבא לכאן
ותלמודו בידו.

ת

הורת אמת נתן לנו,
ברוך אשר בחר בנו.
הורת ה' תמימה משיבת
נפש, עדות ה' נאמנה
מחיימת פתי.
תחשב טוב והיה טוב.

בגן עדן מקדם.
שמתו את רושלים
וגילו בה כל אהביה
שישו אתה משוש כל
המתאבלים עליה.

שמתם כבנך שלם באור
פניך תבתיקם, וריון
מרושן ביתך ונתי ערניך
תשקם.

שמחנו ה' א-להינו
באלהינו הנביא עבדך,
ובמלכות בית דוד

שומרים הפקר לעירך כל
היום וכל הלילה.
שיר למעלות אשא עיני
אל התרים מאין ובא
עזרי.

שישו ושמחו בשמחת
תורה, ותנו כבוד לתורה
כי טוב סתרה מכל
סודות מלך ומפנינים
יקרה נגיל ונשיש בזאת
התורה כי היא לנו עז
ואורה.

שמת תשמח רעים
האחובים כשמחך ויצירך

ש

שאו שערים ראשכם
והנשאו פתחי עולם, ויבוא
מלך הכבוד.

שבחי רושלים את ה'
הללי אלקיך ציון.
שהחינו וקמנו והגיענו
לזמן הזה.

שומר ישראל שמור
שארית ישראל.

ר

רחמנא רעני לעניי ענינא.
רבי שמעון בן יוחאי אומר:
חס ושלום שתשתבח תורה
מישראל, כי לא תשכח
מפי ויעו.

מעבדן שידלה

לעילוי נשמת
ר' עמרם בן שטרית
בן תמוזיל
נלב"ע ח' סבת התש"פ
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
ר' אליעזר טויטו
בן רחל מסעודה ז"ל
נלב"ע ל' שבט
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
לאה טויטו ז"ל
בת אדל הי"ו
נלב"ע ט"ז ניסן התשפ"ב
תנצב"ה

המלך שלומי ראש וראשון

דוד עיני
דודת אה מדינה

רבי
יצחק בנדר
הגדול שליטת דוד ודודים

רבי
יעקב קצין
הגדול שליטת דוד ודודים

רבי
יעקב אריה גיימן
הגדול שליטת דוד ודודים

רבי
יוסף שלמה טריק
הגדול שליטת דוד ודודים

רבי
יוסף רוט
הגדול שליטת דוד ודודים

רבי
יוסף חטאב
הגדול שליטת דוד ודודים

רבי
יוסף חטאב
הגדול שליטת דוד ודודים

הו! ילדים תמוזים ומתוקים!!!
אנכם גם רוצים ממשקה הפלאים שלי?
שישבו לכם מצד ימין וכן לצאת במרוץ??

אנחנו מממרים...
אנחנו לא ילדים להתעסק...

אנכם לא מבחינים? אנכם מפסידים הזדמנות לצאת! אחרי שתתעוררו מעט וגם תשימו ממשקה הפלאים שלי, אנכם תוכלו לרוץ ולצאת הרבה יותר בקלות!!!

מה אפה אומר?

איזה ממשקה פלאים?
על מה אפה מדבר??

תראו... החברים שלכם כבר הביטו כמה זה ממשקלם...
אכלו לכם, אני אפתח את הממשקה החזק ביותר כדי שתוכלו לצאת...

פמובן, אל תספרו להם שום דבר!!! וקצת!!!

ישעה קלה מאחר יותר...

מה, ילדים תמוזים ומתוקים... כל אחד מקם יקבל פוס ממשקה הפלאים שלי, ואחר כך תוכלו להתעסק בקלות העולות הנפלאות - ולהמשיך במרוץ!!!

כמה זמן יתן עד שיוכל להמשיך לרוץ??

ממשלה כמה רגעים... הנה, שובו שום ליד החברים שלכם...

אני חושב שלכלם כבר נמצאים כאן...
אפשר להביא להם את סם השנה המיוחד שלי...
אף אחד מהם לא יגיע אל הפוד... זה זה זה...

אוי... רגעו אני רואה שעוד שני חברים מגיעים... תכל שמה יפסידו...
תקראו להם להצטרף אליכם!!!

רגע... זה לא ---
זה כן!!! זה בדיק הוא!!! זה מומחה!!!

למה משהו לא מרגיש לי טוב עם הספר הזה?

הי!!! חברים!!!
בא!!!
כדאי לכם!!!

אני לא יודע, אבל אני מפסיק אנכם... גם לי משהו ישמע לא בסדר... אנחנו צריכים להיות זהירים...

יש כאן משהו שמוחלל ממשקה פלאים!!!

שירי היום

קרית ופחיה מושש לערוך, עיר נאמנה, את, למלךך ושרך:
יום אוקרה יעשת רבת צבאך, לך כלתה נפשי לשכן עמךך:
ומי תגני נא אעך כמו יונים, אשק אבךך, ארון עמךך:
לא שקמה נפשי, מיום נדוד רעך, מיום גלות כנים, מבית כנעךך:
נראה בשמחתך, כימי שנות עולם, עת בוא ישועתך, לבנות עמךך:
אפילו תחנני לפני ארון עולם, יקום שערךך, ויבנה כבודךך:
או תשמחי לעד ובשח השב, יורב שלום כבודך, מפל עמךך:

לפילת הרמון, ארמה רתך, כגבה הארמון, גבוהה קומתך.
ומר עם קנמו, ויחונן מביתך, צבחה עיניך, ללבי אסרו:
לעיני חיונים, ארמה עיניך, כמו חוש השנים, דמות שפתותיה.
לויפה עם עונים, יבורך צורית, לבבי ולבבת, באהבת נקשרו:
הקרה שמעתי, וקולת הערב, ערו עפר שחתך, ובלב אש צורב.
וכמת נדמת, וחנה קול ערב, וידוי התאפק, ורחמי נכסרו:
לבנת כספה, מאירת כחמה, מולצת מחר, אלי גבעת רמה.
אני ארבה מחר, הנו לי העלמה, לבבי עם רוחי, בודה נחברו:
הכצלת שרון, ושושנת עמק, נמונת הגרון, עללי התחמק.
ותביא התרון, ללבי הנמק, רסיה הביאו, למבתי ורו:

ובכן שמך ועדך,
כקרב עמך,
המשלשים תמיר,
קדישתך.
דר הכרובים, נא שעה,
שית אנשי קורא
ומתחנן, למול, קרשך:
הנה לך מול, וקרך,
איות שבת, ומהללים
אנו, לתפארתך:
אנא, אנא, אנא ה'
הושיעה נא
אנא, אנא, אנא ה'
הצליחה נא

אודה לך א-י ה',
ואגיד גדלך, נורא
ונשגב, אין ערוך
אלך.
נפשות כרואך,
הצובים אנלך, כולם
יהודין ויכרבו, לשמך:
יושב כרום עולם,
א-י ליה נעלם, אין א-י
אמת בלתיך, ובלי ערך.
דובר צדקות את, וכל
מפעלךך, מושתתורים
גד, תרם, רגלך:

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להצלחת
שמואל וכרמלה
וילדיהם: לידור, ליאור,
וליאם צירקר הי"ו

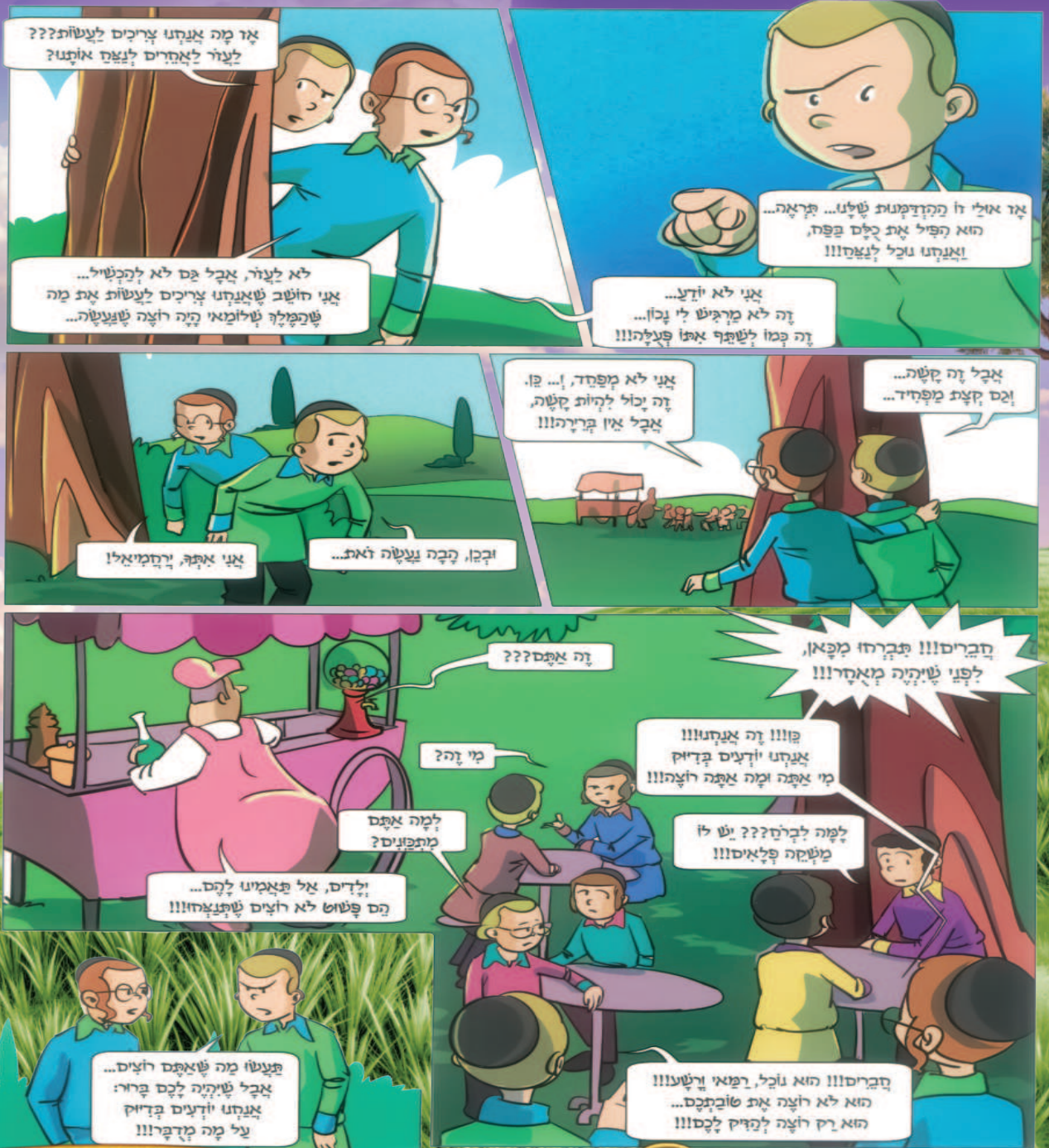
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להצלחה ברוחניות וגשמיות
לילדים: עוז ראונו, אדלה
אהובה, אריאל יעקב, נועם
והלל בני קארין הי"ו
שיעלו מעלה
בעבודת ה'

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

משכן שילוח

תקציר: לאחר שעה קלה, השליח זעיר המימדים שעבר דרך הפתח הצר מצליח לפתח את הדלת מעברו השני של החומה עבור שאר השליחים. כלם מודים לו בתמימות וממשיכים במרוץ. בהמשך הדרך, השליחים מבחינים במכור משמנים עליו המציע להם את מרפלתו לצרף התרענונות. חלק מהשליחים מאמינים לו ומתישבים לאכל מיני מתיקה בתברתו.

המשוח יבוא בש"ה

- דודו עיבד לדאוג את מורדו
- רבי יצחק איזיק וזנובים האדמו"ר מוויזניץ
- רבי יצחק הוברמן החידושי מרעננה
- רבי ישעיהו שרעבי מחסידי חיסון
- רבי מאיר חדש מחסידי חסידי חסידי חסידי
- רבי עזרא הדאיה אב"ד ורמ"ד חסידי חסידי
- רבי פנחס שריובר רידן סריני ורמ"ד חסידי
- רבי טלמה ביוודה מחסידי חסידי

שירי תימן

אלות תן בנלות תסמכני, ובלילה בתוך תיקה מלוני:
 לבוס וינה אני תמיר מוונן, ונתערב תמיר וינה ביני:
 שתי דודים לעופתי ושכרו, והעירו לשכל רעיוני:
 בהיכל בת מלכים תכבודי, ושולחנה מוונן להמוני:
 זמן הפריד לכל רעים ודודים, אבל דודי באהבת וקרני:
 וקשר תן וחסד על גברתי, כמעלי תן וחסד וימשכני:
 מפרשו בענן עבי שחקים, לרעיתי והיא תפיק רצוני:
 שערתי המשים הם קבועים, זכות לאה בבניה תסעוני:
 תעורר אהבת רחל לבנים, בסוד מלכות עשירית תעלני:
 א-להים חיש לעמך ושועה, בעת רצון תפצח את גרוני:
 שלימי לב כרוב שלום תסוכב, בני איש הם קטילת אב המוני:

תחדו עלי שלחן וכוס דודי קרא, זמן שרדינו וכל הנסגלים:
 מבוס ישועות אשמחה ואמרה, אוציא לכל סודי ואשיב שואלים:
 שום טוב למשכילים ברעת ושרה, כי הם עליו יגרים בקראי מושלים:
 כנעים ומירות מנידו אתעוררה, ואני ורעתי ברנה צוחלים:
 בינו ערת קרש בשירה ותן והכלה בחפה נקלים:
 זה יום שמחות לאמה וקרה, כי היא ודודה תן וחסד גולמים:

אהבת תוסה על לבבי נקשרה, ואני בתוך גולה פעמי צוחלים:
 לו יש רשות לי אעלה אתהבחה, תוך שערי ציון אשר הם נתללים:
 שחרית וערבית בת גויים, לבי ורעיוני בחשק נבהלים:

משבח שידלה

- לרפואה שלימה הגוף והנפש למיכל בת שרה הי"ו ויוסי יוסף בן שרה הי"ו
- להקדשות ניתן לבנות למערכת 073-222-4-999
- רפואה שלימה במהרה לחנה בת שרה הי"ו
- להקדשות ניתן לבנות למערכת 073-222-4-999
- לרפואת אלירן בן איריס מלכה הי"ו

ספורי צדיקים ואגדות חז"ל לפני השנה

כך הוא הפעם

למוצאי שבת

להכניס את הפעם אל תוך הקפסה הזאת למשך שעתים... בזמן זה אני שוכח מכל מה שהיה! רק פעבר שעתים אני פותח את הקפסה ובדק אם אכן הייתי צריך לכעס על המקרה או לא. וכך אני מצליח להתגבר על מדת הפעם!

כך הוא הפעם - כשמיניחים אותו, לאחר זמן הוא מתקרר. נשתדל גם אנחנו לא לפעל מיד בשעת הפעם. נעצר, נחשב על הדברים, ובכך נוכל למנע הרבה מריבות ופכוחים, ולהרבות שלום בין החברים!

ועכשיו כלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! אל מלך נאמן, שמע ישראל...

לילה טוב, ילדים חביבים! לפעמים קורה שמישהו אומר או עושה משהו שעלול להכעיס אותנו. ומה אנחנו עושים כשאנחנו כועסים? בואו ונשמע ספור:

לרבי נפתלי צבי מרופשיץ זצ"ל הייתה קפסת טבק ריקה. הוא היה מחזיק אותה תמיד בין אצבעותיו, והיה פותח וסוגר אותה הרבה פעמים. פעם שאל אחד מחסידיו: "תורה היא וללמד אני צריך: מדוע צריך הרבי קפסה ריקנית זו?"

השיב לו הרבי: "בכל זמן שמתעוררת בי מדת הפעם על איזה דבר, אני ממחר

ישד ואמת - חשוו באמת

ליום ראשון

תלמידיו, ואמר אליו: "החזר נא לי עכשו את מאה דינרי הזהב שהפקדתי בידך. אני זקוק להם". הביט בו בר תלמידיו בתמהון וקרא: "מה אתה שוח? כבר החזרתי לך את מה שמסרת בידו!" האיש לא האמין למשמע אגזיו. לא עלה על דעתו כלל שבר תלמידיו עלול לרמות אותו ולהכחיש זאת. הוא צעק בבהלה: "לא היו דברים מעולם! לא החזרת לי כלום! בוא אתי לבית הדין והשבע לני נראה אם תעז לעשות זאת". "טוב, אבוא ברצוני!" ענה בר תלמידיו בקר רוח.

אז רץ המפקיד המאכזב לבית הדין, לתבע אותו. עדיו לא האמין שאיש שנחשב מכבד וישר יסכים להשבע לשקר, ועדין קנה שברגע האחרון יעדיף להחזיר לו את כספו. אך בר תלמידיו כלל לא חשב

לילה טוב, ילדים יקרים! אתם בודאי כבר יודעים כמה חשוב לנהג בישר ולדבק באמת. בואו ונשמע ספור על כך:

מעשה שהיה באדם אחד שהיו לו מאה דינרי זהב. הוא חשש להחזיק את הכסף אצלו בבית, וכדי שלא יגנבו אותו - הלך והפקיד אותו בידי אדם ושמו 'בר תלמידיו'. בעל הדינרים חשב שבר תלמידיו הוא איש הגון ונאמן, וכך אמר לו: "אנא, שמר את הדינרים שלי אצלך עד שאבוא לקחתם, כי אין אצלי מקום בטוח". הסכים בר תלמידיו, והאיש מסר לו את אוצרו והלך הביתה בלב שקט.

פעבר זמן מה חזר האיש שהפקיד את זהבו בידי בר

ואהבה את יי א-להיה בכל לבבך ובכח נפשך ובכל מאדך: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך: ושוננתם לבניו ודברתם כם בשבתם בביתך ובכלתך בדרך ובשכרך ובקומך: וקשרתם לאות על ידה והיו קטטפת בין עיניך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך:

והיה אם-שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ויעברו בכל לבבכם ובכח נפשכם: ונתתי מטר-ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנה ומירשה ויצהרה: ונתתי עשב בשדה לבהמתך ואכלת ושבעת: השמרו לכם כן יפתח לבבכם וסרתם ועברתם אלהים אחרים

ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, המפיל בכלי שנה על עיני ותנומה על עפעפי ומאיר לאישון בת עין. יהי רצון מלפניך יי א-להי וא-להי אבותי, שתשכנכי שלום ותעמידני לחיים טובים ולשלום ותחלקני בתורתך, ותרגילני לדבר מצוה ולא תרגילני לדבר עברה. ולא תביאני לידי חטא ולא לידי נסיון ולא לידי כיוון. וישלש בי יצר הטוב ולא ישלש בי יצר הרע. ותצילני מיצר הרע ומחולקים רעים ולא יבהילוני חלומות רעים והרהורים רעים ותחא מטתי שלמה לפניך והאר עיני כן אישון המות.

ברוך אתה יי המאיר לעולם כלו בכבודו.

שמע ישראל, יי א-להינו, יי אחד:

(בלחש) ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

קריאת שמע שעל המיטה

לשם יחזיק קדשא בריך הוא ושכינתו, ברחילו ורחימו, ורחימו ורחילו, ליתרא שם אות' ו' ואת' ה' בשם אות' ו' ואת' ה' ביהודא שלים בשם כל ישראל. תריני מקבל עלי א-להותו יתברך ואהבתו ויראתו, והריני ירא ממנו כניו דאיהו רב ושליט על כלא. וכלא קמיה כלא. והריני ממליכו על כל אבר ואבר וניד וניד מרמ"ח אברים ושם"ה גידים של גופי ונפשי, רוחי ונשמותי מלכות נמורה ושלמה, ותריני עבד לך יתברך. והוא ברחמי וימני לעבדו כלבב שלם ונפש חפה, אמן כן יהי רצון:

- את המילים המוקטנות אין לומר בשבתות וימים טובים -

ברבנו של עולם תריני מוחל וסולח לכל מי שהכעיס והקניט אותי או שתטא כנגדי. בין בגופי בין בממוני בין בכבודי בין בכל אשר לי. בין באנס בין ברצון בין בשונג בין במוזד בין בדבור בין במעשה. בין בגלגול זה בין בגלגול אחר לכל פר ישראל ולא יענש שום אדם בספתי. יהי רצון מלפני יי א-להי וא-להי אבותי שלא אחטא עוד. ומה שהטאתי לפני מחוק רחמי הרבים אכל לא על יי וסוריו וחולאים רעים יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך, יי צורי ונאלי:

שמע האיש המרמה וחמתו בערה. בחצפה פזאת נשבע הוא לשקר, ועוד עליו להחזיק לו את מקלו, שכבד הרבה יותר מקנה רגילו! בכעסו על השקר המחצף, השליך את הקנה בכח לארץ. מכח הנפילה נפתחו הסתימות שבקצוות, והדינרים שבתוך הקנה התגלגלו החוצה והתפזרו. המפקיד מהר ללקט אותם, ובר תלמיון, שערמתו התגלתה לעיני הדינים, קרא: "לקט! את שלך אתה מלקט!" כך נודע לדינים שאדם זה רק מתחזה לאדם הגון, אבל באמת אינו כזה.

אנחנו, ילדים, נזהר שלא להעלות על פינו דבר שבועה, כי זהו דבר חמור ביותר. נזכר שה' יתברך יודע את כל מעשינו ומחשבותינו, ונשתדל תמיד להתנהג בישר ובכבוד זה לזה.

ועכשו כלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! איל מלך נאמן, שמע ישראל...

להחזיר את הפקדון. אמןם רצה להמנע משבועת שקר, אבל גם רצה לזכות במאה הדינרים. לכן התחכם בערמה: לקח קנה עבה, כזה שמשתמשים בו כמקל הליכה, הוציא ממנו את החלק הרך הפנימי, הכניס בתוכו את מאה דינרי הזהב וסתם את שני החורים ביום המשפט הלך לבית הדין כשהוא נשען על הקנה שבו הכניס את הדינרים. כשעמדו לפני הדינים, השמיע המפקיד את טענותיו ודרש להשביע את בר תלמיון שלא לקח לעצמו את הפקדון, כפי שהוא טוען. בר תלמיון לא היה נבוך כלל. הוא הושיט את הקנה לבעל דינו ובקש באדיבות: "אנא, החזק קנה זה בידך בזמן שאני אשבע!" המפקיד ידע שעל בר תלמיון להחזיק בידו ספר תורה בשעת השבועה. לכן לא סרב ונטל את הקנה ממנו. עכשו יכול היה בר תלמיון להשבע באמת שהחזיר את הפקדון, כי הרי מסר את כל האוצר שבתוך הקנה לידי המפקיד, בלי שיודע. לכן לא הסס ונשבע בשם ה': "כל מה שמסרת ביד, כבר החזרתי לידך!"

דועה נאמן

ליום שני

לחוד, ולעזים החזקים והצעירים לחוד.

השכם בבקר קם דוד, ופתח את מכלאת הגדיים. בראשונה יצאו הגדיים הקטנים בשמחה, אצו רצו מהר ולחכו בלשונותיהם הקטנות את קצות העשב הרפים והמתוקים עד ששבעו. אחר כך הוציא את התישים והעזים, והם אכלו את העשב הבינוני, שאינו רך ביותר ואינו קשה ביותר. ולבסוף פתח דוד את מכלאת העזים החזקות והצעירות. להן נשארו העשבים הקשים והשרשים, אבל בשניהם החזקות יכלו ללעס גם את אלה. וכך שבעו כלם ואיש לא דחק את רעהו.

ראה זאת הקדוש ברוך הוא ואמר: "מי שיודע לרעות את הצאן איש לפי רוחו, יבוא וירעה את צאני - בני ישראל!" לכן בחר ה' בדוד להיות מלך על כל ישראל! הוא ידע לראות כל אחד ולהבין מה הוא זקוק לפי כחו

גם אנחנו, ילדים, נשתדל לשים לב לחברים הסובבים אותנו, לבני המשפחה ולשכנים. כל מעשה קטן וטוב, חיוך והארת פנים - מועילים ומסייעים, ונחת רוח להם עושים!

ועכשו כלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! איל מלך נאמן, שמע ישראל...

לילה טוב, ילדים נפלאים! מי מתאים להיות מנהיג ומלך? מי שהוא יותר חזק, גבוה או חכם? מי שיש לו יותר כסף? את התשובה לכך נגלה בספור הבא:

כאשר דוד מלך ישראל היה עדין ילד, היה רועה את צאן אביו. בכל יום היה יוצא עם העזים והכבשים למדבר, כדי שלא ילכו לרעות בשדות של אנשים אחרים. דוד ראה שהעזים הגדולות והחזקות דוחקות הצדה את החלשות והקטנות, והן אוכלות את כל העשב הרך והטוב. אולם את העשב הקשה שנשאר - אין העזים הקטנות יכולות לאכל

חשב דוד בלבו: "לא יפה עושות העזים הללו. את העשב הרך הן צריכות להשאיר לגדיים הקטנים, שעוד אין להם שנים חזקות. העזים הגדולות והחזקות יכולות לאכל את העשב הקשה." מה עשה? בנה גדרות ועשה מקום לגדיים לחוד, לתישים ולעזים הגדולים

יברכה יי וישמרה:

יאר יי פניו אליה ויחנה:

ישא יי פניו אליה וישם לה שלום:

ישב בסתר עליו, בצל ש-די יתלונן: אמר ליי מחסי ומצודתי, א-להי אבטח בו: כי הוא יצילך מפח יקושי מדבר הוות: באכרתו יסוף לך ותחת כנפיו תחסה, צנה וסתררה אמתו: לא תירא מפחד קיילה, מחץ יעוף יומם: מדבר באפל ילדך, מקטב ישוד צהרים: יפל מצדך אלף ורובה מימינה, אליה לא יגש: רק בעיניה תביט, ושלמת רשעים תראה: כי אמה יי מחסיה:

לדרתם ונתנו על ציצת הכנה פתיל תכלת: והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את-כף מצות יי ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לכבכם ואחרי עיניכם אשר אתם ונים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את-כף מצותי והייתם קדשים לא-להיכם: אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: (חזור ואומר) יי א-להיכם אמת.

יעזרו חסידים בכבוד, ירננו על משכבותם: רוממות א-ל בגרונם, והרב פיפיות בידם:

הנה משתו שלשמה ששים גברים סביב לה, מוגבי ישראל: בלם אחו חרב מלמי מלהמה, איש חרבו על ירכו מפחד בקילות: (חזור מפסוק "הנה משתו" שלוש פעמים)

והשתחיתם להם: (בלחש) ותרה (צעור) אף-יי בכם ועצר את-השמים ולא-יהיה מטר והארמה לא תתן את-יבוליה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם: (עו כאן בלחש) ושמתם את דברי אלה על-לבבכם ועל-נפשכם וקשרתם אתם לאות על-ידיכם והיו לטוטפת בין עיניכם: ולמדתם אתם את בניכם דברו עם בשבתך בביתך ובכלתך בררך ובשכבה ובקומך: וכתבתם על-מזוזות ביתך ובשעריך: למען ירבו ימיכם וימי בניכם על הארמה אשר נשבע יי לאבתים לתת להם פימי השמים על-הארץ:

ויאמר יי אל-משה לאמר: דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על-כנפי בגדיהם

לילה טוב, ילדים מתוקים! כמה חשוב לשמר על לשון נקייה ולא לדבר דבורים אסורים! בואו ונשמע ספור:

עוד מילדותו, הקפיד ה'בבא סאלי' - רבי ישראל אביחצירא זצ"ל, לשמר את לשונו מדבורים אסורים ודברי קטרוג על עם ישראל. כיצד הגיע להנהגה זו? הכל קרה בזכות מעשה שארע לו:

בילדותו, בהיותו כבן עשר שנים, שחק בחברת חבריו, ילדים בני גילו. כעבר זמן קצר התפתחה ביניהם מריבה כדרכם של ילדים. התנהגותם של כמה מן הילדים שגרמו לקטטה, הכעיסה את ישראל הקטן. הוא יסר אותם בדברי תוכחה, וכמעט הענישם גם בשבט פיו, להטיל עליהם קללה חלילה.

מאחר יותר ספר ה'בבא סאלי' לאביו את קורותיו, ואביו מצא הזדמנות

טובה להדריך את בנו בענין מעלת שמירת הפה וכח הדבור של האדם, וכך אמר לו: "דע לה, יכול האדם להשתמש בפיו לשבט או לחסד, וגדול הכח שיש בפה. עליך להשמר מכל משמר שלא להוציא חלילה דבר קללה מפיך על שום יהודי. עתיד אתה להיות גם מנהיג עדה בישראל, ומי ששומר את פיו שלא לדבר דבורים אסורים - מתקמות ברכותיו ועושות רשם בשמים!"

מאז שמר ה'בבא סאלי' על פיו מכל משמר. כל מה שיצא מפיו היה רק בקדשה, והתקיימה בו הבטחתו של אביו: כל ברכותיו לא שבו ריקם!

גם אנחנו, ילדים, נשתדל לדבר רק דבורים טובים בפה שלנו, ונתרחק מאוד מכל דבור שאינו טוב, כי זה חשוב מאוד! ועכשיו כלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! אל מלך נאמן, שמע ישראל...

לילה טוב, ילדים צדיקים! כאשר צדיק נזהר בכבוד ה' ומשתדל להזהר בקיום המצוות ולא להכשל, ה' עוזר ומסיע לו. בואו ונשמע ספור:

באחתו של הגביר רבי זאב, תכונה והמלה רבה. המשרתים עסקו בנקיון הבית ובסדורו, ובמטבח עסקה אשת רבי זאב בבשול עם שאר הטבחיות. ריח התבשילים התפשט ברחבי הבית. מנהל משק הבית גם הוא לא ישב בחבוק ידים, והעלה מהמרתף חביות יין עתיקות שנשמרו במיחד למים מיוחדים שפאלה.

רבי זאב התהלך בביתו כשחיוך נסוף על שפתיו. וכי דבר פשוט הוא - הרהר לעצמו, לארח את הצדיק רבי שלמה למשך שבועים ימים! בעודו

מהרהר, מהר לחדר האורחים כדי לפקח על העבודה ולראות אם הכל כבר מסדור לקראת בואו של האורח.

כשהגיע הרב, הכניס אותו רבי זאב הגביר לחדר המיעד, הגיש לפניו ממיטב המעדנים, ובכוס מיוחדת מנח לו מהיין המיוחד אשר במרתפו. לאחר קבלת הפנים, הציע לרבו לנוח מעמל הדרך הארוכה.

אחר הצהריים, יצא רבי שלמה הצדיק החוצה, לטיל מעט. הוא הלך שקוע בשרעפיו, ולא שם לב שהתרחק מהחצר ויצא אל הכרם. הוא נעצר לרגע, הביט סביבו ופנה לשוב לבית, אך לפתע חורו פניו. רבי שלמה שם לב כי צמוד לכרם משתרע שדה תבואה, אשר גדר מקיפה אותו. פתח פתוח היה בו, דרכו היו עוברים הפועלים

כשבתות ובימים שלא אומרים בהם תחנון (ראה מצוה בעמוד 2) - לא אומרים וידוי.

אנא יי א-להינו וא-להי אבותינו. תבא לפניך תפלתנו. ואל תתעלם מלכנו מתחנונו. שאין אנחנו עוי פנים וקשה ערף לומר לפניך יי א-להינו וא-להי אבותינו צדיקים אנהנו ולא טאנו. אבל טאנו. עוינו. פשענו. אנהנו ואבותינו ואנשי ביתנו: אשמנו. בנרנו. גזלנו. דברנו רפי ולשון הרע. העוינו. והרשענו. ודנו. המסנו. טפלו שקר ומרמה. יעצנו עצות רעות. כזבנו. כעסנו. לצנו. מרדנו. מרינו ודברנו. נאצנו. נאפנו. סרנו. עוינו. פשענו. פגמנו. צרנו. צערנו אב ואם. קשינו ערף. רשענו. שחתנו. תעבנו. תעינו ותענתנו. וסרנו ממצותיך וממשפטיה הטובים ולא שוה לנו. ואתה צדיק עם כל הבא עלינו. כי אמת עשית. ואנחנו הרשענו:

יש לקרוא את הנוסח המלא של "אנא בכח" כולו מידי ילדה, ולאחר מכן לחזור על הפסוק של אותו יום 3 פעמים. שימו לב, יום ראשון בלילה נחשב כיום שני, יום שני בלילה נחשב כיום שלישי וכן הלאה.

שבע ברכות

בסעודת חתן וכלה מברכים שבע ברכות לפני מית' מורא פרי הנפץ. ומבנה ארי ישראל לקחת שתי כוסות, אחת לברכת המזון ואחת לברכת ימים טובים, ואחרי שסיימו לברך כוסות המזון, אוט מברך מורא פרי הנפץ אלא מתחיל השני לברך על הכוס שבדיו 'שהחיל ברא לבבדו' עד סוף שבע הברכות, ואחרי כן מברך הראשון מורא פרי הנפץ ומכוון להוציא את השומעים, ומועמים.

ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, שהכל ברא לכבודו;
ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, יוצר האדם;
ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, אשר יצר את האדם בצלמו, בצלם דמות תבניתו, והתקין לו ממנו בנין עדי-עדי. ברוך אתה יי יוצר האדם;
שש תשיש ותגל עקרה מקבוי גנייה לתוכה במהרה בשמחה. ברוך אתה יי משמח ציון בבנייה;

יום ראשון (לקרוא במוצ"ש) אנא בכח, גרלת זמינה, תתיר צרותיך. (אבי"ג"ר"ץ)
יום שני (לקרוא בראשון בלילה) קבל רנת, עמך. שובנו, טרחנו ונרא. (מר"ע ש"ו)
יום שלישי (לקרוא בשני בלילה) נא נבור, הוישי יחודך, נכבתי שמרם. (גמ"ד יב"ש)
יום רביעי (לקרוא בשלישי בלילה) פרנס טהרם, רחמי צדקתך, תמיד נמלם. (בט"ב ש"ו)
יום חמישי (לקרוא ברביעי בלילה) חסין קדוש, כרב טובך, נהל עדתך. (חמ"ב ש"ו)
יום שישי (לקרוא בחמישי בלילה) יחיד גאה, לעמך פנה, זוכרי קדשתך. (יב"ב ש"ו)
יום שבת (לקרוא בששי בלילה) שועתנו קבל, ושמע צעקתנו, יודע מעלמות. (שק"ו צ"ה)
(בלחש) ברוך, שם כבוד מלכותך, לעולם ועד.
אתה תקום תרחם ציון, פי עת לחננה כי אני מועד;
ברוך אפקיר רוחי, פדיתה אותי יי א-ל אמת;

שמת תשמת רעים אהובים בשמחה יצירה פנו ערו מקדם. ברוך אתה יי, משמח חתן וכלה;
ברוך אתה יי, א-להינו מלך העולם, אשר ברא ששון ושמחה, חתן וכלה, גילה רנה דיצה וחדוה, אהבה ואחוה, שלום ורעות, מהרה יי א-להינו ישמע בערי יחודה ובהוצות ירושלים, קול ששון וקול מצלה, קול מצהלות חתנים מחפתם, ונערים ממשחת ננינתם, ברוך אתה יי, משמח חתן עם הכלה;
המזמור שבדיו כוס ברכת המזון, אמור: סברי מרנן (עושים) לחיים.
ברוך אתה יי, א-להינו מלך העולם, בורא פרי הנפץ;

משדה אחד לשני. ראה זאת רבי שלמה ונעצר על מקומו: "חשש לאסור פלאים", לחש לשמשו שפא בעקבותיו. "אמש שתיתי בבית הגביר יין, ומי יודע איזה יין שתיתי".

כששמע זאת שמשו נחרד אף הוא, אף לאחר מכן חשב: כיצד יכול להיות הדבר? הרי אין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה לידי צדיק! חזר השמש עם הרב אל הבית, רץ אל הגביר וספר לו על התרשמותם לטובה מפרמו הגדול. תוך כדי שיחה, שאל אותו כיצד אפשר להכנס לשדה התבואה הסמוך לפרם. רבי זאב הגביר הסביר לשמשו של רבו כי כדי להכנס לשדה התבואה צריך להקיף את כל השדה ולהכנס בצד השני, ואין אפשרות כלל להכנס דרך פרמו מחשש לאסור פלאים. ספר השמש לגביר על הפרצה שעשו פועליו בלי ידיעתו וללא הסכמתו בין פרמו לשדה התבואה. כששמע זאת הגביר פרץ בבכי

מר על שנכשל באסור פלאים ואף הכשיל את רבו. הרב התעדכן בכל הפרטים שנודעו מהגביר, והבין מיד כי תלמידו רבי זאב לא ידע כלל על הפרצה והיא נעשתה ללא הסכמתו. הרבי הרגיע את תלמידו, והזכיר לו שפלאים אינם אסורים באכילה ובהנאה כשהם נעשה ללא רצון הבעלים, ללא ידיעתו על קיומם. ומכיון שהוא לא ידע על כך, כיון שהפועלים עשו זאת ללא ידיעתו ונגד רצונו, הרי אין זה כלל פלאים!

כמה טוב שיש לנו צדיקים שפאלה, ושה' יתברך תמיד שומר את רגליהם שלא יפלו באף אסור!

ועכשו כלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! אל מלך נאמן, שמע ישראל...

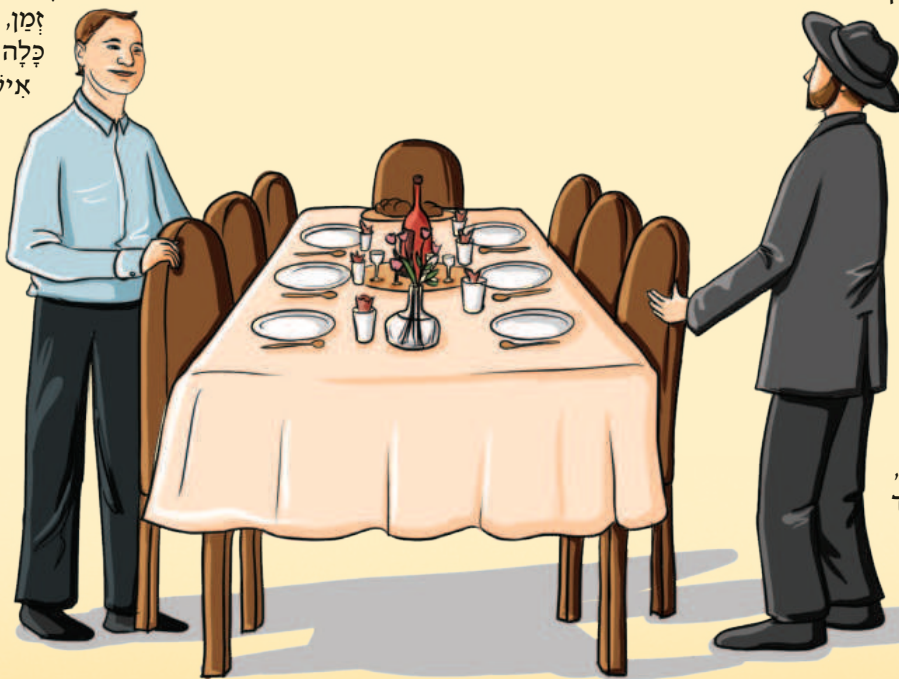
אין תפלה ששנה ריקם

ליום המישי

לילה טוב, ילדים אהובים! דעו לכם, שכל תפלה שלכם מקבלת וחשובה מאוד בשמים! תפלה תמיד פועלת! בואו ונשמע ספור:

מעשה בבחור אחד מישיבה בבני ברק, שפגש בבחור שאינו שומר תורה ומצוות, מאחד הקבוצים. יום ששי אחד הזמין הבחור ישיבה את הבחור מהקבוץ לבוא להתארח בביתו בשבת, והבחור אכן הסכים. בשבת בבקר אמר הבחור ישיבה לבחור הקבוצניק: "אני הולך להתפלל, תרצה לבוא איתי?" השיב לו הקבוצניק: "אמנם איני יודע מה זו תפלה, אבל אם אתה מבקש ממני - אלה הגיע שוב הקבוצניק לשבות אצלו, ומעצמו כבר אמר שברצונו להתפלל. ואכן, לאט לאט החל לחזר בתשובה.

אביו של הבחור מהקבוץ ראה שבנו חוזר בתשובה, וכעס מאוד. בילדותו, למד האב ביחד עם מרן החזון

איש זצ"ל בתלמוד תורה, אולם כשגדל - גבר עליו יצרו והוא התרחק מדרך הישר. קעת הלק אל החזון איש וטען: "החברה שלך גנבו את בני!" השיב לו החזון איש: "כשגונבים ילד - הולכים למשטרה!" אמר לו האב: "אני יכול לטפל בזה בעצמי, בלי המשטרה!" אמר לו החזון איש: "אז תפלו!"

אז אמר האב בכעס לחזון איש: "אתה יודע כמה דמעות אבא שלי שפך עלי שאשאר צדיק וזה לא עזר לו? גם לכם זה לא יעזור!" ואז קפץ מרו החזון איש ואמר: "דמעות אינן הולכות לריק. אם זה לא עזר לבן, זה יעזר לנכד!" לאחר

זמן, התארכ בעל התשובה עם פלה כדגמתו, והזמין את החזון איש לחתונה. הבן הזמין גם את אביו וכבד אותו מאוד, ובסופו של דבר חזר גם האב בתשובה שלמה!

תפלה היא הנשק שלנו! אין תפלה ששנה ריקם - היום, מחר, או לאחר שנים רבות, אבל היא בודאי תפעל! נשתדל תמיד להתפלל מכל הלב ונזכה שיתגשמו כל משאלות לבנו לטובה ולברכה.

ועכשו כלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! אל מלך נאמן, שמע ישראל...

ושמחנו בבנינה, ונברכה עליה בקדשה ובטהרה.

בשבת: ריזה ותחליצנו מיום השבת הזה. בראש חודש: וזכרנו למוקד ביום ראש החודש הזה. בראש השנה: וזכרנו למוקד ביום הקדוש הזה.

כי אתה טוב ומטיב לכל, ונזרחה לך יי אלהינו על הארץ ועל אבא מוטות. את שתי יי: פירות שמחת המינים. המותיה ועל הכלכלה. פרי הגפן. פירות. של ארץ ישראל. פרותיה. מותיה ועל כלכלתה. פרי גפנה.

ברוך אתה יי על הארץ ועל

אבא מוטות המותיה. את שתי יי פרי הגפן. פירות שמחת המינים הפרות. של ארץ ישראל מותיה. של ארץ ישראל פרי גפנה. פרותיה.

ברכת בורא נפשות

לאחר האכילה - על פרות הארץ (חיי מים), על פירות הארץ, ועל דבר שאין נודעו מן הארץ, אם אבא בית כבד אכילת פרי (4 דקות, ו' א"א 8 דקות), או שנת הריבית בבית איתן (חיי מן חיון) מבודד:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, בורא נפשות רבות, וחסונו על כל מה שבראת, להחיות בהם נפש כל חי, ברוך מי העולמים.

ברכה מעין שלוש

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם,

אבא מוטות יאמר: על המותיה ועל הכלכלה

אב שתי יי אמר: על הגפן ועל פרי הגפן

אב אכל פירות שמחת המינים יאמר: על הגפן ועל פרי הגפן

ועל תנובת השדה, ועל ארץ המדבר, טובה ורחבה, שרצית והנחת לאבותינו, לאבות מפוריה, ולשבוע מטובה.

רחם יי אלהינו:

(א) עלינו,

(ב) ועל ישראל עמך,

(ג) ועל ירושלים עירך,

(ד) ועל הר ציון משכן כבודך,

(ה) ועל מזבחתך,

(ו) ועל היכלך,

ובנה ירושלים עיר הקדש, במהרה בימינו, והעלנו לתוכה,

היוצא לדרך, ושוהה בנסיעתו מחוץ לעיר שעה וחמישית (72 דקות) אומר תפילה זו בשם ומלכות, אך אם שהה בנסיעתו מחוץ לעיר פחות מכך לא יברך בשם ומלכות. ברכה זו מברך לאחר שיצא מהעיר

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתוליקנו לשלום, ותציעינו למחוז לשלום, ותדריכנו לשלום, ותגיענו למחוז חפצנו לשלום, (אם חוזר בו ביום מוסף: (ותחזירנו לשלום), ותצילנו מכף כל אויב ואורב בדרך, ותשלח ברכה כמנעשי ידינו, ותתננו לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואינו, ותשמע קול תחנונינו. כי אל שומע תפלה ותחנון אתה. ברוך אתה יי שומע תפלה:

מאיר דייל

מאיר גואט | מאיר גואט

"מלך יקר, אתה משלים כסף לרמב"ם בשביל כלום!"

שלום לכם ילדים צדיקים!

בטח שמעתם על הרמב"ם, הלא הוא רבי משה בן מימון. איזה צדיק עצום הוא היה! כל כך גדול עד שקראו לו "הנשר הגדול". הוא ממש ידע את כל התורה כלה. מדהים, נכון?

אבל הרמב"ם לא רק היה תלמיד חכם אדיר, הוא גם שמש כרופא של מלך מצרים! תארו לעצמכם, המלך בחר ביהודי להיות הרופא האישי שלו. הרופא של המלך - אתם מבינים איזה דבר זה?

אבל אתם יכולים לנחש מה קרה... כל השרים בארמון התקנאו נורא. הם ממש לא אהבו שיהודי קרוב כל כך למלך.

אז יום אחד הם באו למלך ואמרו

לו: "מלך יקר, אתה סתם משלם המון כסף לרמב"ם בשביל כלום! הרי אתה אף פעם לא חולה, אתה בריא כמו שור!" מה אתם חושבים, הם צודקים או סתם מקנאים?

אז המלך ספר את זה לרמב"ם, ומה אתם חושבים שהוא ענה? הרמב"ם הסביר למלך שבזכות העצות הטובות

בדיחות

"תציר בית", בקש הפסיכולוג מהמטפל והגיש לו דף. המטפל ציר בית קטן בפנת הדף. "למה דוקא בפנת?" שאל הפסיכולוג. המטפל: "אה כי הבתים במקור - מה זה יקרים..."

האבה לשלחן שבת

הנחת תבשילים במקור

מתר לכתחלה להניח בתוך המקור כלי עם תבשיל בשרי ליד כלי עם תבשיל חלבי, ואין לחוש שמא יפל מהתבשיל הבשרי לתבשיל החלבי, או להפך. ומכל מקום נכון וראוי שהכלים שבתוך המקור יהיו מכסים. לכתחלה צריך להזהר שלא להניח במדפים העליונים שבמקור שקיות חלב וכדומה, כאשר יש מתחת למדף מאכלי בשר, כיון שפעמים מצוי שמזיזים את המאכלים או סוגרים את דלת המקור ונשפך חלב לתוך הבשר.

ניתן להשיג את ספרי הבדיחות במספר - 052-4770297 להאזנה למאות שיעורים לילדים, פרשת שבוע וסיפורי צדיקים חפשו: "מאיר גואטה - מתוקים מדבש"

סיפור שבועי בהמשכים

יהודה צ'יק

אמונה ובטחון

ארבעה בארבע? לא כשמושיקו מצטרף!

בפרק הקודם: אורי ודודי החליטו לספר לשלומי, נחום וכמוכן גם למוישי - על הצירוף בלב היער. בני החבורה צריכים להפגש ולתכנן את הצעדים הבאים. מי בפנים?

"אז נפגש שם בארבע", סכם שלומי את המפגש והכריז "ארבעה בארבע" - חידוד לשוני שרמז לכך שארבעה ילדים נפגשים בשעה ארבע אחר הצהריים.

"סליחה, חמשה בארבע", נשמע שוב קולו של מוישי שנהג להגיע לכל מקום עם נחום אחיו הגדול.

שקט מתוח השתרר, אורי, דודי ושלומי הביטו על הילד בן השש ותמיהו במה יוכל לתרם לחבורה.

מוישי פלט לעצמו דרך בין הגדולים כשהוא דוחף קלות את אחיו, נעמד במרכז המעגל והביט לתוך עיניהם של הגדולים במבט מתחנן.

"מוישי ילד חכם, אני חושב שאם נצטרף אותו אלינו, רק נרויח מכך", אמר נחום.

"אם כן, התקבלת", פסק דודי וסגר את העניין. "להתראות בצירי", סכמו החמשה בבת אחת.

ילדים אתם במתח... ופגש בשבע הבא...

חבורת הכתר מנצחים את הקורונה

© כל הזכויות שמורות

המאבק של חני / חני פרי

מקלוני קנמון

מתכונים שילדים יכולים להכין לבד

אפן ההכנה:

- הדליקו את התנור על חם של 200 מעלות צלזיוס. זכרו, התנור הופך לחם מאוד, אז המשיכו בזריזות.
- בזמן שהתנור מתחמם, פרסו את בצק המלאווח על משטח עבודה נקי. בעזרת ספון חדה (ורק תחת השגחת מבקר), חתכו את הבצק לרצועות ברחב של כ-2 סנטימטר.
- בקעריית קטנה, ערבבו היטב את הסקר והקנמון.
- פזרו את תערובת הסקר והקנמון על פני כל רצועת בצק.
- גלגלו כל רצועה בעדינות לצורת ספירלה קטנה, והניחו את הספירלות בתבנית האפיה.
- הכניסו בזריזות את התבנית לתנור. אפית המקלוניס אורכת בין 15 ל-20 דקות, עד שהם משחיימים מעט ומתרככים.
- כשהאפיה מסתיימת, אל תמהרו! תנו למקלוניס להתקרר קצת לפני שתוציאו אותם. אחרי כחמש דקות, הוציאו את התבנית בזריזות. המקלוניס עדין חמים. ועכשו - אפשו לאכל!

מצרכים:

- 1 חבילה של בצק מלאווח
- 2 כפיות סקר
- 1 כפית קנמון טחון
- תבנית אפיה

הכותבת הנה ילדה בת 12

יום את דים

לבני זבנות 12 עד 5

כסוק מההפסדה

תנו ססוק: יש לכם רעיון מה הציור מהאזן ולחו לנו לחייל

"שְׂרָפִים אֲמַדִּים מֵאֵל לֹא עָשׂוּ כְּנֻפִים עַל כְּנֻפִים לְאֹחֵי הַשָּׁמַיִם יְכַסֶּה בְּיָדוֹ וְהַשָּׁמַיִם יֹאמְרוּ" וְהַשָּׁמַיִם יְכַסֶּה רִגְלָיו וְהַשָּׁמַיִם יֹאמְרוּ"

הדבר הכי מפתח בעולם: לסיום ארוחה בשרית... ולשמע "הפיצה הגיעה!"

הבעל שם טוב צחק - אבל אף אחד לא הבין למה

שלום לכם ילדים מתוקים!

לפני שנים רבות, חי הצדיק רבי ישראל בעל שם טוב. פעם אחת, ליל שבת, קרה דבר מוזר - לאחר הקדושי, הבעל שם טוב צחק צחוק גדול אף אחד לא הבין מה מצחיק... ולא רק זה - אחרי כמה דקות הרב שוב פרץ בצחוקו התלמידים היו סקרנים מאוד. במוצאי שבת, נגש אחד התלמידים אל הרב ושאל: "מדוע הרב צחק?"

"מי שרוצה לדעת שיצטרף אלי לנסיעה", אמר הרב. התלמידים הצטרפו לרב ונסעו כל הלילה, עד שלקראת בקר הגיעו לעיר שנקראת "קוזניץ". הם התפללו שחרית, ובסוף התפלה אמר הבעל שם טוב: "תקראו לשבתי כורך הספרים". האנשים לא הבינו מה לצדיק ולאיש הפשוט הזה, אבל אם הרב מבקש - עושים! שבתי הגיע ועמד לפני הרב. "שבתי", אמר הרב, "תספר לך מה קרה בערב שבת בבית שלך?"

שבתי התבייש: "כבוד הרב, עשיתי משהו לא בסדר?" "תספר", חנך אליו הרב. "לאחרונה הפרנסה קצת קשה, תודה לה' יתברך... ספר שבתי. ביום ששי לא היה לי כולם, אפילו לחם אז יצאתי להתפלל. אשתי מצאה שתי כפפות ישנות שהיו להן כפתורים מזוהב, רצה לצורף, מכרה אותם וקנתה הכל לכבוד שבת, ואני לא ידעתי..."

"בסוף התפלה, בדרך לבית, הייתי בטוח שבבית שלי יהיה חשך, אבל לפתע - ראיתי אור! נכנסתי וראיתי שלחן ערוך בכל טוב! רציתי לקעס על אשתי כי חשבתי שהיא בקשה מהשכנים, אבל לכבוד השבת התאפקתי ולא כעסתי. עשיתי קדוש בשמחה..."

"אחרי שאכלנו את הדגים, שאלתי את אשתי בנחת: מאיפה קנית את כל האכלי? וכשאשתי ספרה לי על הכפתורים מזוהב - באותו רגע נכנסה בי שמחה גדולה! אשתי ואני רקדנו מתוך שמחה והודאה לה' יתברך! וגם אחרי שאכלנו את הבשר - שוב קמנו ורקדנו להודות לה' יתברך!" הבעל שם טוב אמר לכלם בחיור גדול: "דעו לכם, שכל המלאכים בשמים רקדו יחד עם שבתי ואשתו היתה שמחה גדולה בשמים. ולכן גם אני צחקתי מתוך שמחה" לפני שחזר לעירו, קרא הבעל שם טוב לשבתי ושאל אותו: "מה אתה מצדיף - להיות עשיר או שתזכה לבן צדיק?" שבתי אמר: "אני מצדיף בן צדיק", ענה שבתי שכבר שנים קנה לילד. וכך היה! באותה שנה נולד להם בן, שגדל להיות "המגיד מקוזניץ!"

ילדים יקרים, מכאן למדנו כמה חשוב לכבד את השבת מכל הלב, ולקבל הכל באמונה ובשמחה!

ילדים מתוקים, נהייתם מהספור? בואו לשמע עוד ספורים יפים בכל יום בשעה 18:50. זיכוי חמישי - בשעה 17:00 - ספורים, גדיחות ושמחה לכבוד שבת קדש שמשדרים בערוץ 2000 ובפורטל הטלפוני הענק שלנו. חינו ותהנו: 03-378-2000

לידנו עור - מניש בכיר בערוץ 2000

לילד ולילד

היכן מסתתרת?

עידן ויהונתן מחפשים את המטמון ילדים יקרים, נראה אתכם מגלים היכן מסתתרים 3 שורים 1-2 אֲזַנִּים.

חידת תחבוא

איזה משג מהפרשה מסתתר בסמלים? תשובה לחידה מהמגזין הקודם: "זריא ישראל את היד הגדולה."

ילדים עם האזן

אלה התשובות שקבלנו מילדי משפחת בן חור הצדיקים - זוכי השבוע! ילדים יקרים, שלחו גם את התשובות שלכם ואולי בשבוע הבא תהיו אתם הזוכים המאשרים!

חידה?

מה דינו של ההורג בשננה? תשובה לחידה מהמגזין הקודם: לא תנב.

מצאו 7 ההבדלים

ילדים יקרים, יודעים את התשובה לחידות שלנו? יופי! כתבו לנו ואולי תיכנסו להגרלה. ומי יודע, אולי גם שמכם יתפרסם במגזין שלנו - מגזין 2000. MAG@TV2000.CO.IL

בסיעתא דשמיא

בענק

אנחנו משיכים לגדול

Ps Ai Id

אם גם בוור בכם זיכוי הרבים מקומכם איתנו!

תחקירנית במאי

גרפיקאית עורך וידאו

נסיון חובה!

ערוץ 2000

שלחו קו"ח ל: IDAN@TV2000.CO.IL

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

תזכורת לאלו שביקשו

גמבה זכר 3 עם / גמבה נקבה 4 עם

מתאים לבישול / **מתאים לסלט**

כששואלים אותי כמה אני רעב

אם מסתכלים ככה

הבית נראה מסודר

מברשת שיניים של בנות

מברשת שיניים של בנים

שיחה בין אבא לבן:
 הבן: "אבא אני רוצה להזמין פיצה אתה יכול להשתתף איתי במחיר"
 האבא: "כמה עולה הפיצה?"
 הבן: "80 שקל"
 האבא: "כמה אני משתתף?"
 הבן: "80 שקל"
 האבא: "איך בדיוק אתה משתתף?"
 הבן: "אני משתתף בצערך"

זהו.....סיימתי נקיונות לפסח, מתחילה לאפות לשבועות ואחרי זה בעזרת השם בונה סוכה 🍩

אל תעשה לחברך מה ששנוא עליך, תעשה מה ששנוא עליהם, אחרת מה ההגיון בזה?

בשבועות הקרובים נראה תחיית המתים של המתים שהלכו לעולמם וחזרו לחיים לקראת פורים.

ZELDA

יובל זלדה היו יובל משפחתי הנמצא בהרי אפרים העובדים נבצרו ידנית מכרמי משב צלפון היין כבד רך ארומטי ומזכיר נוחות אביבים עם גשם לפרקים בצפון ומכרם, גובה הגלים עד 40 ס"מ היום מפני מאפיינים כמו פירות ער, שווין זכויות, קקאו חורף, דובדבן, אדמה, ושמים. ליון טעם ארוך בעל מתינות עלנולג ולוהו היטב מנות קלילות כמו ברווז חבט בקדירה עם קליפות אשכולית צחנות איציק קפוזי תביא בדיליקום, שימי תענה לטלפון, ופטרויות.

מדינת ישראל / סביעית

750 מ"ל

זה למה גברים לא יכולים לעשות שני דברים בבת אחת

אריה אמיתי לא עסוק במה עושות הכבשים.

דברתי עם עסקן ידוע במשך 45 יום ולא נושעת, הבטחתי לפרסם שבו ומיד נושעתי

תזכורת לאלו שביקשו דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

לוי מחריב את העולם?

ואלה המושפטים אשר תשים לפניהם (כא, א).

נאמר במדרש תנחומא: "ואלה המושפטים" - זה שאמר הכתוב (משלי כט, ד): "מלך במשפט יעמיד ארץ ואיש תרומות ירסנה". מלכה של תורה, במשפט שהוא עושה מעמיד את הארץ. "ואיש תרומות ירסנה" - אם מישים אדם עצמו כתרומה הוא שמשלכת בזוית הבית ואומר: 'מה לי בטרח הצבור, מה לי בדיניהם, מה לי לשמע קולם, שלום עליך נפשי' - הרי זה מחריב את העולם."

ממשיך המדרש ומספר: "מעשה ברבי אסי כשהיה מסתלק מן העולם, נכנס בן אחותו אצלו, מצאו בוכה. אמר לו: 'רבי, מפני מה אתה בוכה, יש תורה שלא למדת ולמדת? הרי תלמידך יושבים לפניך. יש גמילות חסדים שלא עשית? ועל כל מדות שהיו בך היית מתרחק מן הדינין, ולא נתת רשות על עצמך להתמנות על צרכי צבור.

אמר לו: בני, עליה אני בוכה, שטא אתן דין וחשבון על שהייתי יכול לעשות דיניהם של ישראל."

המדרש הזה צריך לזעזע כל נפש. לעתים אדם חושב לעצמו, כי טוב הדבר שהוא מתרחק מלעסק בעניני צבור. אדרבה, הוא סבור שזו מעלה שאין הוא עוסק בכך, שהרי לעסק בצרכי צבור זה דבר קשה ביותר, שהרי כמעט ובילתי אפשרי לרצות את כלם, לכל אחד הרצונות שלו והמחשבות שלו, ומי שצריך להתעסק עם הצבור, הרי זה "כאב ראש" גדול ביותר.

מלמד אותנו המדרש, כי אדם שיוכל לעסק בעניני הצבור, ומרחיק עצמו מכך, הרי הוא בגדר "ואיש תרומות ירסנה", הרי זה מחריב את העולם!

סבת שלום ולמבורך!

הראש על הכתף של עצמך לפחות אתה יכול לשים את מרגיש לבד? זה בסדר...

הרגע הזה שיש לך את זה בכיס והכיס עושה קולות כאילו שודדת קופת צדקה

עלון אבות ובנים "אהל פינחס"

הכל התחיל מכמה תמונות מצחיקות על הקורונה... רציתי שכולם יוכלו לצחוק, אז הדפסתי עלון אחד, ראיתי את השמחה של האנשים, הבנתי שצריך שיותר אנשים שיראו ויצחקו. וכך נולד העלון! הוא גדל והתפתח בזכותכם, בזכות התגובות שלכם, והאהבה שלכם לתוכן.

הוא נחב לתינוק רצון פשוט אמנה.

עזרו לנו להמשיך ולשמח, תרומתכם תסייע לנו **להדפיס ולהפיץ את העלון.**

תלויכם נאמרו: כל האמנה את שלום, אני אמנה את שלום.

סה"כ 20 ש"ח לחודש

לתרומות: נדרים פלוס "השיבני" קוד 1001085

לקבלת העלון במייל: 367korona@gmail.com

מאת: **נח רובין**
צייר: אברהם זמורה
פרק 10

תקציר:
בדנמרק, הגורילה חושף מרדולף את הפנסק ומביא אותו לרובי מרגליות וחברו אלי. במחתרת הדנית מודיע אחד הנאספים כי הגרמנים עומדים להרוג את יהודי דנמרק. אחד הנאספים אנטישמי וזה לא מעניין אותו.

**המלך כריסטיאן ה-10 מלך בדנמרק באותה תקופה, והתנגד לגזרות הנאצים על היהודים.